Pàgina Musical de LA VEU

26 desembre de 1919

10

Rapsòdies breus

(Sobre motius de Rimsky-Korsakov)

A En Magí Morera
i Galicia
poeta,
amb admiració cordial,
devota, ingènua.

PRIMERA PART

I

Rimsky-Korsakov va escriure un llibre de memòries. Això és un fet importantíssim i fins transcendental per a la història de la moderna escola russa, i estic per dir per a la de tota la música moderna europea. — Sabuda és la influència dels músics romàntics sobre els russos, dels russos sobre els francesos (Debussy es declara quasi deixeble de Mossorgsky), i després dels francesos, sobre els russos (Stravinsky es declara gairebé deixeble de Debussy).—

Un llibre de memòries és sempre interessant, àdhuc quan l'autor és una persona de poca significació. Però Rimsky-Korsakov és la figura, potser, més completa, si no la més genial, de la moderna escola russa. El seu llibre de memòries té, doncs, a més a més de l'interès que li dóna la significació del seu autor, els fets que conta i que prenen la valor de judicis i de comentaris.

II

Ja tinc el llibre entre les mans. Un llibre nou, quina delícia! Arribo a casa i de seguida a tallar-lo. Mentre el tallo, tasta d'aquí, tasta d'allà, sembla el llibre un país vist des d'un tren en marxa. Miro l'índex. Quantes coses! «Balakirev et son groupe. Cèsar Cui». En Pedrell n'ha parlat mil vegades. En Granados en tenia un retrat amb una dedicatòria. Després Mussorgsky, l'autor del «Boris Godounov» i d'aquella meravellosa sèrie de cançons anomenades «Chambre d'enfants», que vaig sentir, cantades i tocades per Mme. Magdeleine Greslé. El pare Joan Antoni de Sant Sebastià en tenia un exemplar, i tots dos llegiem boi sentint-les cantar! En Falla, m'ha dit tantes coses de Mussorgsky, m'ha repetit tants dels comentaris que en feia Debussy! Després Borodine. Més enllà un capítol que es titula Berlioz a Sant Petersburg: deu ésser curiosíssim. No sé per què, em sembla que Berlioz m'hauria estat poc simpàtic, si l'hagués conegut, mes, vist per entre les reixes dels llibres, el trobo tot escalent, ple de geni i d'interès personal. Em recordo d'uns articles d'En Peña i Goñi, parlant de Berlioz. Els vaig llegir als catorze o quinze anys. Pel que ara en puc recordar, quants disbarats deia En Peña i Goñi, Déu meu, quants disbarats!

III

El títol del llibre està estampat amb tinta vermella. M'agrada molt: sembla que tremoli. Es des de petit que m'agrada el vermell.

«Ma vie musicale». (1). No sé si la traducció aquesta, francesa, porta el mateix títol que l'original rus. En el pròleg del «Tractat d'instrumentació», de Rimsky-Korsakov, es parla d'aquest llibre amb el títol d «Mémoires de ma vie musicale».

Per què no «Mémoires de ma vie»? L'últim paràgraf del llibre diu així: «Quan jo arribaré a Sant Petersburg, realitzaré, potser, ma molt antiga idea d'escriure un diari íntim.» Aquest diari íntim no ha estat escrit. Per què? Per manca de temps? No em recordo ara els anys que tenia Rimsky-Korsakov, en morir, mes, si no m'erro, he sentit parlar de més de vuitanta. Manca de temps, doncs?

Halpérine-Kaminsky, autor del pròleg de l'edició francesa de «Ma vie musicale», diu que l'obra original té més de quatre centes pàgines atapeïdes, en les quals abunden les notícies, no sols de la vida musical de l'autor, sinó de tota la novella escola russa. Per què, doncs, — repeteixo — Rimsky-Korsakov sols ha escrit les memòries de sa vida musical?

Un amic, que ha llegit el llibre, em fa adonar d'un fet ben curiós. En arribar a la fi del llibre — diu l'amic — hom es demana, ple d'admiració, si Rimsky-Korsakov ha viscut sa llarga vida en aquest planeta nostre, o a la lluna. En tot el llibre no es troba la més petita al·lusió a cap mena d'esdeveniment polític ni social (cal recordar fets com la guerra entre Rússia i el Japó), a cap esdeveniment artístic, ni literari. Qui més, qui menys, durant la seva vida ha tingut lluites interiors, afanys, ambicions, dubtes, desesperacions, entusiasmes, caigudes de la voluntat, afirmacions heroiques; ha plorat, ha rigut, s'ha casat, ha tingut fills, ha enyorat no tenir-ne, s'ha sentit mancat d'infinites coses, ha posseïdes d'altres, ha estat malalt, ha recobrat la salut. Doncs a Rimsky sembla que no li ha succeït res de tot això; car, si en parla, és tan de passada que un hom quasi no s'hi fixa. Per què?

IV

Es probable que ell cregués que fora de la música hi havia altres coses en la seva vida, mes podria ser que no hi hagués hagut res més. Entengui's el que vull dir, res que no estés amarat de música, res estilitzat, res amb fesomia pròpia.

Per això no se li acudia parlar d'altres coses, perquè la música era com una mena de síntesi. I així, la valor psicològica de l'esperit de Rimsky es fa musical, i la seva valor musical es fa psicològica. Es, repeteixo, que en l'ànima de Rimsky no hi ha més que música. Segons com es miri, això no és una limitació, sinó una manera de situar-se. No hi ha ningú que vegi en la vida ni en la naturalesa, tot el que hi ha: cada ú hi veu el seu — s'entén, els que hi veuen.

Potser aquesta llei de la vida humana ens ensenyaria on és el més gran erro del sistema estètic wagneria.

V

Em vénen ara a la memòria unes molt interessants paraules, del llibre titulat «Mozart», de l'Henri de Curzon, fa poc traduit al castellà per l'eixerit Eduard L. Chavarri.

«Mozart — diu el llibre — és el geni mes gran que mai ha vist néixer l'art de la música.»

Abans que Curzon, havia fet aquesta mateixa afirmació Ricard Wagner.

I segueix el llibre:

«Què és el geni? Es quelcom d'espontani, simple, inconscient, alhora cosa natural i de miracle, vull dir, que realitza el miracle, com una funció natural de la vida. Mozart ha tingut aquesta genialitat, com mai l'ha tinguda cap altre artista, com no la tingueren Beethoven, ni Bach, ni Gluck, ni Wagner.»

«Mozart NO HA INVENTAT, NO HA REFORMAT, i ni tansols mai no va acudir-se-li la idea de buscar les coses noves, ni de seguir cap pla de reforma. Mozart és del tot impulsiu, i no pretén ésser profund. Mozart no treballa per a donar a sa inspiració cap forma inèdita, no es proposa ni rompre motlles vells, ni inventar-ne de nous.»

«Mes — jo demano atenció per les paraules que ara vénen — Mozart, inflamat per una CURIOSITAT SEMPRE DESPERTA, s'entusiasma, fèrvid, per tot nou model i, DOCILMENT, es deixa influir per ell.»

«Però en ses mans — i ara ve el miracle — tot es transforma de seguida, tot es renova.»

Cal interpretar aquestes paraules, dient que el geni de Mozart, tot ho RETORNA, tot ho RESTITUEIX a l'etern motlle, al ritme etern de la suprema harmonia.

I segueix Curzon:

«I en això no hi ha cap esforç, sinó l'essència mateixa de la llibertat: és impossible que Mozart no trobi formes justes d'expressió musical, i que les dites formes no siguin d'una gran simplicitat, àdhuc quan són d'una gran audàcia. Es impossible que ell no trobi sempre just'ament i exacta el què exigeixin una situació, un caràcter, o una idea: com és també impossible que una idea seva deixi d'ésser nova, original i ben seva. Per això, SENSE FIXAR-S'HI, SENSE SEMBLAR-HO, tot el que surt de les seves mans, és una reforma, una renovació. Des del punt de vista tècnic, com des del punt de vista humà, tot és per ell, no sols possible, sinó fàcil. Sembla talment que inventa la mateixa música: de tal manera es fonen totes les dificultats davant els raigs de son geni fet de llum i de joia. En ell res és prodigiós, perquè tot ell és un prodigi.»

Fins aquí Curzon.

Recordo ara que Gounod, que va escriure un delicios comentari del «Don Joan», ple d'emoció davant d'un fragment de la dita obra, va fer una feliç síntesi de l'ànima mozartiana dient: Oh tu, a qui Déu va dotar de la suprema sobrietat, i de la suprema abundor!

VI

Espero que ningú pensarà que jo vull comparar Rimsky-Korsakov amb Mozart. Rimsky-Korsakov arriba amb prou feines als límits de les coses extraordinàries corrents; Mozart va més enllà, car, com diu Curzon, és un especie de miracle. Ja Schopenhauer havia parlat dels artistes miraculosos, i hom endevina que un dels que tenia al pensament era Mozart.

Salvant la diferència que hi ha entre el miraculós de l'un, i el selecte quasi heroic de l'altre, diré que el fet que en l'un i en l'altre la vida no hagi tingut sinó una valor de pura música, els ha conduït a un concepte molt semblant de la forma musical.

Res de filosofisme, ni de romanticisme, ni de litera ura en la música, sinó pura musicalitat. La forma i la idea són una mateixa cosa: les raons de construcció i d'ordenació són purament líriques: els temps, els acords i els ritmes, tenen una única, graciosa i harmònica articulació, i per això esdevenen d'una valor absoluta, amb text i sense text, i queden nets, virginals, for s i ingenus i amb aquella inelegant elegància de les coses perfectes, que, essent gracioses per voluntat de l'home, sembla que ho siguin per voluntat de Déu.

Una nota de més o de menys, és per a ells una qüestió transcendental, perquè marca una proporció o un accent, esguerrat o perfecte. Donar major o menor intensitat a determinada nota d'un acord, és quasi tant important per a ells, com per a un jutge dictar una sentència: ESTABLIR TERMES, en l'estructura orquestral, és objecte d'una infinita cura. Oh, com entenen els pintors totes aqueixes coses! I així resulta que al temps en què el filosofisme de Beethoven, i l'esteticisme de Wagner — no la sublim obra lírica d'aquests dos mestres, que, en lloc de con radir-la, confirma la idea que es'em exposant — van ornant-se vells, el profund i meravellós transcendentalisme líric de Mozart i de Rimsky — aquest últim més per la tendència que per l'obra — és cada dia més jove i ha estat la llum que ha orientat la moderna escola francesa, tan prometedora, tan alliberadora, sobretot, mercès a son lirisme i musicalitat absoluts.

Cal que meditin tot això els nostres joves músics, tan plens de talent alguns d'ells, mes tan adalerats per expressar coses grosses, i tan poc per trobar coses MUSICALS, sense adonar-se que la cançó popular porta necessàriament al concepte líric mozartià de la música i no enlloc més.

AMADEU VIVES.

(*Seguirà.*)

(1) Rimsky-Korsakov: «Ma vie musicale». París, 1919. Ed. Pierre Lafitte.

Sonatines

VI

—El senyor diu que faci el favor d'esperar-se uns moments, té una reunió de banquers al seu despatx i vindrà tot seguit que acabin; — em deia molt polidament una gentil serventa, introduint-me en un ample saló i signant-me de seure. Enretirà un xic les blanques draperies dels balcons per a fer la claror més abundosa, i se n'anà.

En restar sol, vaig esguardar curiosament al meu entorn, sorprenent-me l'aspecte d'heterogènia incoherència de l'opulent mobiliari. Antigues cornucòpies i un magnífic mirall venecià per les parets, alternant amb pintures dels més variats estils, superbament emmarcades. Unes cadires i un sofà daurats, d'estil vaga ment Lluís XVI.

En els angles, columnes i columnes de variades alçàries i matèries diverses, sostenint aparatosos bronzes i marbres de comerç. Una taula del més pur estil imperi al centre, vorejada de dos enormes cadirals de pell, americans, inelegantment ostentosos. En el pany de paret d'enfron dels balcons, un piano mecànic lluent, nou de trinca, i vora seu un moblet de prestatges, ple de rotllos. Més enllà, un d'aquells característics armariets, tancats amb persiana, i, al damunt, una màquina parlant. A poca distància del piano mecànic, hi havia un curiós moble, com un armariet de guardar papers, que em cridà vivament l'atenció. La seva elegància i finesa de contorns, les aplicacions metàl·liques que l'ornamentaven, l'acuradíssim treball d'ebenisteria i son evident aspecte de vellúria, em feren sospitar si es tractava d'un dels rarissims mobles de Boulle, que han escapat a l'obra destructiva del temps.

Cansat de tafanejar, vaig sepultar-me en un dels cadirals americans; la quietud que m'envoltava còmodament, la blanor del sol ent i la penombra que anava fent-se, car el calent de la tarda era nuvolós, em posaren en aquell estat de semi somnolència, que fa que un hom vegi i senti les coses d'una manera llunyana i emboirada. De sobte, un cruixit sec m'eixeribí, i vaig sentir clarament una veueta rogallosa que deia:

—Bo: ja hi som? Que et passa ara?

I una altra veueta, més plena i metàl·lica, responia:

—Res: aquella maleïda molla que ha tornar a fugir de lloc.

Vaig guaitar en direcció del piano mecànic i de la màquina parlant; hauria jurat que aquelles veus tan tenues venien d'allí, mes no hi havia ningú; vaig seguir escoltant, car la conversa continuava.

—Si ja t'ho dic jo; amb tantes complicacions de maquinària com tens a dintre no pot ser que gastis salut. Veus, a mi no em passa res d'això; mentre em mudin l'agulla a cada tocada i em donin corda sovint, ja em tens cantant i sonant. Val a dir, també, que a mi no m'han de tractar a puntades de peu.

—Que ho dius per mi això de les puntades de peu? Sàpigues que a mi tant se me'n dóna que em toquin amb els peus com amb les mans: i fins et diré que més m'estimo que em faci sonar el senyor amb els peus, que no la senyoreta amb les mans. La meva maquinària és tan perfecta que no esguerra ni una nota. En canvi, la senyoreta, amb les mans, no n'endevina ni una.

—Sí, sí; ja pots cantar les excel·lències de la teva maquinària: no seràs mai res més que un manubri, amb pretensions. L'Art, amb majúscula, et repudia i no serveixes més que per a divertir l'ociositat i avorriment de la gent que no sap què fer dels diners. En canvi, jo...

—Què, tu? Què tu? Caricatura de la música! Es coneix que no tens orelles per escoltar la teva veu de nas encostipat, amb acompanyament del garranyic-garranyac de l'agulla rascant la placa. Ja es ben veritat que cap geperut es veu el gep. Si tu et veiessis la trompa!

—Senyors, un xic més d'educació! (Aquesta vegada, la veueta, més prima i tremolosa que les altres, com d'una persona de molta edat, semblava sortir del moble de Boulle.) No s'en donen pena de discutir d'una manera tan grollera? Jo n'estic tot avergonyit d'escoltar-los. Mai en la meva llarga vida, i pensin que tinc aprop de tres segles, he sentit cosa semblant. Quan jo era fidel guardador de la correspondència íntima, dels comtes i dels ti ols nobiliaris de la meva primera mestressa, missenyora la marquessa Anna de Lantrec, tenia vora meu instruments de música que també tenien les seves rivalitats i discussions. Un magnífic clavicèmbal, fet d'en Ruckers, d'Anvers, el millor constructor d'aquell temps, i decorat amb fines pintures, de flors i ocells, pel pintor Franck: una espineta, més modesta, però fina, elegant i espiritual; un llaüt superb, amb incrustacions de nacre i d'ivori; una viola de gamba, d'un vell mestre italià; tot persones d'una educació acurada i d'un tracte exquisit I quins concerts es donaven amb aquests instruments! Missenyora la marquesa tocava el clavicèmbal, l'espineta i el llaüd com un àngel, i tenia a honor extremada rebre en sa casa un jorn cada setmana els millors artistes músics de la ciutat; allí acudien homes de lletres i polítics, homes d'armes i clerecia, i allí haurieu sentit música divinament tocada, conversa espiritual i discreta, galant i amena. Aquí, sento tan sols parlar de diners; aquí, les vos res discussions, em fastiguegen de viure; i la música que us fan fer, amb màquina, senyor! m'atabala i em fa enyorar les golfes polsoses, on he passat tants anys abans de venir a aquesta casa. «O tempora! ¡O mores!», com deia el senyor Abad de Sant Julià, oncle de missenyora la marquessa!

Tot just acabava de sentir aquestes paraules del vell Boulle, quan es va obrir la porta del saló i la serventa em digué:

—El senyor l'espera al seu despatx.

F. A. GOT.

El clavicèmbal

Els aficionats barcelonins tornaran a oir ben prompte la ben talentosa pianista i clavicembalista Na Wanda Landowska. A fi que no es repeteixin les confusions que entre nosaltres sorgiren quan la nostra admirada amiga presentà *el clavicèmbal, entre aquest mot* (*i aquest instrument, per tant*), *i el clavicordi, traduïm els següents interessants fragments del formós llibre de la gentil concertista intitulat* Musique ancienne *i publicat, fa alguns anys, pel* Mercure de France:

«Existeix una gran confusió a propòsit del clavicèmbal, del clavicordi, de l'espineta i del «forte-piano».

Hom es serveix indistintament d'aquests mots que designen, no obstant, instruments ben diferents.

A Alemanya, aquesta confusió és, potser, més gran encara que a França, perquè els escriptors musicals dels segles dissetè i divuitè escrivien sovint «Clavier», sense precisar més, o al ernaven els mots «Flugel», «Clavicymbel», «Cembalo», el que fa creure a les persones poc enterades que existeix una diferència entre els susdits instruments. Això es complica encara mercès al següent fet: i és que «Flügel» i «Clavier» designen ambé els nostres instruments moderns. Pot afegir-se que en diferents edicions del «Versuch», de Felip Manuel Bach, els editors, poc escrupulosos, s'han permès de reemplaçar els mots de clavicèmbal i clavicordi pels de «forte-piano» i «pianino»; no havem, doncs, d estranyar-nos de trobar errades freqüents un xic arreu, i fins alguna vegada en treballs d'historiadors ben erudits.

Tinc davant meu el catàleg del Museu Mozart de Salzburg. Hi llegeixo:

«Pe it clavicordi (espineta) (sic) de cinc octaves, del qual Mozart se serví encara durant cinc mesos, escrivin «La flauta encisada», «Tito», el «Requiem», i la Cantata dels «francmasons», segons ho prova una nota de la vídua Constància, muller del conseller d'Estat de Nissen, abans vídua de Mozart.»

Mozart no es serví mai ni del clavicordi ni de l'espineta.

Si es tractava d'una espineta, no podria ésser al mateix temps un clavicordi, perquè aques és un instrument les cordes del qual són colpejades i l'altre gratades.

No he tingu encara la sort de poder visitar el «Mozarteum», però puc ja afirmar, amb tot, que l'instrument en qüestió deu ésser un «piano-forte» quadrat.

«Clavier», per Felip-Manuel Bach, per Marpurg, Quantz, Mattheson, és un terme general que s'aplica a tots els instruments de teclat.

El «Flügel» és el clavicèmbal, instrument diferent del «Clavicordi» i del «forte-piano» i de dis inta família. (1).

... ...

El traductor francès de Forkel, Felix Grenier, ha anat encara més lluny: allà on, en l'original, és escrit «Flügel», Clavicymbel, Clavier, «Clavessin», ha traduït únicament: «clavicordi».

Quina deliciosa simplificació! Trobem, per tant, en la traducció: clavicordis amb dos teclats, clavicordis amb registres i altres monstres que no han existit mai...

Per evitar la monotonia, empleu també, quan bé li sembla, el mot «Harpsicorde», però «Harpsicorde» no és sinó el sinònim anglès de clavicèmbal.

Fins en la llista de les obres grava-

des en temps de Bach i que han estat corregides de la pròpia mà del Cantor, trobem aquestes modificacions precioses:

«Clavierübung» o «Exercicis per a clavicordi, consistint en un concert en estil italià i una obertura a la faisó francesa escrits per a harpsicorde de dos teclats.

Quina confusió! Exercicis per a «clavicordi» escrits per a «harpsicorde» de dos teclats!

El títol exacte de l'edició, de la qual he vist l'exemplar corregit per Bach, al British Museum, és el següent: «fuer ein Clavicymbel mit zw yen Manualen». I Forkel en dóna la còpia exacta.

He escollit aquest exemple entre mil d'altres. Res de més natural que les edicions semblants facin néixer la confusió en l'esperit dels lectors!»

WANDA LANDOWSKA.

(1) El clavicordi — com el modern piano — és, en efecte, un instrument les cordes del qual són colpejades, mentre que el clavicèmbal — com l'espineta — és un instrument les cordes del qual són gratades.

N. del T.

La música i les ciutats solitàries (*)

—

Heu's aquí un problema de molt temps escatit a la nostra terra: la manca de mitjans per a fer arribar la música a les grans ciutats catalanes, aquesta qüestió que tants mals de cap ens ha donat a tots i que realment és força difícil de resoldre d'una manera completa. Hem pogut veure com diverses vegades se'n parlava, i mai, després de ben debatre'n, s'ha pogut fer res pràcticament.

Però, ben mirat, potser ha estat degut, al capdavall, a un excés de fantasia, de ganes de fer una cosa massa ben feta per ésser de moment realitzable. Tots hem parlat més d'una vegada, aquí, a Terrassa, a Lleyda, a Olot, a tantes altres ciutats de Catalunya, de la necessitat de fer, de crear, ja sia un Palau, un Conservatori, un Teatre, una cosa, en fi, per a poder-hi organitzar unes festes de música, uns concerts, uns festivals, que responguessin al moment actual de cada població, i així resoldre la impossibilitat absoluta de sentir música no anant a Barcelona.

Però com que, generalment, sempre la il·lusió que ens fèiem era una il·lusió tan bonica, la seva resplendor ens privava d'adonar-nos com altrament per això mateix era tan irrealitzable, i sempre anàvem esperant, fins ara, que no hem vist enlloc Palaus, Conservatoris ni Teatres.

Això vol dir, però, que les ciutats catalanes han de renunciar, per ara, a aquesta il·lusió seva? Això vol dir, doncs, el fracàs de les temptatives fins avui fetes?

Nosaltres ens atrevim a no creure-ho pas així. Nosaltres som, en aquest punt, completament, absolutament optimistes, i veiem precisament damunt d'aquest problema tota una claror. I gairebé serem agosarats a dir que, si l'apoi de totes les grans ciutats catalanes hi és, aquest problema, avui, ara, ja no existeix.

De moment, és clar, la solució semblarà potser minsa, esquifida, pobra; però si aquesta solució pobra arriba a ésser una realitat, aleshores ja podrem començar a preveure l'immediat gran èxit, la veritable solució definitiva.

A Catalunya, avui, encara no podem pas pensar, dissortadament, en la creació d'unes Filharmòniques, tal com trobem en altres terres. Tots els que han intervingut en aquests afers, ho saben de sobres i donen ja per descomptada aquesta cosa. Però, si bé no podem pensar en unes Filharmòniques com aquelles, podem pensar en la creació d'unes entitats semblants, però molt més modestes i d'immediata eficàcia. Podem pensar, i donar-los vida immediatament, en unes Associacions de Música arreu de Catalunya, arreu de les grans ciutats catalanes. Oi més, comptant com comptem en la nostra terra, amb una «Associació de Música da Camera», com és la que tenim a Barcelona, d'una vida esplendorosa i d'una puixança cada dia més afermada, i tenint present l'organització d'aquesta entitat, tenint ben present, sobretot, la gent que la componen, podem tenir esperança que la crida nostra serà potser acollida i afavorida amb el seu apoi valuosíssim.

I per un moment, doncs, ara suposem que l'«Associació de Música da Camera» es digna atendre'ns. Què caldria fer?

Immediatament, afermar en cada ciutat catalana un nucli de ciutadans que es comprometessin a abonar mensualment una petita quantitat establerta. Determinat aquest nucli, constituir-se en «Associació de Música» de tal ciutat, i adscriure's acte seguit a l'«Associació de Música da Camera», de Barcelona. Aquella Associació tindria vida, però, completament independent, i la seva missió fóra fer concerts. Es crearia una Junta directiva, plena de totes les més amples facultats, i estaria contínuament en relació amb la de l'«Associació de Música da Camera», a la qual donaria mensualment una mínima quantitat metàl·lica establerta, que fóra part de les quotes dels socis de la tal població, ingressant la part restant a la caixa particular de l'Associació de Música. Aquella entitat, pel sol fet d'ingressar tal quantitat, es comprometria aleshores a donar un concert cada mes a l'«Associació de Música» de tal localitat, fixant el dia, lloc i altres detalls, les dues Juntes Directives, així com també, no cal dir-ho, posant-se d'acord prèviament sobre el pla artístic a desenrotllar i els artistes a contractar — aquests en la major diversitat possible, per tal de donar a cada audició un interès especial. —

L'entrada als concerts fóra, naturalment, exclusivament per als socis, fent complir aquest punt amb tot rigorisme.

Seguirien llavors mil detalls, encara, particulars, que afectarien a cada Associació diversament, d'importància material relativa i que aniria ensenyant la pràctica que fóra cosa a resoldre per les dues Juntes de les dues entitats.

I ens trobaríem així, acceptant els punts principals que acabem d'exposar ara, davant d'una organització d'Associacions de Música a tot Catalunya, que fóra bo de mirar. Ens trobaríem davant una gran gentada amiga a cada gran ciutat, ens trobaríem sempre els nostres. I, si venia allò de què tot soci de qualsevol «Associació de Música» podés entrar lliurement per totes les Associacions de Música de Catalunya, no cal dir com aquell trobar-nos fóra encara més brillant i enamorador. Només faltaria remarcar una cosa constantment, perquè aquesta gran organització a plasmar fos una organització perfecta: caldria que s'imposés la serietat més absoluta damunt totes les associacions i «La Camera de Barcelona». Que cada una i totes plegades donessin la sensació de seny i fermesa en els procediments i en el fons, i, sobretot, que a totes les lligués un gran amor indestructible, que totes plegades en fessin una que s'hagués estès per tota la nostra terra.

I, aleshores, Catalunya sentiria música. No fóra pas només Barcelona, que és on havem d'anar. Fóra tot Catalunya. I, remarquem-ho bé: sentiria música. No concertistes solament, com ara. Perquè actualment, si alguna vegada Catalunya sent concerts, en sent només de formidables, sent només coses grosses una vegada, dues vegades a l'any i prou. Haurà sentit Catalunya una Simfònica, una Banda Municipal, un Orfeó Català, és a dir, allò que en diuen un «Gran Festival». Però ara no. Ara sentirà un quartet, un violoncel, un tercet, un pianista, però sovint, d'una manera normal i metòdica, i així s'acabaran els grans festivals, pintorescos en la realitat d'ahir. I veurem com, de mica en mica, d'aquí a un quant temps, després d'una temporada d'actuació de l'«Associació de Música», a cada ciutat serà simplement un goig interior, un entusiasme conscient, de festa major de l'esperit, no de la vestimenta, cada vegada que vingui una Simfònica, una Banda Municipal, un Orfeó Català.

Però, potser ens hem exaltat massa. Potser la nostra fantasia s'ha esgarriat enllà oblidant massa estona la realitat de la nostra Catalunya. Potser tot plegat quedarà una il·lusió de riure?

Tant se val. A nosaltres ens ha semblat veure una claror i l'hem volguda mostrar a totes les ciutats benamades nostres. Era per a totes plegades que ens envolavem. Si les veus amigues vénen, nosaltres haurem experimentat una gran alegria. Si no, potser la nostra veu no s'haurà perdut del tot encara i haurà servit, si més no, per palesar una altra bona voluntat, després de les que han servit per arribar a aquest moment d'ara.

FRANCESC TRABAL.

(*) Fragment de la conferència «Les ciutats solitàries de Catalunya», donada a «Belles Arts», de Sabadell, el dia 11 d'aquest mes.)

Les «Goyescas» a París

El dia 17 del present mes s'efectuà en el Teatre de l'Opera de París, la primera representació (o millor dit, l'assaig general, segons el qualificatiu dels francesos), de les «Goyescas» d'En Granados. La interpretació, sota la direcció del mestre Chevillard, anà a càrrec de les artistes Chenal i Lapeyrette, i dels senyors Laffitte i Cerdan. Amàlia Molina dansà el «fandango». L'obra fou presentada, llegim, amb gran riquesa. Hom no pot formular, sembla, la més lleugera crítica respecte el decorat i els vestits, ideats pels pintors Zuloaga i Dethomas. Es tracta — diu «Le Figaro» — de veritables quadros de Goya cinematografiats. Els diaris que fins ara havem llegit parlen, en canvi, amb poc entusiasme, encara que amb molta simpatia, de la música d'En Granados.

Consignem amb gust el fet, per a nosaltres sempre afalagador, de la primera representació de les «Goyescas» en el teatre més important de la capital de França.

Noticiari

Llegim en «La Stattile», de Florència, que un molt ric amador d'art, anomenat Eastinan, ha llegat a la ciutat de Rochester la respectable quantitat de 3.500.000 lires a fi de destinar-les a institucions musicals. Ultra la creació d'un important Conservatori, desitja el dit aficionat que es formi una bona orquestra.

La gesta és bella!

—

La Biblioteca musical de Manchester, oferta al municipi l'any 1899 pel doctor H. Watson, posseeix ja avui 36.000 volums, un nombre considerable de cançons populars, etc. Rep, demés, les principals revistes musicals d'arreu. Ha esdevingut, llegim, un bell lloc d'estudi..., i un suggestiu model!

—

El municipi de Francfort, que donava ja la quantitat de 650.000 marcs a la direcció del teatre d'òpera, ha votat una nova subvenció de 800.000 marcs. En lloc, però, de les 22 representacions populars que fins ara es donaven, hauran de donar-se'n 36.

L'exemple és bellíssim.

—

Després de «La dona sense ombra», de Ricard Strauss, representada gairebé simultàniament a Viena i a Dresde, s'han estrenat a Alemanya algunes importants produccions.

Citem, entre elles, «Un casament sota la Revolució», d'Eugeni d'Albert (Teatre municipal de Leipzig); «Fenninora i Gerda», de Fr. Delius (òpera de Francfort), i «La promesa coronada», de Türe Rangström (teatre nacional de Stuttgart). Segons la crítica, l'obra de d'Albert és un xic massa efectista. La producció de Fr. Delius acusa, en canvi, la influència innegable de Claudi Debussy. No sabem res de l'obra de Rangström.

—

Les revistes angleses parlen amb elogi de la darrera producció estrenada del baró Berners. Es titula «Fantasia espanyola». Gerard Hugh Tyrnhett, baró de Berners, és diplomàtic i compositor. Ha estudiat amb els mestres Casella i Stravinsky. Es un enamorat de les músiques «noves». Ha escrit, entre altres coses, «Tres marxes fúnebres», per a piano, i algunes produccions per a orquestra: «Vals sentimental», «Kasatchok», etc.

—

A Itàlia, «La Via della finestra», del compositor Zandoni, continua obtenint grans èxits. Es tracta d'una partitura escrita durant la guerra. S'anuncien ara les següents produccions noves: «Mirra», d'Alabona; «Le Nozzi di Haura», de Lualdi; «Ramuntcho», de Donandy; «La Tempesta», de Lattuada; «Ernival», de Barilli; «Mirti i Catene», de Barbieri; «Le Miatero», de Monleone, etc.

—

Max Arendt ha trobat a l'arxiu del Teatre Municipal d'Hamburg una partitura completa de l'«Orfi dupé», de Gluck, obra de la qual hom no en coneixia sinó una reducció incompleta per a cant i piano.

—

Segons el «Giornale d'Italia», acaba d'ésser trobat a l'arxiu de l'església de Letran, de Roma, un manuscrit de Palestrina, de 94 pàgines. Sembla que l'escriptura és innegablement de Palestrina.

—

El nou segell de correus de la jove República Polonesa porta ja el retrat del president Paderewski.

—

S'ha estrenat fa poc, al Teatre de la Moneda, de Brussel·les, un drama líric d'autors belgues. El seu títol és: «L'Invasión». La música ha estat escrita pel compositor F. Brumagne. Com ja s'endevina, es tracta d'episodis (de la guerra, escrits durant la guerra. El mestre Brumagne ha fet els seus estudis a la «Schola Cantorum» de París. Es un excel·lent músic. Llegim grans elogis de la seva partitura, que ha estat, sembla, ben interpretada.

—

Ha mort a París, als 77 anys, el fabricant d'harmoniums Victor Mustel, un dels que amb més talent havia aconseguit perfeccionar els dits instruments.

—

Llegim també la nova de la mort de l'escultor alemany Max Klinger, el «Beethoven» del qual és prou conegut dels aficionats.

—

Rebem el Suplement de «Le Monde musical», de París, en el qual s'ofereix, dia per dia, el programa de tots els concerts que durant la setmana s'han de donar a la capital de França. Oferim a la meditació dels aficionats el sentit de la sola existència del dit Suplement. Llegint-lo, ens enterem que, solament el dia 14, es donaren a París 10 concerts. No ha faltat qui, entre nosaltres, s'ha queixat del nostre excés d'audicions musicals...

—

El dissabte, dia 13 del present mes començà, a l'Associació Gregorianista, el curs de Melòdica que, organitzat per la dita ben simpàtica entitat i sota el patronatge del nostre Ajuntament, donarà el nostre estudiós i dilecte amic en Josep Barberà. El dit concurs serà explicat els dimarts, dijous i dissabtes, de set a vuit de la vetlla, en el local de l'Associació Musical de Barcelona, carrer Vertrallans, 4, principal.

La diada de Nadal

Aquest any no s'escau la situació per a donar motiu a una nota d'optimisme de la nit de Nadal. La gren crisi que travessa la ciutat hi ha planat damunt, impedint que es realitzessin les escenes bullicioses d'altres anys.

Durant la vigilia, aquesta sensació de Nadal trist no fou gaire percebuda. Els establiments restaren animats i les transaccions de compres es notaven arreu. El trànsit d'aviram, de presents, dels clàssics torrons, s'estenia per tota la ciutat. Els mercats i les fires eren curulles d'una gernació més o menys animada.

En una zona de la ciutat, afectant principalment la Rambla del Centre, poc més de les sis de la tarda una interrupció del corrent elèctric desvirtuà el comerç de molts establiments. Molts dels que quedaren sense llum tancaren llurs portes, com a prudent previsió del que pogués succeïr. Era aquella l'hora que el mercat de Sant Josep gaudia de major bullici, i com és molt comprensible, la manca de llum ocasionà un seriós contratemps.

Tot seguit es procurà subsanr la interrupció elèctrica amb espelmes i altra mena de llum.

La concurrència al mercat de Sant Josep constituïa cada any tal vegada la nota de més relleu de la nit de Nadal. Una gernació immensa s'hi aplegava per a proveïr-se dels articles propis de la gran diada. Aquesta nota d'animació ciutadana desaparegué del tot ahir, puix a les vuit del vespre totes les taules dels mercats de Barcelona donaren per acabades llurs tasques.

Així, doncs, era de preveure que la nit de Nadal no assoliria de molt la intensitat de la tradició, i es pogué constatar el fet amb la manca d'aglomeració de públic. Les Rambles i els principals carrers cèntrics no passaven del nivell de concurrència d'una vigília de festa normal. Els llocs d'espectacles tampoc foren del tot animats, si bé ja és de consuetut que la vigilia de les grans diades no és aprofitada per a concórrer a teatres i cines.

Finalment consignem la nota agradable, molt joiosa, que cap incident important es va produir. Si no fou una nit bulliciosa, fou, al menys, la nit de Nadal, una nit en la qual la pau no ha estat materialment pertorbada.

Les festes de Nadal s'han celebrat a totes les parròquies i capelles barcelonines, amb la tradicional esplendidesa i s'han vist concorregudíssimes.

A mitja nit del dia de Nadal va celebrar-se en algunes esglésies, poques, la Missa del Gall, omplint-se totes elles. També es van veure molt concorregudes les misses matinals, així com les comunions generals que van celebrar diverses societats i confraries.

A la Catedral Basílica va celebrar de pontifical el bisbe doctor Reig, assistit dels canonges doctor López, degà, i Tejedor, arxiprest, i dels doctors Sendra i Vilaseca.

La capella de música, dirigida pel mestre Viñas, va interpretar una missa a dos chors i va predicar el canonge magistral.

A Betlem va celebrar-s'hi la festa patronal amb solemnissims cultes.

Avui han continuat en tots els temples les festes en honor del Nen Jesús, amb gran solemnitat animació.

Incident a la presó

Ahir vespre hi va haver a la presó un incident del qual ham circulat versions tals que hi donen el caràcter de catàstrofe.

Segons el governador civil, a les set del vespre, els presos, per qüestions de règim interior, van realitzar un «plante» i es van posar en actitud de resistència.

Els empleats, considerant-se en nombre insuficient, van demanar auxili a la guàrdia exterior, que era del regiment d'infanteria de Vergara, la qual va entrar dins i va restablir l'ordre.

Van presentar-se a la presó el governador civil i el president de l'Audiència.

Quan el governador va tenir la primera noticia del que passava, ho comunicà al capità general i s'ordenà que, del proper quarter de cavalleria anés a la presó un destacament de soldats de Numància, desmuntats, i fou tramès un altre destacament de la guàrdia civil de cavalleria allotjada al Govern Civil.

Aquestes forces van ésser retirades poc després, per no ésser necessària llur presència, quedant solament dues o tres parelles de civils vigilant els encontorns de la presó.

El governador desment la versió que, de resultes de l'incident, resultessin desgràcies personals.

El dia abans, quan els magistrats de l'Audiència feien la visita reglamentària, ja hi va haver intents de resistència per part d'alguns presos.

Musicals

Veu's aquí el programa que l'Institut Català de Rítmica i Plàstica, que dirigeix el mestre Llongueras, farà a l'Orfeó Gracienc demà passat, diumenge, a dos quarts de cinc de la tarda, continuant la sèrie d'actes inaugurals:

Primera part. — Breu parlament, exercicis i demostracions per les alumnes dels grups elemental i superior. Cançons amb gestos, del mestre E. Jaques Dalcroze: «El joc dels pilans», «Germà i germana», «El joc del pim, pam, pum».

Segona part.—Empordanesa»; «Dansa»; «Festes» (I. Dansa noble.—II. A la plaça.—III. En el camp); «Garlanda de valsos».

Tercera part. — «Quan jo me'n poso la cotilleta», «Au, anem cap a la fira», «Els soldats vénen de França» (estrena), «Són deu nois per a casar» i «Pallassin casa sa filla».

Col·laboraran a aquesta sessió els professors de l'Institut senyoreeta Neus Garí i Narcís Massó i el mestre Joan Giberí i Camins.

—

Demà passat, a dos quarts de deu del vespre l'Associació d'Amics de la Música Catalana el quint concert de l'actual curs.

La interpretació del programa anirà a càrrec de la orquestra de l'Associació, executant-se, sota la direcció del mestre Francesc Pujol, les importants obres del programa, entre les quals figura l'estrena de «Les Fetes d'Hébé», de Rameau. Ultra d'aquesta obra, es donarà la segona audició de la «Suite en mi», de N'Eduard Toldrà, que amb èxit es va donar a conèixer en el curs passat, completant-se el programa amb el «Concerto en la menor», de J. S. Bach, per a violí i orquestra, la part de solo del qual serà interpretada pel notable violinista En Francesc Costa.

Fills de F. Mas Sardá

20, Rambla del Centre, 20

VALORS — CANVI — CUPONS

Negociem els cupons dels Deutes de l'Estat, Municipi, Diputació, Mancomunitat, Companyies de ferrocarrils i industrials, vencimenf primer de Gener 1920.

Pàgina Musical de LA VEU

30 desembre de 1919

10

Rapsòdies breus

(Sobre motius de Rimsky-Korsakov)

A En Magí Morera
i Galicia
poeta,
amb adoració cordial,
devota, ingènua.

PRIMERA PART

I

Rimsky-Korsakov va escriure un llibre de memòries. Això és un fet importantíssim i fins transcendental per a la història de la moderna escola russa, i estic per dir per a la de tota la música moderna europea. — Sabuda és la influència dels músics romàntics sobre els russos, dels russos sobre els francesos (Debussy es declara quasi deixeble de Mossorgsky), i després dels francesos, sobre els russos (Stravinsky es declara gairebé deixeble de Debussy).—

Un llibre de memòries és sempre interessant, àdhuc quan l'autor és una persona de poca significació. Però Rimsky-Korsakov és la figura, potser, més completa, si no la més genial, de la moderna escola russa. El seu llibre de memòries té, doncs, a més a més de l'interès que li dóna la significació del seu autor, els fets que conta i que prenen la valor de judicis i de comentaris.

II

Ja tinc el llibre entre les mans. Un llibre nou, quina delícia! Arribo a casa i de seguida a tallar-lo. Mentre el tallo, tasta d'aquí, tasta d'allà, sembla el llibre un país vist des d'un tren en marxa. Miro l'índex. Quantes coses! «Balakirev et son groupe. Cèsar Cui». En Pedrell n'ha parlat mil vegades. En Granados en tenia un retrat amb una dedicatòria. Després Mussorgsky, l'autor del «Boris Godounov» i d'aquella meravellosa sèrie de cançons anomenades «Chambre d'enfants», que vaig sentir, cantades i tocades per Mme. Magdeleine Greslé. El pare Joan Antoni de Sant Sebastià en tenia un exemplar, i tots dos llegíem boi sentint-les cantar! En Falla, m'ha dit tantes coses de Mussorgsky, m'ha repetit tants dels comentaris que en feia Debussy! Després Borodine. Més enllà un capítol que es titula Berlioz a Sant Petersburg: deu ésser curiosíssim. No sé per què, em sembla que Berlioz m'hauria estat poc simpàtic, si l'hagués conegut, mes, vist per entre les reixes dels llibres, el trobo tot escaient, ple de geni i d'interès personal. Em recordo d'uns articles d'En Peña i Goñi, parlant de Berlioz. Els vaig llegir als catorze o quinze anys. Pel que ara en puc recordar, quants disbarats deia En Peña i Goñi, Déu meu, quants disbarats!

III

El títol del llibre està estampat amb tinta vermella. M'agrada molt: sembla que tremoli. Es des de petit que m'agrada el vermell.

«Ma vie musicale». (1). No sé si la traducció aquesta, francesa, porta el mateix títol que l'original rus. En el pròleg del «Tractat d'instrumentació», de Rimsky-Korsakov, es parla d'aquest llibre amb el títol d «Mémoires de ma vie musicale».

Per què no «Mémoires de ma vie»? L'últim paràgraf del llibre diu així: «Quan jo arribaré a Sant Petersburg, realitzaré, potser, ma molt antiga idea d'escriure un diari íntim.» Aquest diari íntim no ha estat escrit. Per què? Per manca de temps? No em recordo ara els anys que tenia Rimsky-Korsakov, en morir, mes, si no m'erro, he sentit parlar de més de vuitanta. Manca de temps, doncs?

Halpérine-Kaminsky, autor del pròleg de l'edició francesa de «Ma vie musicale», diu que l'obra original té més de quatre centes pàgines atapeïdes, en les quals abunden les notícies, no sols de la vida musical de l'autor, sinó de tota la novella escola russa. Per què, doncs, — repeteixo — Rimsky-Korsakov sols ha escrit les memòries de sa vida musical?

Un amic, que ha llegit el llibre, em fa adonar d'un fet ben curiós. En arribar a la fi del llibre — diu l'amic — hom es demana, ple d'admiració, si Rimsky-Korsakov ha viscut sa llarga vida en aquest planeta nostre, o a la lluna. En tot el llibre no es troba la més petita al·lusió a cap mena d'esdeveniment polític ni social (cal recordar fets com la guerra entre Rússia i el Japó), a cap esdeveniment artístic, ni literari. Qui més, qui menys, durant la seva vida ha tingut lluites interiors, afanys, ambicions, dubtes, desesperacions, entusiasmes, caigudes de la voluntat, afirmacions heroiques; ha plorat, ha rigut, s'ha casat, ha tingut fills, ha enyorat no tenir-ne, s'ha sentit mancat d'infinites coses, n'ha posseïdes d'altres, ha estat malalt, ha recobrat la salut. Doncs a Rimsky sembla que no li ha succeït res de tot això; car, si en parla, és tan de passada que un hom quasi no s'hi fixa. Per què?

IV

Es probable que ell cregués que fora de la música hi havia altres coses en la seva vida, mes podria ser que no hi hagués hagut res més. Entengui's el que vull dir, res que no estés amarat de música, res estilitzat, res amb fesomia pròpia.

Per això no se li acudia parlar d'altres coses, perquè la música era com una mena de síntesi. I així, la valor psicològica de l'esperit de Rimsky es fa musical, i la seva valor musical es fa psicològica. Es, repeteixo, que en l'ànima de Rimsky no hi ha més que música. Segons com es miri, això no és una limitació, sinó una manera de situar-se. No hi ha ningú que vegi en la vida ni en la naturalesa, tot el que hi ha: cada ú hi veu el seu — s'entén, els que hi veuen.

Potser aquesta llei de la vida humana ens ensenyaria on és el més gran erro del sistema estètic wagnerià.

V

Em vénen ara a la memòria unes molt interessants paraules, del llibre titulat «Mozart», de l'Henri de Curzon, fa poc traduït al castellà per l'eixerit Eduard L. Chavarri.

«Mozart — diu el llibre — és el geni més gran que mai ha vist néixer l'art de la música.»

Abans que Curzon, havia fet aquesta mateixa afirmació Ricard Wagner.

I segueix el llibre:

«Què és el geni? Es quelcom d'espontani, simple, inconscient, alhora cosa natural i de miracle, vull dir, que realitza el miracle, com una funció natural de la vida. Mozart ha tingut aquesta genialitat, com mai l'ha tinguda cap altre artista, com no la tingueren Beethoven, ni Bach, ni Gluck, ni Wagner.»

«Mozart NO HA INVENTAT, NO HA REFORMAT, i ni tansols mai no va acudir-se-li la idea de buscar les coses noves, ni de seguir cap pla de reforma. Mozart és del tot impulsiu, i no pretén ésser profund. Mozart no treballa per a donar a sa inspiració cap forma inèdita, no es proposa ni rompre motlles vells, ni inventar-ne de nous.»

«Mes — jo demano atenció per les paraules que ara vénen — Mozart, inflamat per una CURIOSITAT SEMPRE DESPERTA, s'entusiasma, fèrvid, per tot nou model i, DOCILMENT, es deixa influir per ell.»

«Però en ses mans — i ara ve el miracle — tot es transforma de seguida, tot es renova.»

Cal interpretar aquestes paraules, dient que el geni de Mozart, tot ho RETORNA, tot ho RESTITUEIX a l'etern motlle, al ritme etern de la suprema harmonia.

I segueix Curzon:

«I en això no hi ha cap esforç, sinó l'essència mateixa de la llibertat: és impossible que Mozart no trobi formes justes d'expressió musical, i que les dites formes no siguin d'una gran simplicitat, àdhuc quan són d'una gran audàcia. Es impossible que ell no trobi sempre justament i exacta el què exigeixin una situació, un caràcter, o una idea: com és també impossible que una idea seva deixi d'ésser nova, original i ben seva. Per això, SENSE FIXAR-S'HI, SENSE SEMBLAR-HO, tot el que surt de les seves mans, és una reforma, una renovació. Des del punt de vista tècnic, com des del punt de vista humà, tot és per ell, no sols possible, sinó fàcil. Sembla talment que inventa la mateixa música: de tal manera es fonen totes les dificultats davant els raigs de son geni fet de llum i de joia. En ell res és prodigiós, perquè tot ell és un prodigi.»

Fins aquí Curzon.

Recordo ara que Gounod, que va escriure un deliciós comentari del «Don Joan», ple d'emoció davant d'un fragment de la dita obra, va fer una feliç síntesi de l'ànima mozartiana dient: Oh tu, a qui Déu va dotar de la suprema sobrietat, i de la suprema abundor!

VI

Espero que ningú pensarà que jo vull comparar Rimsky-Korsakov amb Mozart. Rimsky-Korsakov arriba amb prou feines als límits de les coses extraordinàries corrents: Mozart va més enllà; car, com diu Curzon, és un esperit de miracle. Ja Schopenhauer havia parlat dels artistes miraculosos, i hom endevina que un dels que tenia al pensament era Mozart.

Salvant la diferència que hi ha entre el miraculós de l'un, i el selecte quasi heroic de l'altre, diré que el fet que en l'un i en l'altre la vida no hagi tingut sinó una valor de pura música, els ha conduït a un concepte molt semblant de la forma musical.

Res de filosofisme, ni de romanticisme, ni de literatura en la música, sinó pura musicalitat. La forma i la idea són una mateixa cosa: les raons de construcció i d'ordenació són purament líriques: els temps, els acords i els ritmes, tenen una única, graciosa i harmònica articulació, i per això esdevenen d'una valor absoluta, amb text i sense text, i queden nets, virginals, forts i ingenus i amb aquella inelegant elegància de les coses perfectes, que, essent gracioses per voluntat de l'home, sembla que ho siguin per voluntat de Déu.

Una nota de més o de menys, és per a ells una qüestió transcendental, perquè marca una proporció o un accent, esguerrat o perfecte. Donar major o menor intensitat a determinada nota d'un acord, és quasi tant important per a ells, com per a un jutge dictar una sentència: ESTABLIR TERMES, en l'estructura orquestral, és objecte d'una infinita cura. Oh, com entenen els pintors totes aqueixes coses! I així resulta que al temps en què el filosofisme de Beethoven, i l'esteticisme de Wagner — no la sublim obra lírica d'aquests dos mestres, que, en lloc de contradir-la, confirma la idea que estem exposant — van tornant-se vells, el profund i meravellós transcendentalisme líric de Mozart i de Rimsky — aquest últim més per la tendència que per l'obra — és cada dia més jove i ha estat la llum que ha orientat la moderna escola francesa, tan prometedora, tan alliberadora, sobretot, mercès a son lirisme i musicalitat absoluts.

Cal que meditin tot això els nostres joves músics, tan plens de talent alguns d'ells, mes tan adalerats per expressar coses grosses, i tan poc per trobar coses MUSICALS, sense adonar-se que la cançó popular porta necessàriament al concepte líric mozartià de la música i no enlloc més.

AMADEU VIVES.

(*Seguirà.*)

(1) Rimsky-Korsakov: «Ma vie musicale». París, 1919. Ed. Pierre Lafitte.

Sonatines

VI

—El senyor diu que faci el favor d'esperar-se uns moments, té una reunió de banquers al seu despatx i vindrà tot seguit que acabin; — em deia molt polidament una gentil serventa, introduint-me en un ample saló i signant-me de seure. Enretirà un xic les blanques draperies dels balcons per a fer la claror més abundosa, i se n'anà.

En estar sol, vaig esguardar curiosament al meu entorn, sorprenent-me l'aspecte d'heterogènia incoherència de l'opulent mobiliari. Antigues cornucòpies i un magnífic mirall venecià per les parets, alternant amb pintures dels més variats estils, superbament emmarcades. Unes cadires i un sofà daurats, d'estil vagament Lluís XVI.

En els angles, columnes i columnetes de variades alçàries i matèries diverses, sostenint aparatosos bronzes i marbres de comerç. Una taula del més pur estil imperi al centre, vorejada de dos enormes cadirals de pell, americans, inelegantment ostentosos. En el pany de paret d'enfront dels balcons, un piano mecànic lluent, nou de trinca, i vora seu un moblet de prestatges, ple de rotllos. Més enllà, un d'aquells característics armariets, tancats amb persiana, i, al damunt, una màquina parlant. A poca distància del piano mecànic, hi havia un curiós moble, com un armariet de guardar papers, que em cridà vivament l'atenció. La seva elegància i finesa de contorns, les aplicacions metàl·liques que l'ornamentaven, l'acuradíssim treball d'ebenisteria i son evident aspecte de vellúria, em feren sospitar si es tractava d'un dels rarissims mobles de Boulle, que han escapat a l'obra destructiva del temps.

Cansat de tafanejar, vaig sepultar-me en un dels cadirals americans; la quietud que m'envoltava còmodament, la blanor del sejent i la penombra que anava fent-se, car el calent de la tarda era nuvolós, em posaren en aquell estat de semi somnolència, que fa que un hom vegi i senti les coses d'una manera llunyana i emboirada. De sobte, un cruixit sec m'eixeribí, i vaig sentir clarament una veueta rogallosa que deia:

—Bo: ja hi som? Què et passa ara?

I una altra veueta, més plena i metàl·lica, responia:

—Res: aquella maleïda molla que ha tornar a fugir de lloc.

Vaig guaitar en direcció del piano mecànic i de la màquina parlant; hauria jurat que aquelles veus tan tènues venien d'allí, mes no hi havia ningú; vaig seguir escoltant, car la conversa continuava.

—Si ja t'ho dic jo: amb tantes complicacions de maquinària com tens a dintre no pot ser que gastis salut. Veus, a mí no em passa res d'això: mentre em mudin l'agulla a cada tocada i em donin corda sovint, ja em tens cantant i sonant. Val a dir, també, que a mi no m'han de tractar a puntades de peu.

—Que ho dius per mi això de les puntades de peu? Sàpigues que a mi tant se me'n dóna qué em toquin amb els peus com amb les mans; i fins et diré que més m'estimo que em faci sonar el senyor amb els peus, que no la senyoreta amb les mans. La meva maquinària és tan perfecta que no esguerra ni una nota. En canvi, la senyoreta, amb les mans, no n'endevina ni una.

—Sí, sí; ja pots cantar les excel·lències de la teva maquinària; no seràs mai res més que un manubri, amb pretensions. L'Art, amb majúscula, et repudia i no serveixes més que per a divertir l'ociositat i avorriment de la gent que no sap què fer dels diners. En canvi, jo...

—Què, tu? Què tu? Caricatura de la música! Es coneix que no tens orelles per escoltar la teva veu de nas encostipat, amb acompanyament del garranyic-garranyac de l'agulla rascant la placa. Ja es ben veritat que cap geperut es veu el gep. Si tu et veiessis la trompa!

—Senyors, un xic més d'educació! (Aquesta vegada, la veueta, més prima i tremolosa que les altres, com d'una persona de molta edat, semblava sortir del moble de Boulle.) No s'en donen pena de discutir d'una manera tan grollera? Jo n'estic tot avergonyit d'escoltar-los. Mai en la meva llarga vida, i pensin que tinc aprop de tres segles, he sentit cosa semblant. Quan jo era fidel guardador de la correspondència íntima, dels comtes i dels títols nobiliaris de la meva primera mestressa, missenyora la marquessa Anna de Lantrec, tenia vora meu instruments de música que també tenien les seves rivalitats i discussions. Un magnífic clavicèmbal, fet d'en Ruckers, d'Anvers, el millor constructor d'aquell temps, i decorat amb fines pintures, de flors i ocells, pel pintor Franck; una espineta, més modesta, però fina, elegant i espiritual; un llaüt superb, amb incrustacions de nacre i d'ivori; una viola de gamba, d'un vell mestre italià; tot persones d'una educació acurada i d'un tracte exquisit. I quins concerts es donaven amb aquests instruments! Missenyora la marquesa tocava el clavicèmbal, l'espineta i el llaüd com un àngel, i tenia a honor extremada rebre en sa casa un jorn cada setmana els millors artistes músics de la ciutat; allí acudien homes de lletres i polítics, homes d'armes i clerecia, i allí haurieu sentit música divinament tocada, conversa espiritual i discreta, galant i amena. Aquí, sento tan sols parlar de diners; aquí, les vostres discussions, em fastiguegen de viure; i la música que us fan fer, amb màquina, senyor! m'atabala i em fa enyorar les golfes polsoses, on he passat tants anys abans de venir a aquesta casa. «O tempora! ¡O mores!», com deia el senyor Abad de Sant Julià, oncle de missenyora la marquessa!

Tot just acabava de sentir aquestes paraules del vell Boulle, quan es va obrir la porta del saló i la serventa em digué:

—El senyor l'espera al seu despatx.

F. A. GOT.

El clavicèmbal

Els aficionats barcelonins tornaran a oir ben prompte la ben talentosa pianista i clavicembalista Na Wanda Landowska. A fi que no es repeteixin les confusions que entre nosaltres sorgiren quan la nostra admirada amiga presentà *el clavicèmbal, entre aquest mot (i aquest instrument, per tant), i el clavicordi, traduïm els següents interessants fragments del formós llibre de la gentil concertista intitulat* Musique ancienne *i publicat, fa alguns anys, pel* Mercure de France:

«Existeix una gran confusió a propòsit del clavicèmbal, del clavicordi de l'espineta i del «forte-piano».

Hom es serveix indistintament d'aquests mots que designen, no obstant, instruments ben diferents.

A Alemanya, aquesta confusió és, potser, més gran encara que a França, perquè els escriptors musicals dels segles dissetè i divuitè escrivien sovint «Clavier», sense precisar més, o alternaven els mots «Flugel», «Clavicymbel», «Cembalo», el que fa creure a les persones poc enterades que existeix una diferència entre els susdits instruments. Això es complica encara mercès al següent fet: i és que «Flügel» i «Clavier» designen també els nostres instruments moderns. Pot afegir-se que en diferents edicions del «Versuch», de Felip Manuel Bach, els editors, poc escrupulosos, s'han permès de reemplaçar els mots de clavicèmbal i clavicordi pels de «forte-piano» i «pianino»; no havem, doncs, d'estranyar-nos de trobar errades freqüents un xic arreu, i fins alguna vegada en treballs d'historiadors ben erudits.

Tinc davant meu el catàleg del Museu Mozart de Salzburg. Hi llegeixo:

«Petit clavicordi (espineta) (sic) de cinc octaves, del qual Mozart se serví encara durant cinc mesos, escrivint «La flauta encisada», «Tito», el «Requiem», i la Cantata dels «francmasons», segons ho prova una nota de la vídua Constància, muller del conseller d'Estat de Nissen, abans vídua de Mozart.»

Mozart no es serví mai ni del clavicordi ni de l'espineta.

Si es tractava d'una espineta, no podria ésser al mateix temps un clavicordi, perquè aquest és un instrument les cordes del qual són colpejades i l'altre gratades.

No he tingut encara la sort de poder visitar el «Mozarteum», però puc ja afirmar, amb tot, que l'instrument en qüestió deu ésser un «piano-forte» quadrat.

«Clavier», per Felip-Manuel Bach, per Marpurg, Quantz, Mattheson, és un terme general que s'aplica a tots els instruments de teclat.

El «Flügel» és el clavicèmbal, instrument diferent del «Clavicordi» i del «forte-piano» i de distinta família. (1).

... ...

El traductor francès de Forkel, Felix Grenier, ha anat encara més lluny: allà on, en l'original, és escrit «Flügel», Clavicymbel, Clavier, «Clavessin», ha traduït únicament: «clavicordi».

Quina deliciosa simplificació! Trobem, per tant, en la traducció: clavicordis amb dos teclats, clavicordis amb registres i altres monstres que no han existit mai..

Per evitar la monotonia, empleu també, quan bé li sembla, el mot «Harpsicorde», però «Harpsicorde» no és sinó el sinònim anglès de clavicèmbal.

Fins en la llista de les obres grava-

des en temps de Bach i que han estat corregides de la pròpia mà del Cantor, trobem aquestes modificacions precioses:

«Clavierübung» o «Exercicis per a clavicordi, consistint en un concert en estil italià i una obertura a la faisó francesa escrits per a harpsicorde de dos teclats.

Quina confusió! Exercicis per a «clavicordi» escrits per a «harpsicorde» de dos teclats!

El títol exacte de l'edició, de la qual he vist l'exemplar corregit per Bach, al British Museum, és el següent: «fuer ein Clavicymbel mit zw yen Manualen». I Forkel en dóna la còpia exacta.

He escollit aquest exemple entre mil d'altres. Res de més natural que les edicions semblants facin néixer la confusió en l'esperit dels lectors!»

WANDA LANDOWSKA.

(1) El clavicordi — com el modern piano — és, en efecte, un instrument les cordes del qual són colpejades, mentre que el clavicèmbal — com l'espineta — és un instrument les cordes del qual són gratades.

N. del T.

La música i les ciutats solitàries (*)

Heu's aquí un problema de molt temps escatit a la nostra terra: la manca de mitjans per a fer arribar la música a les grans ciutats catalanes, aquesta qüestió que tants mals de cap ens ha donat a tots i que realment és força difícil de resoldre d'una manera completa. Hem pogut veure com diverses vegades se'n parlava, i mai, després de ben debatre's, s'ha pogut fer res pràcticament.

Però, ben mirat, potser ha estat degut, al capdavall, a un excés de fantasia, de ganes de fer una cosa massa ben feta per ésser de moment realitzable. Tots hem parlat més d'una vegada, aquí, a Terrassa, a Lleyda, a Olot, a tantes altres ciutats de Catalunya, de la necessitat de fer, de crear, ja sia un Palau, un Conservatori, un Teatre, una cosa, en fi, per a poder-hi organitzar unes festes de música, uns concerts, uns festivals, que responguessin al moment actual de cada població, i així resoldre la impossibilitat absoluta de sentir música no anant a Barcelona.

Però com que, generalment, sempre la il·lusió que ens féiem era una il·lusió tan bonica, la seva resplendor ens privava d'adonar-nos com altrament per això mateix era tan irrealitzable, i sempre anàvem esperant, fins ara, que no hem vist enlloc Palaus, Conservatoris ni Teatres.

Això vol dir, però, que les ciutats catalanes han de renunciar, per ara, a aquesta il·lusió seva? Això vol dir, doncs, el fracàs de les temptatives fins avui fetes?

Nosaltres ens atrevim a no creure-ho pas així. Vosaltres som, en aquest punt, completament, absolutament optimistes, i veiem precisament damunt d'aquest problema tota una claror. I gairebé serem agosarats a dir que, si l'apoi de totes les grans ciutats catalanes hi és, aquest problema, avui, ara, ja no existeix.

De moment, és clar, la solució semblarà potser minsa, esquifida, pobra; però si aquesta solució pobra arriba a ésser una realitat, aleshores ja podrem començar a preveure l'immediat gran èxit, la veritable solució definitiva.

A Catalunya, avui, encara no podem pas pensar, dissortadament, en la creació d'unes Filharmòniques, tal com trobem en altres terres. Tots els que han intervingut en aquests afers, ho saben de sobres i donen ja per descomptada aquesta cosa. Però, si bé no podem pensar en unes Filharmòniques com aquelles, podem pensar en la creació d'unes entitats semblants, però molt més modestes i d'immediata eficàcia. Podem pensar, i donar-los vida immediatament, en unes Associacions de Música arreu de Catalunya, arreu de les grans ciutats catalanes. Oi més, comptant com comptem en la nostra terra, amb una «Associació de Música da Camera», com és la que tenim a Barcelona, d'una vida esplendorosa i d'una puixança cada dia més afermada, i tenint present l'organització d'aquesta entitat, tenint ben present, sobretot, la gent que la componen, podem tenir esperança que la crida nostra serà potser acollida i afavorida amb el seu apoi valuosíssim.

I per un moment, doncs, ara suposem que l'«Associació de Música da Camera» es digna atendre'ns. Què caldria fer?

Immediatament, afermar en cada ciutat catalana un nucli de ciutadans que es comprometessin a abonar mensualment una petita quantitat establerta. Determinat aquest nucli, constituir-se en «Associació de Música» de tal ciutat, i adscriure's acte seguit a l'«Associació de Música da Camera», de Barcelona. Aquella Associació tindria vida, però, completament independent, i la seva missió fóra fer concerts. Es crearia una Junta directiva, plena de totes les més amples facultats, i estaria continuament en relació amb la de l'«Associació de Música da Camera», a la qual donaria mensualment una mínima quantitat metàl·lica estableria, que fóra part de les quotes dels socis de la tal població, ingressant la part restant a la caixa particular de l'Associació de Música. Aquella entitat, pel sol fet d'ingressar tal quantitat, es comprometria aleshores a donar un concert cada mes a l'«Associació de Música» de tal localitat, fixant el dia, lloc i altres detalls, les dues Juntes Directives, així com també, no cal dir-ho, posant-se d'acord prèviament sobre el pla artístic a desenrotllar i els artistes a contractar — aquests en la major diversitat possible, per tal de donar a cada audició un interès especial. —

L'entrada als concerts fóra, naturalment, exclusivament per als socis, fent complir aquest punt amb tot rigorisme.

Seguirien llavors mil detalls, encara, particulars, que afectarien a cada Associació diversament, d'importància material relativa i que aniria ensenyant la pràctica que fóra cosa a resoldre per les dues Juntes de les dues entitats.

I ens trobaríem així, acceptant els punts principals que acabem d'exposar ara, davant d'una organització d'Associacions de Música a tot Catalunya, que fóra bo de mirar. Ens trobaríem davant una gran gentada amiga a cada gran ciutat, ens trobaríem sempre els nostres. I, si venia allò de què tot soci de qualsevol «Associació de Música» podés entrar lliurement per totes les Associacions de Música de Catalunya, no cal dir com aquell trobar-nos fóra encara més brillant i enamorador. Només faltaria remarcar una cosa constantment, perquè aquesta gran organització a plasmar fos una organització perfecta: caldria que s'imposés la serietat més absoluta damunt totes les associacions i «La Camera de Barcelona». Que cada una i totes plegades donessin la sensació de seny i fermesa en els procediments i en el fons, i, sobretot, que a totes les lligués un gran amor indestructible, que totes plegades enfessin una que s'hagués estès per tota la nostra terra.

I, aleshores, Catalunya sentiria música. No fóra pas només Barcelona, que és on hem d'anar. Fóra tot Catalunya. I, remarquem-ho bé: sentiria música. No concertistes solament, com ara. Perquè actualment, si alguna vegada Catalunya sent concerts, en sent només de formidables, sent només coses grosses una vegada, dues vegades a l'any i prou. Hauria sentit Catalunya una Simfònica, una Banda Municipal, un Orfeó Català, és a dir, allò que en diuen un «Gran Festival». Però ara no. Ara sentirà un quartet, un violoncel, un tercet, un pianista, però sovint, d'una manera normal i metòdica, i així s'acabaran els grans festivals, pintorescos en la realitat d'ahir. I veurem com, de mica en mica, d'aquí a un quant temps, després d'una temporada d'actuació de l'«Associació de Música», a cada ciutat serà simplement un goig interior, un entusiasme conscient, de festa major de l'esperit, no de la vestimenta, cada vegada que vingui una Simfònica, una Banda Municipal, un Orfeó Català.

Però, potser ens hem exaltat massa. Potser la nostra fantasia s'ha esgarriat enllà oblidant massa estona la realitat de la nostra Catalunya. Potser tot plegat quedarà una il·lusió de riure?

Tant se val. A nosaltres ens ha semblat veure una claror i l'hem volguda mostrar a totes les ciutats benamades nostres. Era per a totes plegades que ens envolàvem. Si les veus amigues vénen, nosaltres haurem experimentat una gran alegria. Si no, potser la nostra veu no s'haurà perdut del tot encara i haurà servit, si més no, per palesar una altra bona voluntat, després de les que han servit per arribar a aquest moment d'ara.

FRANCESC TRABAL.

(*) Fragment de la conferència «Les ciutats solitàries de Catalunya», donada a «Belles Arts», de Sabadell, el dia 11 d'aquest mes.)

Les «Goyescas» a París

El dia 17 del present mes s'efectuà en el Teatre de l'Opera de París, la primera representació (o millor dit, l'assaig general, segons el qualificatiu dels francesos), de les «Goyescas» d'En Granados. La interpretació, sota la direcció del mestre Chevillard, anà a càrrec de les artistes Chenal i Lapeyrette, i dels senyors Laffitte i Cerdan. Amàlia Molina dansà el «fandango». L'obra fou presentada, llegim, amb gran riquesa. Hom no pot formular, sembla, la més lleugera crítica respecte el decorat i els vestits, ideats pels pintors Zuloaga i Dethomas. Es tracta — diu «Le Figaro» — de veritables quadros de Goya cinematografiats. Els diaris que fins ara havem llegit parlen, en canvi, amb poc entusiasme, encara que amb molta simpatia, de la música d'En Granados.

Consignem amb gust el fet, per a nosaltres sempre afalagador, de la primera representació de les «Goyescas» en el teatre més important de la capital de França.

D'espectacles

L'estrena de l'espectacle bíblic «La venida del Mesías i los pastorcillos de Belén», original del senyor Tornero de Martirena, amb il·lustracions musicals del mestre En Casimir Ballester, verificat al saló teatre del Reial Col·legi de Sant Antoni, fou un èxit per als autors i per als intèrprets.

La presentació fou objecte de grans lloances i molt celebrat el decorat pintat expressament pel R. P. Carles d'Esquirol i els senyors Pérez Dalmau i Alorma (fill).

Es tornarà a posar en escena els dies 1 i 6 del vinent mes de gener.

AUTORITZEU LES NOTES DE LES QUALS ENS PREGUEU LA PUBLICACIO, AMB UN SEGELL O UNA FIRMA QUE ENS SIGUI CONEGUDA.

Anuncis oficials

Catalana de «Gas i Electricitat, S. A.

En el sorteig d'obligacions i bons d'aquesta Societat, efectuat avui, la sort ha designat per a llur amortització:

396 Obligacions. Sèrie C

22	970	1976	2960	3956	5005
60	981	1997	2968	2970	5008
63	991	2001	2987	3972	5025
102	999	2015	3004	3984	5030
112	1001	2016	3008	3989	5049
121	1005	2023	3040	3990	5057
152	1057	2030	3047	4025	5114
162	1066	2031	3050	4969	5129
195	1074	2044	3057	4085	5132
218	1081	2051	3063	4088	5159
224	1113	2056	3086	4095	5162
226	1150	2100	3088	4157	5178
230	1161	2126	3108	4199	5192
232	1175	2127	3140	4203	5203
298	1180	2133	3154	4208	5234
317	1206	2135	3173	4212	5245
319	1229	2205	3184	4242	5276
322	1233	2218	3188	4247	5292
324	1243	2220	3196	4249	5299
331	1251	2244	3246	4252	5317
332	1261	2254	3254	4259	5329
349	1264	2266	3263	4260	5357
351	1270	2283	3267	4314	5359
354	1271	2291	3279	4317	5361
362	1274	2304	3295	4386	5369
370	1275	2328	3334	4402	5371
371	1280	2351	3372	4474	5391
397	1334	2379	3401	4478	5412
399	1334	2385	3412	4488	5417
423	1368	2393	3447	4494	5437
447	1386	2430	3458	4498	5461
451	1398	2435	3463	4500	5465
497	1415	2453	3486	4505	5496
498	1416	2465	3499	4512	5499
499	1421	2476	3505	4516	5502
503	1460	2483	3512	4523	5519
513	1478	2484	3585	4546	5520
525	1496	2507	3588	4549	5531
526	1515	2509	3603	4561	5545
569	1526	2539	3673	4589	5547
575	1567	2541	3676	4594	5554
591	1580	2550	3701	4610	5557
602	1589	2570	3707	4630	5571
634	1607	2572	3708	4632	5647
664	1618	2575	3711	4651	5650
669	1619	2592	3756	4668	5656
684	1623	2605	3763	4669	5675
725	1641	2624	3770	4679	5687
720	1643	2642	3771	4689	5696
736	1672	2692	3804	4697	5700
742	1675	2704	3823	4702	5704
750	1686	2710	3828	4713	5714
752	1706	2729	3829	4720	5717
802	1708	2768	3831	4721	5748
818	1757	2774	3845	4733	5765
822	1766	2806	3862	4761	5782
837	1795	2812	3866	4763	5793
853	1802	2815	3874	4775	5802
862	1803	2826	3880	4779	5808
874	1871	2832	3903	4839	5835
879	1880	2860	3907	4858	5841
886	1891	2892	3910	4863	5861
893	1921	2932	3912	4866	5862
945	1925	2934	3922	4985	5901
948	1960	2941	3923	4921	5971
962	1970	2943	3926	4976	5974

170 obligacions. Sèrie D

Números:

361	a	370	601	a	610
2001	a	2010	2481	a	2490
2881	a	3890	4001	a	4010
5031	a	5040	5361	a	5370
5421	a	5430	5531	a	5540
6241	a	6250	6531	a	6540
6751	a	6760	7921	a	7930
8051	a	8060	8271	a	8280
10991	a	11000			

250 obligacions. Sèrie E (De l'1 al 32.300)

Números:

1611	a	1620	2191	a	2200
2891	a	2900	4431	a	4440
5941	a	5950	8531	a	8540
11651	a	11660	11801	a	11810
11961	a	11970	12341	a	12350
13381	a	13390	14931	a	14940
15101	a	15110	15261	a	15270
16931	a	16940	18761	a	18770
19041	a	19050	20611	a	20620
23671	a	23680	24461	a	24470
27561	a	27570	27771	a	27780
28081	a	28090	28451	a	28460
30461	a	30470			

230 obligacions. Sèrie E (del 32.301 a 64.000).

Números:

33901	a	33910	34961	a	34970
38641	a	38650	40911	a	40920
41021	a	41030	41061	a	41070
41271	a	41280	43361	a	43370
45371	a	45380	47851	a	47860
48611	a	48620	48741	a	48750
50291	a	50300	51811	a	51820
51981	a	51990	52601	a	52610
53751	a	53760	54591	a	54600
57591	a	57600	58641	a	58650
60451	a	60460	63291	a	63300
63951	a	63960			

2.280 bons (de l'1 al 30.000)

Números:

21	a	30	461	a	470
751	a	760	881	a	890
991	a	1000	1311	a	1320
1411	a	1420	1671	a	1680
1801	a	1810	1861	a	1870
2091	a	2100	2161	a	2170
2281	a	2290	2611	a	2620
2631	a	2640	2641	a	2650
2911	a	2920	3191	a	3200
3271	a	3280	3491	a	3500
3541	a	3550	3571	a	3580
3951	a	3960	3971	a	3980
4231	a	4240	4281	a	4290
4291	a	4300	4391	a	4400
4461	a	4470	4471	a	4480
4651	a	4660	5061	a	5070
5181	a	5190	5271	a	5280
5301	a	5310	5551	a	5560
5651	a	5660	5671	a	5680
5821	a	5830	5871	a	5880
6011	a	6020	6191	a	6200
6781	a	6790	6831	a	6840
6841	a	6850	7311	a	7320
7501	a	7510	8061	a	8070
8121	a	8130	8141	a	8150
8261	a	8270	8311	a	8320
8381	a	8390	8511	a	8520
8601	a	8610	8681	a	8690
8691	a	8700	8701	a	8710
8821	a	8830	8941	a	8950
9001	a	9010	9031	a	9040
9301	a	9310	9311	a	9320
9391	a	9400	9531	a	9540
9561	a	9570	9951	a	9960
10091	a	10100	10211	a	10220
10621	a	10630	10701	a	10710
10781	a	10790	10961	a	10970
10971	a	10980	11001	a	11010
11101	a	11110	11291	a	11300
11641	a	11650	11661	a	11670
11781	a	11790	11891	a	11900
11961	a	11970	12001	a	12010
12091	a	12100	12141	a	12150
12281	a	12290	12311	a	12320
12321	a	12330	12381	a	12390
12541	a	12550	12591	a	12600
12671	a	12680	12881	a	12890
12941	a	12950	12981	a	12990
13131	a	13140	13391	a	13400
13401	a	13410	13421	a	13430
13521	a	13530	13551	a	13560
13701	a	13710	13721	a	13730
13741	a	13750	13781	a	13790
13921	a	13930	14311	a	14320
14321	a	14330	14481	a	14490
14591	a	14600	14771	a	14780
14841	a	14850	14991	a	15000
15251	a	15260	15351	a	15360
15391	a	15400	15581	a	15540
16111	a	16120	16331	a	16340
16381	a	16390	16561	a	16570
16591	a	16600	16651	a	16660
16721	a	16730	16811	a	16820
16961	a	16970	17061	a	17070
17261	a	17270	17321	a	17330
17471	a	17480	17511	a	17520
17811	a	17820	17971	a	17980
18071	a	18080	18161	a	18170
18291	a	18300	18471	a	18480
18681	a	18690	18701	a	18710
18751	a	18760	18761	a	18770
18841	a	18850	18961	a	18970
19051	a	19060	19311	a	19320
19751	a	19760	19891	a	19900
19941	a	19950	20011	a	20020
20031	a	20040	20351	a	20360
20541	a	20550	20631	a	20640
20851	a	20860	20941	a	20950
21161	a	21170	21281	a	21290
21341	a	21350	21381	a	21390
21391	a	21400	21671	a	21680
21771	a	21780	21831	a	21840
21881	a	21890	22341	a	22350
22431	a	22440	22821	a	22580
22561	a	22570	22851	a	22860
22951	a	22960	22981	a	22990
23151	a	23160	23251	a	23260
23271	a	23280	23291	a	23300
23471	a	23480	23531	a	23540
23581	a	23590	23691	a	23700
23811	a	23820	24071	a	24080
24401	a	24410	24421	a	24430
24441	a	24450	24471	a	24480
24491	a	24500	24521	a	24530
24751	a	24760	24851	a	24860
24981	a	24990	25041	a	25050
25321	a	25330	25351	a	25360
25391	a	25400	25671	a	25680
25961	a	25970	26021	a	26080
26071	a	26080	26081	a	26090
26161	a	26170	26211	a	26220
26391	a	26400	26631	a	26640
27121	a	27130	27161	a	27170
27191	a	27200	27221	a	27230
27261	a	27270	27301	a	27310
27351	a	27360	27601	a	27610
27661	a	27670	27681	a	27690
27691	a	27700	27971	a	27980
27991	a	28000	28201	a	28210
28441	a	28450	28711	a	28720
28841	a	28850	29121	a	29130
29351	a	29360	29511	a	29520
29571	a	29580	29721	a	29730
29781	a	29790	29801	a	29810

En conseqüència, els posseïdors de les obligacions amortitzades en aquest sorteig podran cobrar l'import de les dites obligacions i el dels cupons vençuts, a partir del dia 2 de gener pròxim, a les oficines de la Banca Arnús (Passatge del Rellotge, núm. 3) tots els dies feiners.

Els posseïdors dels bons amortitzats en aquest sorteig, de conformitat amb l'establert en l'escriptura d'emissió, podran cobrar l'import dels mateixos i el dels cupons vençuts, a partir del dia primer de febrer pròxim, a casa dels senyors Arnús-Garí, S. A. (carrer Nou de Sant Francesc, núm. 7) i a les oficines del Sindicat de l'Associació de Banquers de Barcelona (carrer de Fernando, núm. 34, principal), tots els dies feiners.

Barcelona, 23 de desembre de 1919.— Catalana de Gas i Electricitat, S. A. P. P. A., Studer.

SOCIETAT D'ASSEGURANCES MUTUES CONTRA INCENDIS DE BARCELONA

Complint ço que es preceptua en l'article 25 del Reglament, la junta general d'aquesta Societat celebrarà sessió ordinària a les onze del diumenge, dia 11 de gener propvinent, en son local, Passeig de Gràcia, 22, principal.

Les paperetes d'entrada es facilitaran des de demà tots els dies feiners en les pròpies oficines durant les hores de despatx, havent d'advertir que l'assistència a la junta ha de ser personal o representativa per mitjà de poder o esquela d'autorització estesa precisament a favor d'un altre soci i bastant per aquest efecte.

Barcelona, 29 de desembre de 1919. — P. A. de la J. de G. — El vocal-secretari, Jaume Carner.

COMPANYIA DELS CAMINS DE FERRO DEL NORD D'ESPANYA. — Domiciliació a Espanya de valors pagadors a l'estranger en pessetes o francs.

Remesa dels títols definitius d'obligacions domiciliades a Espanya de primera sèrie Nord.

Aquesta Companyia té l'honor de posar en coneixement dels senyors portadors de resguards de canvi de la indicada sèrie, que la remesa de les làmines definitives tindrà lloc a partir del dilluns, 29 del corrent, en les mateixes dependències en que foren remeses per al canvi les carpetes provisionals.

Són cridats per a rebre els títols definitius tots els resguards fins el número 2.655.

Així mateix prevé als senyors portadors de resguards expedits fins el 30 de juny de 1919 en representació de títols antics que no haguessin rebut les corresponents carpetes provisionals que els títols definitius els seran remesos contra presentació dels resguards que obren en llur poder.

Madrid 21 de desembre de 1919. — El secretari del Consell, Ventura González.

Mme. Wanda Landowska. — Mañana, por la tarde, dará su último concierto público en el Palau de la Música Catalana, la eminente pianista y clavecinista Mme. Wanda Landowska. Tendrá este concierto especial interés por colaborar en él acompañando á la famosa artista, el "Quartet Renaixement" y una pequeña orquesta. He aquí el interesante programa que interpretarán:

Primera parte: Concierto en sol menor de Bach para clavicémbalo con acompañamiento de pequeña orquesta; Sonata de Mozart para piano.

Segunda parte: Piezas de clavicémbalo "La livri", "La vezinet", "La timide", "Les tambourins", para cémbalo, flauta y viola de Garma, J. Ph. Rameu; Trio en do menor para cémbalo, violin y flauta, G. F. Handel.

Tercera parte: Concierto Brandemburgués número 5, J. S. Bach para clavicémbalo, violín, flauta y orquesta de cuerda.

—o—

Concierto del Orfeó Catalá. — El domingo por la tarde, se dará en el Palau de la Música Catalana el concierto ensayo que mensualmente dedica á sus socios protectores el Orfeó Catalá.

—o—

El Musica

WANDA LANDOWSKA

En el Palau de la Música Catalana y correspondiendo á la serie de los organizados por el "Orfeó Catalá" dió Wanda Landowska el primero de los dos conciertos anunciados. El éxito fué tan clamoroso como merecido.

No es necesario que acudamos al adjetivo ni á las frases encomiásticas para ensalzar debidamente los méritos de esta artista; y no es necesario decimos porque nuestro público filarmónico, mejor dicho todos los públicos filarmónicos de Europa conocen á Wanda Landowska como gran intérprete de los clásicos.

Es una prodigiosa ejecutante lo mismo en el piano que en el clavicembol y es además una gran artista que huye de efectismos y de amanenramientos, siendo siempre sincera y justa en la interpretación.

Modesta, sencilla, sonriente al presentarse al público, y cuando los aplausos la obligan á saludar lo hace tímidamente cual si creyera no merecerlos.

Las obras de Bach, Joh-Kuhnan, Haydn, Rameau, Purcell, Scarlatti y Mozart que figuraban en el programa del recital que dió ayer y que tocó alternando en el piano y en el clavicembol no pudieron tener más depurada y fiel intérprete que Wanda Landowska. Escuchó calurosas ovaciones á las que correspondió la eminente artista interpretando fuera de programa después de la segunda parte "Patrulla turca" y al terminar el concierto un fragmento de "Le tambourin" de Rameau.

La concurrencia fué bastante, aunque no lo numerosa que merece tan notable artista. Mañana por la tarde, dará Wanda Landowska su segundo y último concierto en el Palau. Es de esperar que acudirán á él para rendir tributo de admiración á esta gran pianista y clavicembalista todos los "amateurs" á la buena música.

Noticias Universal
5-1-20, mit

8006/3

dos patronos y obreros en sus justas peticiones y de que se estudian y se buscan soluciones en las esferas gubernamentales á los latentes problemas de orden social.

Hemos recibido de M. D. y M. á la memoria de sus hermanitas, cien pesetas para familias necesitadas, cantidad que ha sido repartida por partes iguales en los siguientes domicilios:

A. F., San Vicente 20, tercero, realquilado; J, B., Cadena 7, tercero primera; A. P., Cera 10, principal, segunda; A. Ll., Obradors 11, tercero; A. M., Lana 8, primero, primera; M. B., Príncipe de Viana 6, tercero; P. D., Providencia 5, primero, primera; L. A., Tapias 13, segundo; C. P., Baja San Pedro 80, tercero.

Artís

EN EL

DORÉ

rproducción de lujo, editada por la
METRO PICTURES de New York

ROJO

Teatro Principal

- - Compañía dramática ATENEA - -

Director artistico: RICARDO BAEZA — — Primer actor: MIGUEL MUÑOZ

DEBUT, hoy viernes a las 9'45 noche, con el **estreno** de la hermosa obra,

Una mujer sin importancia

Teatro Principal

Los días 19 y 21 de Enero
A las 6 de la tarde

Dos extraordinarios conciertos, por la eminente

Wanda Landowska

El primero, a CLAVECIN y PIANO. El segundo, a CLAVECIN y ORQUESTA

El abono quedará cerrado el sábado día 17, a las once de la noche.

800614

ario de

cinas San Martín, núm. 2. Viernes 16 I

Noticiero 9-1-20 mf

PALAU DE LA MUSICA CATALANA

Interesantísimo resultó el último de los conciertos para días festivos por la tarde, organizados por el Orfeó Catalá y en el que tomaron parte Wanda Landowska, el violinista E. Toldrá, el flautista F. Casanovas y una orquesta de cuerda, bajo la dirección del maestro Millet.

El programa constituyó un verdadero acierto. Integraban la primera parte del concierto en Sol menor de Bach para clavicembol con acompañamiento de orquesta de cuerda y la Sonata en la menor de Mozart para piano que fué magistralmente interpretada por Wanda Landowska.

Las obras de Handel, Scariatti, Mozart, Bach y Wanda Landowska que tocó esta en el clavicembal obtuvieron también una dicción y ejecución excelentes, no desmereciendo ni mucho menos la labor artística que realizó tan notable artista en el concierto en Sol menor de Bach, referido anteriormente y en el concierto Bandemburgués del mismo autor con que terminó la selecta sesión musical.

Se hizo como de costumbre acreedor á toda clase de elogios el maestro Millet que dirigió con su habitual destreza las obras de conjunto, en las que se distinguieron en primer término y como es consiguiente Wanda Landowska y el notable violinista señor Toldrá. Para todos hubo nutridísimos aplausos.

A Wanda Landowska el público le tributó las más entusiastas ovaciones.

tor de Instrucción pública de la Man
comunidad, quedando á lo que resul
te de la inspección administrativa co
menzada en su departamento, po
acuerdo de 4 de Diciembre último
á la rendición de cuentas y formació
del inventario."

El presidente de la Mancomunida
al recibir á los periodistas les hiz
al ser interrogado sobre la dimisió
del señor d'Ors las siguientes mani
festaciones:

No es exacto que la dimisión de
señor d'Ors tenga por fundamento un
divergencia de ideas como ha habid
quien ha supuesto. La ocasiona un
cuestión de prácticas administrativas
la divergencia de ideas no se ha pre
sentado durante los dos años que di
cho señor ha formado parte del Con
sejo de Pedagogía ni en los dos año
y medio en que ha ejercido el carg
de director de Instrucción pública d
la Mancomunidad. La divergencia e
las cosas de administración ocasio
naron un apercibimiento y un voto d
censura del Consejo por resistencia
justificar por un presupuesto un gas
to á hacer para la biblioteca de Ca
net, inaugurada el día 8 de Diciem
bre último y el acuerdo de una ins
pección administrativa en su departa
mento, votada por unanimidad el dí
8 del mismo mes, respectivamente
Sus conferencias en la Academia de
Jurisprudencia de Madrid, en el "Ca
sal Catalá d'Olot" y en el Institut
de discípulos y exdiscípulos de la Es
cuela Elemental del Trabajo, son muy
posteriores á aquellas fechas. Res
pecto á las referidas conferencias y
contra lo que algunos han supuest
no ha recibido el señor d'Or

CRONICAS MUSICALES

LA MUSICA ANTIGUA Y EL ARTE DE WANDA LANDOWSKA

Una isla de belleza y de excelsitud en este tráfago musical madrileño, han sido los dos conciertos que Wanda Landowska acaba de dar en el teatro de la Comedia. Es, en efecto, un arte aislado el suyo, de una belleza cuyos precedentes se perdieron en siglos ya remotos en la vida musical y sin posible ni deseable concurrencia en el presente. Wanda Landowska cultiva un arte especial, pero cuya singularidad está más en lo ejemplar de su talento y de su sensibilidad que en el objeto sobre el cual se manifiesta. La profunda belleza de su arte no radica sólo en el repertorio de música de los siglos XVI al XVIII que ejecuta—esa música nos produce tan grandes emociones en manos de otros artistas, raros, es cierto, pero no menos excelsos—, ni apenas por ser interpretada en un instrumento evocativo de los de la época—el clavicímbalo—; el fondo de donde brota la magnitud del arte de la Landowska es su propia genialidad, su noble calidad de alma, la magnitud de su talento. Sin cualidades semejantes, esa música, tan deliciosa y admirable, se ve puesta en grave aprieto; por tal razón son tan escasos sus intérpretes, y, de nuevo, sin aquellas facultades espirituales, su clavicímbalo sería un ensayo poco defendible.

Por su misma importancia, no podrían tratarse estos conciertos con la ligereza crítica al uso. Por otra parte, una crítica minuciosa nos llevaría demasiado lejos y a espinosos terrenos, que queremos evitar. Pero, aunque sumariamente, para hacer un examen imparcial—una imparcialidad de juicio que no priva de entusiasmarse al ánimo—, hay que reconocer tres asuntos distintos: la música, el instrumento y el intérprete.

Se está fácilmente dispuesto para admitir la gracia, la finura y la ingenuidad de esa música, pero se abrirían los ojos con asombro si se pidiese el reconocer su grandeza. Grandeza y profundidad que provienen de un sano criterio estético y de una justa apreciación del plano en que debía colocarse a la música. Desde entonces, ese arte se hinchó con demasiadas ambiciones, y en consecuencia, para conquistar algunas, debió renunciar a tantas otras, que quedó roto ya para siempre aquel admirable equilibrio. Cuando hoy volvemos los ojos a la "Fantasía cromática", nos asombra el ver que su soberana grandeza, el tremendo hábito genial que le infundió vida, no ha vuelto a verse encarnada en una forma de perfección semejante. Y después de tantas ejecuciones de Scarlatti al modo galante, como esa sonata para dos teclados, tiene, junto al aliento y arranque no superados por Bach, una sutileza de ingenio, una "complicación" sólo igualada por éste. Complicación técnica tanto como complicación espiritual, porque en esa infinita sabiduría técnica se envolvían, a la vez, múltiples intenciones espirituales. Intenciones enteramente "románticas" ya, pero unidas a qué fina ponderación, a qué exacto concepto de la limitación expresiva de la materia empleada y a qué equilibrada perfección formal!

Junto a todo ello, un agudo sentimiento del color y un aprovechamiento ya agudamente intuitivo de que ese "color" es un medio de "directa" expresión musical. Por esa razón y porque no se ha estudiado estéticamente a la música de esa época, es tan fácil la equivocación corriente de creerla meramente "descriptiva". Es cierto que en el siglo XX se han aclarado de una manera "lógica" algunos conceptos que sólo existían confusamente en otras épocas; pero como el verdadero artista tiene siempre el incontrastable fiel de la intuición, la aplicación del medio traductor de esos conceptos se hizo ya entonces con una exactitud acabada.

Como, por otra parte, las condiciones de los instrumentos de la época imponían unos procedimientos técnicos especiales, resulta para la música construída "sobre ellos" una diferenciación específica y cualitativa respecto de los tiempos posteriores, que ha de ser la base de toda discusión sobre la manera de interpretar a esos clásicos. Hay que declarar un poco enfáticamente que la concepción de esa música venía por unos caminos técnicos muy distintos de los de la música siguiente (siguiente al mismo día en que aquélla fué creada). Los músicos de los siglos XVI y XVII sentían y pensaban su música al modo "horizontal", esto es, por planos superpuestos y de contrastes por oposición, no de una manera "dinámica" (al sentido de Riemann, o sea del p. al f.).

El concepto del "canto"—de una línea melódica expresiva predominante—estaba en ellos en un estado embrionario, y aunque en muchos contuviese una potencialidad dispuesta a desarrollarse tan pronto como lo admitiesen las posibilidades del instrumento (a lo que se debe el progreso incesante del clave hasta el piano), otros músicos hallaban holgura suficiente en su clave para el género de su inspiración. Toda la cuestión sobre el medio "actual" en que han de interpretarse depende precisamente de esa intención. Esta vez (como todas las demás) el problema es un problema estético.

Solidaria a esa evolución del "canto" (desde el punto de vista instrumental hablamos) es la de la armonía, que pierde progresivamente su papel polifónico para irse convirtiendo insensiblemente en "atmósfera sonora". Contra lo que se cree superficialmente, la simplificación melódica posterior al polifonismo proviene de la creciente riqueza en el contenido expresivo de la melodía. A su vez, el desarrollo del instrumento, implicando un creciente aumento en la resonancia, obligaba a una transformación en el sentido armónico, y, por consiguiente, en el empleo de la armonía en las piezas para teclado.

Es esa diferenciación tan admirable de los "planos" una de las cosas que más nos han admirado en Wanda Landowska y que mejor realiza el instrumento en que toca. En el "Pasacaglie", de Haendel, se diría que dos distintos colores se superponen, sin fundirse, en una deliciosa armonía. Efectos semejantes en la "Sonata para dos teclados", de Scarlatti, adquieren una belleza insospechada, y la majestad de su interpretación del "Concierto italiano", de Bach, se debe a ese principio de la oposición de los planos, oposición que se verifica tanto de una manera sucesiva como por superposiciones.

Su manera de hacer expresivo el canto llega a un límite de belleza. Al "andante" de ese "Concierto italiano" sólo podría calificársele de "inefable", y otro tanto, en el piano moderno, sus interpretaciones de Mozart y Haydn; tales el "alegreto" de la "Sonata en re", y el "andante" de la "Sonata en la menor" o el "Rondó en la menor", de Mozart, y el "Final" de la "Sonata en mi menor", de Haydn. Toda la sabiduría y el conocimiento erudito y minucioso de la música de esa época la manifiesta Wanda Landowska en su interpretación de los "ornamentos", agudo problema lleno de discusiones.

La grandeza majestuosa de la "Fantasía cromática", desprovista de todos los viciosos rellenos de tanto arreglador, que le restan nobleza para darle una insoportable hipertrofia, contrastaba en estos conciertos inolvidables con la inaudita finura del primer preludio del "Clave temperado". ¡Insuperable emoción la de esta obrita, víctima de todos los Conservatorios! Y no menos ese "Tamborín", de Rameau, o ese "Cuclillo", de Daquin, tan desplumado por manos que se emplearían bien en este oficio...

Y para hablar de la "Marcha turca", de Mozart, con que Wanda Landowska nos regaló dos veces, haría falta emplear toda la lira...

Dos lecciones de belleza, dos lecciones de alta cultura las de estos conciertos. Con su buen olfato característico, el público que asiste en tropel a nuestros conciertos y a nuestras Sociedades de moda, tuvo el buen gusto de estar ausente... Mediadas las butacas, escasos los palcos y vacíos significados proscenios, siempre favorecidos en todas las fechorías musicales de uno a cuatrocientos ejecutantes... A lo menos esta selección tenía la ventaja de reconocer a los verdaderos "amantes de la musa", que no son, precisamente, los concurrentes a nuestros centros oficiales de enseñanza. ¿Por qué no repetirá Wanda Landowska aquí su "curso superior para profesores de música" dado en Basilea? A ella y a nosotros nos serviría para curiosas experiencias...

Adolfo SALAZAR

Luquiens-Demirgian-Lortat.

Tres nombres de tres artistas que el martes último se hicieron oír en la Comedia. Pongamos nuestras preferencias para la violinista señorita Demirgian, que además de algunos trozos tan bien oídos como bien ejecutados, tocó con gran acierto la "Sonata", de Franck. El pianista, Sr. Lortat, acertó más que en esa obra, en la "Sonata" de Chopin, y en la "Segunda Rapsodia", de Liszt. La cantante Mlle. Luquiens cantó varios números modernos en su mayoría y de escuela francesa. Su estimable actuación fué acogida con aplausos.

EL CIERRE DE LOS TEATROS

UN VOTO DE CONFIANZA A LA SOCIEDAD DE AUTORES

Esta madrugada se celebró en el teatro de la Reina Victoria la anunciada reunión de las Directivas de las diversas asociaciones relacionadas con el teatro.

Se acordó, por unanimidad, conceder un voto de confianza a la Directiva de la Sociedad de Autores, para que ésta fije la fecha y la duración del cierre en proyecto.

La sesión se levantó en medio de gran entusiasmo.

El descanso de los periodistas

Esta tarde, a las cuatro, se reunirán en el Congreso los directores de periódicos madrileños, con objeto de tratar de la forma en que ha cumplirse el descanso dominical en los periódicos.

Egocheaga, en libertad

SEVILLA 12 (12 n.).—Se espera que mañana llegue a ésta Egocheaga, que, según noticias recibidas esta noche por telégrafo, ha sido puesto en libertad por el Juzgado especial.

EL TEMPORAL EN CANARIAS

Numerosas embarcaciones en peligro

LAS PALMAS 12 (12 n.).—Después de tres días de estar cayendo sobre esta isla un polvo impalpable de color terroso, conducido por el viento huracanado del continente africano, desde anoche comenzó a descargar un temporal de agua, arreciando el viento.

Hay completa cerrazón, y muchos vapores de los que se hallan en las costas de esta isla tocan frecuentemente las sirenas pidiendo auxilio, para que se les dé rumbo.

Algunos de ellos han podido ganar el puerto, y otros siguen corriendo el temporal frente a la bahía. Uno de éstos es el español "Balmes", de la Compañía Pinillos, que trae cargamento de trigo.

Se cree que podrá tomar hoy el puerto.

El temporal es general en toda Canarias; pero donde más daños ha ocasionado ha sido en Santa Cruz de Tenerife, donde las olas han arrojado a la playa más de veinte embarcaciones menores.

Han podido ganar el puerto el vapor holandés "Boemberg", que trae cargamento de carbón, y los ingleses "Colonia" y "Tiveron". Está corriendo el temporal frente a esta bahía el vapor inglés "Panamá Transport", que conduce 1.000 toneladas de maíz destinadas a esta plaza.

Ha sufrido importantes averías el velero cubano "Don Julián".

No obstante el horrible temporal, en este puerto se realizan operaciones de carga y descarga desde hace cuatro días.

Ha salido con dirección a Las Palmas el velero inglés de gran tonelaje "Vinnas Princess", con 14.000 cajas de petróleo y bencina, procedentes de los Estados Unidos, y, aunque la travesía se hace en un día, no ha llegado todavía a este puerto. (Fabra.)

Los licenciados de Africa y los empleados de Aduanas

ALGECIRAS 12 (11 n.).—Al anochecer llegaron, a bordo del vapor correo "Llobera", 490 soldados licenciados de la quinta de 1918, procedentes de Ceuta y Tetuán.

Los recibió una Comisión militar, con la música del regimiento de Extremadura, y numeroso público.

Se dieron vivas a España y al Ejército.

En las proximidades de la Aduana se produjeron ligeros incidentes, originados por el excesivo rigor de los empleados del fisco, que obligaron a los soldados a sufrir un minucioso registro individual, decomisándoles pequeñas cantidades de tabaco.

Los licenciados son oriundos de las provincias de León, Asturias y Galicia, y salen esta noche a las diez, en un tren militar, para sus respectivas casas. (Fabra.)

ESTRENO

"EL M... P...

Un incidente nada r... surge durante el desarr... acto, no sólo ofrecía la ... pósito que animaba en ... los hermanos Alvarez ... que era, además, toda ... supimos primero y com... pués. Tal episodio pret... que el mundo es pequeño ... tes sufren la molestia d... encontrarse cuando con ... tratan de recatarse o ... dad tienen de amparar... cógnito. El episodio, no ... habla más bien del azar ... ño del planeta. Un hom... el cuarto que al efecto l... un amigo, la primera vis... jer casada. En lugar de ... ga es una amiga de la e... ce de pecado. Desea c... tenacidad del galanteo ... dole que el adulterio ... porque la otra no acu... cita. En esto llaman a ... nen a contar que acaba ... accidente de automóvil, ... dos, y que uno de los o... sita hablar por teléfono ... auxilio. ¡Y como no ha... que en aquel cuarto! L... sa se esconde y entra ur... resulta ser amigo íntim... peraba, y, lo que es más ... pio marido de la esper... lidad, ciertamente, gua... este calibre. No pasaría ... bargo, si el chasqueado c... hubiera tenido la malha... cia de colocar en lugar ... rente un retrato de la a... impresionarla convenie... bien entrara en la habit... rido ve, naturalmente, e... él todo el alcance de su ... ro entonces la cas... se convierte en salva... ma que se había escon... tiendo el efecto que se n... antes con "El abanico d... mere". La esposa de aq... inocente. La culpable ... cho de hallarse el retra... más importancia que la ... tos y otros objetos quer... ban dispersos por aque... amor. La casualidad, ... habréis podido adverti... hecho, deshecho y vuelto ...

Añadid ahora que el ... cuidadosamente prepar... establecer derivaciones ... cendencia. Que el num... "como un pañuelo" quie... coincidencias apuntadas ... ble vecindad de una señ... nada a indagar las vida... ha sospechado lo que p... ñora es, casualmente ta... de la mujer traidora. E... rar, desde luego, el domic... drina, puesto que acepta... vista de carácter grav... casa, pared por medio d... gilante. Y en el camin... lidades apreciaremos, ... la buena amiga, capaz ... su honor a cambio del a... mente viuda. Enamora... cuyos planes truncó, a... go la situación de intimi... quedado ambos ante los ... crédulo y de la madrin... favorecer el triunfo de ... prender el camino de u... trimonio grato.

La comedia aspira a ... aspecto las trascendenc... blábamos. La viudita h... trar al hombre predile... lanta hacia él, temeros... escape. Porque si el m... ño, hasta el punto de ... mos a cada paso, suced... los corazones no coinc... cuentro d que se sospech... sin encontrarse jamás. ... en pro de la casualidad ... nuevamente el propósit... el título. La obra de an... tar presidida, en efecto, ... extraña, que suele cruza... en la marcha o en los s... de nuestra vida, y que ... terminismos ignorados ... el instante a nuestra ... naturalmente, los herm... Quintero utilizaban los ... azar para la construcci... garon libremente al artif... mer acto es un modelo ... ya que en él, como he... está todo, y lo demás e... ción y el comentario. Cr... de eso, que las propias ... la suerte merecen ser tr... yor aire de interrogación ... quietud ante lo inexplic... mino de los caracteres ... to, si se pretende una ob...

Hemos de suponer, po... autores sólo trataron d... producción entretenida ... geniosa, ponderada en ... fugazmente agitada por ... en ese caso, unimos sinc... tro aplauso al de los es... Infanta Isabel.

El éxito alcanzado p... fué clamoroso, y los her... Quintero pisaron el tabl... veces. A ello contribuy... tación, que resultó compl... prochable. La excelente ... Infanta Isabel acreditaba ... sus merecimientos, y lo ... sus conjuntos. María Gá... triunfo personal, demost... trida ovación que premi... el último cuadro. No cab... lidad, ni más arte. Muy ... Suárez, Joaquina Pino, ... das y Blanca Jiménez. E... señores Alarcón, Sepú... Aguilar y Del Pino, tod... escaso.

Jo...

Revista de t...

En la nueva producción ... res Quintero quedan perf... finidas las orientaciones ... tres lindísimos modelos, v... señorita Jiménez el uno ... tantes por la señora Gám...

Es el primero un abrig... lor plomo, ajustado en su... rior, ampliándose el vue...

CALZADO DE LUJO Y ECONOMICO

Solana Hermanos

Mesonero Romanos, 3 (esquina a Carmen)

SE ACONSEJA VISITAR ESTA CASA

SE VENDE

Una prensa nueva de estereotipia con calderín de vapor

TIPOGRAFICA RENOVACION (C. A.)
Larra, 8 Madrid

ELIXIR ESTOMACAL

de Saiz de Carlos (STOMALIX)

Es recetado por los médicos de las cinco partes del mundo porque tonifica, ayuda á las digestiones y abre el apetito, curando las molestias del

ESTÓMAGO É INTESTINOS

el dolor de estómago, la dispepsia, las acedías, vómitos, inapetencia, diarreas en niños y adultos que, á veces, alternan con estreñimiento, dilatación y úlcera del estómago, etc. Es antiséptico.

De venta en las principales farmacias del mundo y en Serrano, 30, MADRID, desde donde se remiten folletos á quien los pida.

ESTREÑIMIENTO

HABITUAL y sus consecuencias (AFECCIONES DEL ESTOMAGO, HIGADO E INTESTINOS) se cura radicalmente con las

Píldoras ZEHCNAS

PURAMENTE VEGETALES, LAXANTE y PURGANTE (según dosis), más eficaz, cómodo, suave y económico.

CAJA PEQUEÑA: UN REAL
GRANDE: UNA PESETA

Farmacias y droguerías. — Depósitos: Gayoso, Arenal, 2; Pérez Martín, y E. Durán.

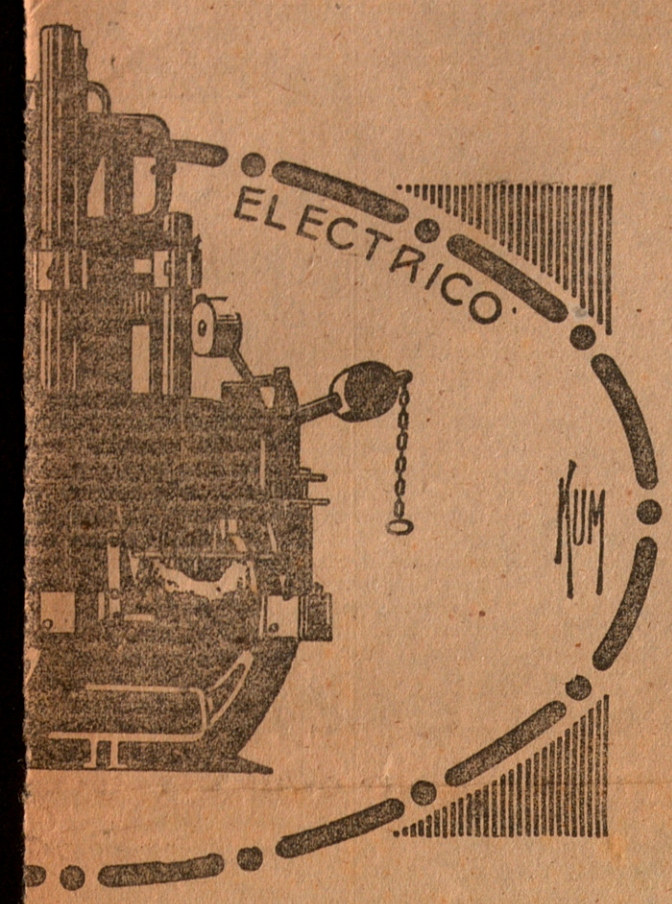

RO
URGICA
IBERICA
ANONIMA·
AZA DE CANOVAS, 4, MADRID
o n.º 1538-M.

DE ACEROS
ETRICOS
LA PLATA—MADRID
n.º 2631-M.

moldeados
Y ESPECIALES

da clase de vagones,
vagonetas.
Machacadoras.
de minerales.
idráulicas.

en ser entregadas BRUTAS *de*
AS o COMPLETAMENTE TER-
D *de nuestra fabricación y los*
PECIALES *a los cuales la some-*
car piezas de acero moldeado que
NTE Y A MAS BAJO PRECIO
EZAS DE ACERO FORJADO.
"ÓPTIMA"
arca "ÓPTIMO"
arca "OPTIMUS"

toda clase de
finos
e acero ordinario
peciales
FUNDICIÓN ACERADA

ANOCHE EN EL ATENEO

"LOS INTERIORES" OBJETO DE LA PINTURA :-: CONFERENCIA DEL SEÑOR ARAUJO COSTA

Don Luis Araujo Costa dió anoche en el Ateneo su anunciada conferencia referente a "Los interiores" objeto de la pintura.

Comenzó el Sr. Araujo Costa definiendo lo que se entiende por pintura de interior. La casa, la estancia como lugar habitado, el comedor, la alcoba, el salón, la cocina, la biblioteca, el escenario, en fin, de la vida familiar e íntima, es lo que se entiende por "interior" en pintura. La luz es en los "interiores" una especie de personaje, algo que se parece a un alma, a un espíritu que intencionadamente acariciase con gradaciones infinitas, entre la directa luminosidad del sol que se desliza al través de las ventanas, y las sombras más densas, las paredes, los muebles, los enseres todos impregnados de humanidad en su diario contacto con las personas que irradian afectos, ternuras o violencias, y que en todos los instantes críticos del vivir explayan su espíritu o lo recogen en las honduras de la conciencia en esos "interiores" presentados por el conferenciante como asunto de importantísimo género de pintura y en el que nació, según observara el Sr. Araujo, la llamada pintura de género. La importancia psicológica y sentimental de la casa, de la estancia, del salón, del dormitorio, de la cocina es tan grande, que hay pinturas de "interiores" sin figuras, y fueron los ejemplos presentados por el señor Araujo en la última parte de la conferencia, en las que se siente con tanta fuerza la vida humana como si estuviesen llenas de figuras. Con tanta fuerza y con más poesía, pues los muebles de una estancia pónennos a veces en el aprieto de imaginar como psicólogos y como artistas los rasgos, los gustos de quienes los eligieron, agruparon y usaron, y en el caso, por consiguiente, de entrar temblando de emoción en el misterio de unos seres de quienes no conocemos ni aun las físicas apariencias. Por oposición a la pintura de interiores definió la de aire libre. En lo que podría llamarse parte doctrinal de la conferencia, trató el señor Araujo de las influencias del clima en la producción de la pintura de interiores. En los países que como el nuestro y todos los meridionales de Europa, la vida al aire libre resulta más saludable y aun más grata que en el interior del hogar, la pintura de interiores no se produce como género importante. Por eso los grandes maestros de interiores son los artistas holandeses y, en general, los norteños, aunque el señor Araujo citó un interior de Zurbarán existente en Berlín y el estupendo de las Meninas, ambos proyectados perfectamente, así como otros cincuenta o sesenta ejemplares de las más características obras de pintura de interiores, desde los primitivos flamencos y holandeses hasta los impresionistas en nuestros días.

El Sr. Araujo fué muy aplaudido al terminar.

Lo ocurrido en el "Douglas"

Un muerto

BILBAO 12 (4 t.).—Ya se ha aclarado lo ocurrido al vapor inglés "Douglas", cuya entrada en este puerto sin tripulación, comuniqué.

Cuando navegaba hacia Bilbao, se le abrió una vía de agua, a la altura de Castro Urdiales, abandonándole la tripulación. El bote en que ésta iba se encontró al vaporcito "Alfonso XIII", embarcando en él, y volviendo en busca del "Douglas".

Durante las operaciones de salvamento realizadas, el tripulante Víctor Gómez fué cogido entre los cascos de las dos embarcaciones, resultando con tan graves heridas que falleció a los pocos momentos.

Acudieron al lugar del accidente varios vaporcitos pesqueros, y entre todos lograron remolcar al "Douglas", conduciéndole al puerto exterior de Bilbao.

El cadáver del marino muerto fué trasladado a Castro Urdiales, donde el desgraciado accidente causó penosa impresión.

Deja el muerto viuda y tres hijos.

La exportación de armas de Eibar

Gestión elogiada

EIBAR 12 (3,30 t.).—En el Fomento Industrial se ha celebrado una importante reunión, a la que han acudido todos los fabricantes y exportadores de armas de Eibar y representantes de la industria armera de Elgóibar y Plasencia.

El interventor de armas, que fué a Madrid para evitar el conflicto, dió cuenta de su gestión, que fué elogiada por todos. A propuesta del alcalde, se le concedió un voto de gracias.

El Carnaval en Tolosa

El vecindario, contra el alcalde

Una carga

TOLOSA 12 (3,30 t.).—Anoche debían reunirse el alcalde, la Directiva de la Sociedad Igarondo, una representación de la Banda municipal y la Comisión de festejos, para tratar de las fiestas que han de celebrarse por Carnaval.

Entre los jóvenes de Tolosa había cierta agitación porque el Ayuntamiento no aprobaba el programa confeccionado, y a medida que los concejales llegaban a la Alcaldía, les dedicaban estruendosas silbas.

Mientras se celebraba la reunión, la gente que se encontraba en la plaza dió gritos contra el alcalde, y éste requirió el auxilio de la Guardia civil.

Después salió al balcón, y dijo a los manifestantes que se celebrarían todos los festejos; pero no precisó la duración de éstos, y los de la plaza arreciaron en sus gritos.

Entonces, la Guardia civil intervino y dió una carga, produciendose gran pánico, pero quedando restablecida poco después la normalidad.

Una vista en el Supremo

El asunto del infante don Antonio

Ya dijimos que, fracasado el intento de incapacitación por decreto del infante D. Antonio, se había iniciado pleito de prodigalidad contra él por sus hijos los infantes D. Alfonso y D. Luis.

Estos habían elegido como tribunal adecuado para entender en el pleito y fallarlo al Supremo.

El abogado del duque de Galliera, D. Alvaro de Albornoz, promovió artículo de previo y especial pronunciamiento sobre dilatorias de incompetencia de jurisdicción y defecto legal en el modo de proponer la demanda.

La vista de este incidente, ajeno al fondo del pleito, encierra el interesantísimo problema siguiente:

¿Pueden las partes litigantes escoger los tribunales ante los cuales han de comparecer, o la intervención de éstos está regulada por las leyes de procedimiento y el Código civil?

En la vista pública mantendrá el criterio de la incompetencia el Sr. Albornoz. No se sabe quién defenderá la opinión contraria, porque aunque el escrito de demanda lo firmó el canónigo Sr. Mudarra, el relativo a este incidente lo firma D. Juan de La Cierva.

TE "U. K."
(UNITED KINGDOM TEA CO., LTD)
Preparado exclusivamente para España.
Selecto-Exquisito
Pídanlo en todas partes.

8.000 NEUMATICOS y cámaras para Motos disponibles. 650 por 55, por 60, por 65. Marcas Hutchinson, Bergougnan, Solly, precios de tarifa. Buffalo-Auto 14, Bd. de Villiers, Levallois près París.

¡FIJARSE! Esta es la marca de los
EMPLASTOS
perforados americanos de fieltro rojo del
Dr. WINTER

Se participa a los millones de compradores de este sin par medicamento que hoy se halla a la venta en todas las farmacias y droguerías de España, por haber desaparecido las causas que motivaron su escasez durante la guerra.

EXIJD
esta marca en la cubierta de cada emplasto

¡MUCHO CUIDADO con las imitaciones!

LAS SESIONES DE AYER EN LAS CAMARAS

EL CONDE DE ROMANONES Y LAS CARTAS DEL GENERAL MILANS DEL BOSCH

IMPRESIONES DE LA SESION

Después del discurso de Teodomiro Menéndez, tenemos que insistir sobre la necesidad de un Parlamento que responda a una nueva estética. El discurso del minero asturiano ha rebotado en las paredes minuciosamente decoradas a lo neo-clásico y ha ido a caer fuera, sin encontrar un eco cordial ni un ademán comprensivo. Por un fenómeno óptico hemos visto cómo, en la realidad credencial, el minero hablaba al aire libre; el Congreso se alejaba de él, hermético, indiferente, ensimismado en el juego político. Sólo se sintió detenido cuando la voz del orador puso un veto de formidable fuerza a los conservadores en nombre del dolor de los hombres humildes, perseguidos por la represión.

El Sr. Menéndez no es un orador que pueda aceptarse en nombre de la preceptiva. Habla abundantemente, eso sí, pero a saltos bruscos, sin orden lógico, sin arquitectura, sin musicalidad. Los incisos se agolpan a sus labios en tropel y por querer sujetarlos a todos, se le van, como un rebaño desmandado y él se aturde y se extravía revuelto con ellos. Cuando, al fin, logra asirse a una de las varias ideas que pugnan por nacer, la repite machaconamente y la clava como se clava un clavo: a fuerza de golpearle. Si alguien le interrumpe, se pone a discutirle mano a mano. Es familiar, con léxico al uso y con salidas de hombre indiferente para el pulimento: «En Irlanda, los *sinfeiners* o como se diga...» Tampoco tiene una voz apocalíptica, ni se enrabia, ni adopta aires de demagogo tribunicio. Es joven, encarnado, con un grato decir de su tierra, con un bigotillo a la inglesa, y con unos gestos excéntricos, de boxeador.

A cambio de su falta de estilo, ¡qué sinceridad, qué limpieza de política y de mala retórica, qué salud! Su discurso, o, mejor dicho, sus palabras, aportan la imagen de lo que debe ser el diputado nuevo, el diputado que tendrá que hablar, por ejemplo, en un teatro. Cuando toda la máquina política está trabajando para que les den el Poder a unos o a otros; cuando el problema palpitante, vital, angustioso que tratan de resolver los diputados es que gobiernen o no gobiernen sus amigos o sus enemigos, Teodomiro Menéndez se desentiende del artificio egoísta y presenta la realidad de fuera del Congreso, la realidad real, y habla de la lucha feroz del capitalismo y el obrerismo, no como el resultado de una u otra manera de tratar lo social, sino como fatal y ajena al datismo, al romanonismo y a todos los ismos de turno; habla de las ideas—motores que lentamente van descendiendo en Europa de Norte a Sur, y a las cuales es necesario estimar como ideas capitales y vivas, como ideas de vanguardia y cuya implantación puede sorprender la vana disputa de los partidos; habla explicando el programa socialista y deduciendo del evolucionismo de Carlos Marx la muerte del Estado llamado burgués; es una mezcla de oración utópica, de propaganda socialista, de análisis social y de alegato sindicalista. Pero todo ello es coherente, y aun descartando la forma, lleva subterránea una poderosa corriente vital, renovadora, es una verdad dimida en una amalgama ruda. Tiene sentido nuevo y don de porvenir.

Este diputado necesitaba un Parlamento menos retórico también. Menos retórico, menos muelle, menos casino. Una oficina de administrar, una sala para hablar diez o quince minutos. Un Congreso que no tuviera tertulias, que no se ahogase en discursos, que no se adornara con cuadros de historia, que no chismorreara, que no intrigara, que no tomara café, que fuese sobrio, adusto, castellano de decoración. El Congreso de ahora es el Congreso que merece la época 1854-1898. Toda la cultura de esa época rima con este Congreso. Y es necesario cambiar su estética para que cambien de ideas los diputados, ya que los diputados, siempre los mismos, parece imposible que puedan cambiar.

TOMÁS BORRAS

EN EL CONGRESO.—El problema de Barcelona. Rectifican los Sres. Cambó, Lerroux y Rodés. Habla D. Teodomiro Menéndez. Explicando una interrupción. El problema social existe en toda España.

Se abre la sesión a las cuatro menos veinte, con una docena de diputados y regular concurrencia en las tribunas.

En el banco azul, los Sres. Allendesalazar y Rivas.

Se aprueba el acta.

Prosigue el debate acerca del estado social de Barcelona.

Rectifica nuevamente el Sr. CAMBO, quien recoge afirmaciones del Sr. Lerroux.

Este hallaba contradicciones entre la actitud del Sr. Cambó, francamente contraria a que el Gobierno trate con el Sindicato único, y la actitud de los representantes de la Liga, que han intervenido en gestiones con el mismo Sindicato. La contradicción sólo es aparente, según el Sr. Cambó. Siendo gobernador el Sr. Amado, se celebró en Barcelona una reunión entre los representantes del Sindicato único y los patronos, a la que asistieron, bajo la presidencia del gobernador, el Sr. Lerroux y el mismo Sr. Cambó.

En aquella reunión, los representantes del Sindicato se mostraron dispuestos a entrar en caminos de legalidad, y de ella salió la Comisión mixta. Pero después, el Sindicato, por medio de sus representantes, se impuso a la autoridad, y esta imposición se consagró en la Asamblea de la Confederación General del Trabajo. Con el Sindicato puesto en esta actitud, es con quien el Gobierno no puede tratar.

Los presupuestos, según dice el señor Cambó, refiriéndose a otra alusión, son convenientes. Ahora: no se puede poner la aprobación del presupuesto por encima de los demás problemas. Lejos de ello, es el más nimio de todos los problemas planteados en España.

Como el Sr. Lerroux le tachó de revolucionario, dice el Sr. Cambó que quizá tenga razón, pues él se siente opuesto a muchas de las cosas actuales. Además, parece que los únicos hombres capaces para gobernar son los que han sido revolucionarios.

Al Sr. Milá y Camps le dice que en el Parlamento se puede hablar en nombre de cualquier idea, pero no en nombre de un rencor.

El Sr. LERROUX insiste en que es efectiva y no aparente la contradicción que él marcó, porque el espíritu del Sindicato era el mismo antes de la Comisión mixta que después. No se explica cómo pudo decir el Sr. Cambó que no hay que tratar con el Sindicato ni con la Federación Patronal. Es absurdo pensar que el problema no se va a plantear, y si se plantea, habrá que tratar con los factores que le dan origen. Tómese enseñanza de los ingleses, hombres de espíritu eminentemente práctico. Se negaron al principio a tratar con los bolcheviques, y hoy les dan beligerancias.

Por otra parte, si los obreros están hoy fuera de la legalidad, más que a ellos se debe a quienes no han ensanchado los cauces legales.

El Sr. CAMBO replica que sus palabras no van contra las organizaciones obreras legítimamente constituídas, sino contra el poder tiránico del Sindicato único; ni contra los patronos, sino contra una Federación nacida como respuesta a los desafueros sindicalistas.

El Sr. RODES insiste en presentar los trabajos de la Comisión mixta como la única solución posible para resolver el problema social de Barcelona.

En las reuniones de aquella Comisión, obreros y patronos convinieron en la necesidad de promulgar una ley de sindicación profesional. Este proyecto fué aprobado en el Senado, y no ha sido siquiera dictaminado todavía por el Congreso.

El Sr. MILA Y CAMPS rectifica muy brevemente.

A continuación habla, para alusiones, D. TEODOMIRO MENENDEZ. Comienza el diputado socialista por consignar que, bajo el pretexto de tratar de la cuestión social de Barcelona, se ha hablado de muchas cosas más.

Le interesa, en primer término, referirse a la interpretación que se ha dado a una interrupción suya. La Prensa y el Parlamento han proclamado que los diputados socialistas se habían declarado sindicalistas. Veamos—dice—el alcance de la interrupción, que no retiro, y cuya responsabilidad recabo para mí solo.

En primer lugar, a nosotros nos importan poco pequeños pleitos políticos: que los conservadores se unan o no, que gobiernen conservadores o liberales, etc.

Se ha hablado aquí de la situación social de Barcelona en tales términos, que parece que no existe problema social en el resto de España. Aunque reconocemos que las luchas sociales en Cataluña son fundamentales para la vida política española, hay que recordar que en otros puntos hay planteadas también graves cuestiones de esa índole. En Asturias, por ejemplo, la clase patronal, alentada por los patronos catalanes, declaró el "lock-out", que fracasó.

La lucha en Asturias. La verdadera significación del sindicalismo. Ventajas del Sindicato único. La provocación partió de los patronos. La suprema aspiración del proletariado. Contra los parásitos.

El orador hace una referencia detallada de las violencias cometidas en Asturias por las clases capitalistas, y añade: Las agresiones, las luchas sangrientas, no son parte de la ideología de sindicalistas ni socialistas: representan un episodio de la lucha, muchas veces individual, que no necesita ni quiere acuerdos de las agrupaciones, y siempre los obreros llegan a esta táctica después de provocados por la violencia de los patronos.

El sindicalismo—hemos de confesarlo socialistas y anarquistas—es la corriente que tiende a reunir en un esfuerzo común a los trabajadores, y ha de organizarlos económicamente para hacer frente a la organización capitalista. Es lamentable cuanto aquí se ha dicho con motivo del Sindicato único: el Sindicato único no ha pretendido colocarse fuera de la legalidad, aunque, muchas veces, las leyes arcaicas sean incapaces de recibir el contenido del sindicalismo.

En un principio, los obreros se organizaron en Asociaciones sin orientación ideológica ninguna, conducentes sólo a conseguir mejoras; pero, a medida que las organizaciones obreras progresan, tienden al Sindicato único, que es la fuerza, y que no compromete la seguridad del Estado.

Así, el Sindicato minero tuvo que luchar primero con la violencia; pero cuando se consolidó, ha facilitado a la industria minera su desarrollo: no se puede condenar el Sindicato único.

El Sr. CAMBO: Es un poder enfrente del Estado, tan fuerte como el Estado.

El Sr. MENENDEZ: Estamos seguros de que el Sr. Cambó y todos los oradores hubiesen hablado de otro modo si no hallarnos en período electoral.

Nosotros, tanto socialistas, como sindicalistas, somos comunistas. La legislación social que puede hacerse dentro del régimen actual mejorará la situación económica del proletariado; pero la disolución no podrá llegar dentro de un régimen de asalariados y de propiedad privada.

Con la huelga de La Canadiense, llegó la primera ocasión en que el sindicalismo de Cataluña quiso entrar en la legalidad. Aceptó la intervención de políticos y el trato con el Gobierno. Sabían aquellos obreros que debían dejar a un lado su ideología, imposible de implantar por el momento, para mejorar la situación del proletariado en la actualidad.

La clase patronal de Cataluña, que está de siempre acreditada como la más violenta, provocó a las organizaciones obreras, que se colocaban en aquella actitud de concordia; y nosotros tenemos que condenar al Gobierno por su parcialidad. Con estar simbolizado en el Sr. Cierva cuanto existe de atropello contra la clase trabajadora en España, de hecho es difícil conocer cuándo gobierna el Sr. Cierva y cuándo otros hombres que se tienen por más liberales.

La clase trabajadora, desamparada del Poder público, y desatendida en sus propósitos de paz y atropellada por la clase capitalista, se ve arrastrada a la violencia como único medio de lucha. Es inútil que le pidáis legalidad cuando ni siquiera os avenís a aplicar a todos por igual leyes que, aun en su recta aplicación, favorecen a la clase burguesa.

Se ha dicho que conceder a los obreros aquello a que aspiran supondría la ruina para la sociedad. Pero ¿puede afirmarse que en esta sociedad existe un espíritu de justicia y de equidad que merezca la pena de conservar? Los obreros saben que para ellos la vida se reduce a alquilar su trabajo a quienes tienen los elementos de producción.

Nosotros no queremos destruir la civilización que vosotros habéis creado, no; queremos que haya una solución de continuidad entre la sociedad pasada y aquella a que aspiramos. Y aspiramos a que el productor no perezca en la miseria, mientras lo tienen todo unos cuantos parásitos que no producen.

Los que caen en la contienda. «El fin justifica los medios». Hay que reconocer la legalidad de los Sindicatos. Favorable alusión a los reformistas. El ejemplo de Rusia. Hay que liberar a los siervos.

Es ilícito oponerse a que desaparezca la diferencia de clases y a que se nivele el estado económico. Y es también irreflexivo negar a este ideal lo que todos han necesitado y lo que a todos se concede para su triunfo. Religiones, nacionalismos, progresos políticos han tenido sus muertos. ¿Qué valen, al lado de lo que nos proponemos, los obreros ni los patronos que puedan desaparecer? Casi diríamos que la santidad del ideal justifica los medios.

(Protestan varios diputados, y el PRESIDENTE de la Cámara lamenta que el orador haya pronunciado estas timas palabras, que pudieran considerarse recomendación para determinados actos.)

El Sr. MENENDEZ prosigue. Ya he dicho que nosotros queremos que se lleve a efecto el cambio con la menor violencia posible. Pero decimos también que bajo estas violencias se está formando la nueva norma económica, jurídica y política que ha de sustituir a la presente.

Por eso, negar la legalidad a unos u otros Sindicatos y pretender que los Gobiernos den leyes de sindicación obligatoria es buscar el fracaso. La ley no debe preceder al hecho, sino seguirle; de este modo, el papel del Poder público y del Parlamento es prestar atención a los hechos, y sobre ellos basar su conducta.

El Poder público, ante la incubación de esta nueva estructura social, debe reducir su actuación a intervenir para coordinar los derechos de todos.

Nosotros, viendo las condenaciones absolutas que se lanzan sobre las aspiraciones obreras, no podemos por menos de recibir con simpatía voces, según las cuales se presta a las pretensiones de la clase proletaria la atención que merecen como hecho social. (Rumores.)

La clase capitalista ha realizado ya su obra; ahora debe hacer la suya una estructura social nueva. La lucha que se avecina no es de barricadas; no se pretende con ella destruir nada, sino consolidar lo creado.

En nombre de la organización capitalista han muerto en la guerra última millones de hombres. "Es la guerra", se dice ante tanto horror. Nosotros decimos: ¿Qué importa la muerte de unos centenares de patronos y obreros, si ha de ser para implantar un estado de justicia?

En todo el proceso de valoración de las cosas, desde que aparecen en la Naturaleza hasta que se convierten en artículos propios para el uso, no existe más que trabajo; por eso decimos que en el trabajo reside la única soberanía política y económica.

Decís que la sociedad que buscamos es la ignorancia, y ponéis el ejemplo de Rusia. ¿Se puede hablar así en España, con sus páramos y sus millones de analfabetos? Cuando se levante el telón de Rusia es posible que se vea lo que hoy todavía se nos oculta: el reparto de las tierras a los campesinos, la cultura puesta al alcance de todos, el bienestar para todo el que trabaja.

La Revolución francesa proclamó los derechos del hombre; pero es evidente la esclavitud de los asalariados. En la sociedad que nosotros queremos no se verán reducidos a condición miserable los que hoy dominan. Vuestros hijos no tienen por qué temer; sólo tendrán que aceptar la divisa de que la vida es el trabajo.

La parcialidad del Gobierno justificará todas las violencias. Interviene el Sr. Balparda. Orden del día. La reforma tributaria. La supresión de la franquicia postal. El proyecto, aprobado.

Los derechos para el que trabaja, con las diferencias individuales lógicas, diferencias que irán desapareciendo con la cultura. Queremos que termine el régimen actual, en que los hombres más dignos y más morales son los más inadaptados.

Advertimos al Gobierno que su conducta parcial en contra de lo sobreros será ocasión para todas las violencias. Si se cometen delitos, castíguese a los autores; pero no se haga responsable a una clase entera sistemáticamente.

Si los conservadores se disponen a gobernar, pensando que el procedimiento de vencer a los obreros es el "lock-out" y la persecución de sus organismos, tenemos el deber de prevenirles que atropellar a los obreros no es salvar a la clase capitalista ni a la organización actual. Tal sistema supondrá la derrota de los obreros, de los patronos y de la sociedad y la nación entera. Tan es así, que si los reformistas cumplen la misión de facilitar la evolución a una nueva estructura social, más tendrán que agradeceries las clases burguesas que los socialistas.

Nosotros no nos asustamos de nada de lo que persigue el Sindicato único, que creemos legítimo y digno de ser tenido en la mayor consideración, para preparar la sociedad que va a formarse. Y tampoco podemos condenar el sindicalismo catalán como procedimiento. Si los Gobiernos siguen persiguiendo a los obreros y destruyendo sus organizaciones, los perseguidos seguirán recurriendo—y tendrán la aprobación de todos nosotros—al sabotaje, a las agresiones y a todas las violencias, ya que sólo a ellos pueden fiar el triunfo de sus reivindicaciones inmediatas y de sus principios políticos y sociales.

Interviene el Sr. BALPARDA. Comienza su discurso por advertir al Gobierno acerca del incremento que toma el separatismo vasco y por preguntarle su criterio sobre el asunto.

Refiere que en los Juzgados y en otros centros oficiales de Vizcaya se fomenta el separatismo. ¿Qué más? Hasta en los seminarios se protege esta peligrosa orientación, que los sacerdotes esparcen luego por toda la región. Y el Gobierno debiera impedir que los sacerdotes se aprovecharan de su ministerio para infamar a la patria.

Suspende su discurso el Sr. Balparda, y se entra en el

ORDEN DEL DIA

Se reanuda el debate acerca del dictamen sobre el proyecto de ley modificando disposiciones de nuestro régimen tributario, y creando nuevos impuestos.

Se aprueba el art. 7.°, cuya votación hubo de aplazarse en la sesión pasada, por falta de número, y se pone a discusión el 13.

En virtud de un voto particular del Sr. COBIAN, que se acepta en parte, se introducen algunas modificaciones en la supresión de la franquicia postal.

El marqués de la FRONTERA, en una enmienda, pretende que se disminuya el gravamen sobre la cría caballar. Se toma en consideración, con modificaciones.

Igualmente se acepta otra enmienda referente al impuesto del timbre.

Puesto a discusión el artículo, hace algunas observaciones, que son atendidas, el Sr. AZPEITIA, y protesta contra la forma en que se presentan y discuten los proyectos tributarios el señor ARTIÑANO.

El Sr. BARCIA pregunta cómo va a quedar, por fin, redactada la parte que se refiere a supresión de la franquicia.

El orador encuentra perfectamente que se recurra a todos los medios para impedir el escandaloso abuso que se comete con la franquicia. Las franquicias suponen para el Estado una pérdida de 14 millones, y donde se cometen mayores abusos es en los Cuerpos colegisladores. En el Congreso entran folletos a toneladas, y aun prospectos; y recientemente la correspondencia de un solo diputado ha hecho velar a todos los empleados de la estafeta hasta las once de la noche.

Pero no se puede dejar a los diputados y senadores que, por su mismo cargo, necesitan correspondencia, sin franquicia ninguna; aunque sea la franquicia de expedición sólo y limitada a Madrid, que hasta ahora han tenido. El mismo proyecto lo reconoce así, puesto que habla de la creación de un sustitutivo. Interpretando el espíritu del proyecto, propone el Sr. Barcia que se adicionen al párrafo unas líneas determinando que hasta que el sustitutivo se cree no se suprima la franquicia.

La Comisión accede, y con esta adición se aprueba el artículo.

Se aprueba el 14.° con ligera discusión, y sin ninguna el 15.° y el adicional. Y con ellos el proyecto, que se someterá a votación definitiva el martes próximo. Lo que anuncia el presidente por tener entendido que algunos diputados piensan pedir el "quorum".

El Sr. PRIETO: ¡Vamos! ¿Por qué se aplicó la guillotina?

Habla el conde de Romanones. Las autoridades no pueden discutir a los diputados. El caso Maestre. Las cartas de Miláns del Bosch. Responsabilidad del Gobierno. Una conminación.

El PRESIDENTE, noticioso de que el conde de Romanones desea usar de la palabra, se la concede.

Dice el conde de ROMANONES que habla por un ineludible deber, y sin propósito de producir molestia alguna al Gobierno.

Expresa su opinión de que las autoridades no pueden de ningún modo discutir la conducta de los diputados en las Cortes.

En noviembre—prosigue—pronuncié yo unas palabras en el Congreso; y al día siguiente les ponía un comentario acre el capitán general de Cataluña. Para rectificar aquellas palabras acudí al ministro de la Guerra.

Recientemente, una autoridad de Barcelona ha comentado los debates del Congreso sobre el estado social de Barcelona. Se me dijo que aquellas palabras estaban rectificadas, y yo que lo creo todo, me lo creí.

Pero al leer esta mañana el extracto de la sesión del Senado, mi asombro no reconoce límites. Una autoridad de Barcelona, para demostrar que el Gobierno que yo presidía pactaba con los sindicalistas, entrega a un senador documentos de carácter oficial y reservado, documentos que son leídos en el Senado.

El presidente del Consejo, luego de invitar a los senadores a que hicieran cesar aquel espectáculo, no contestó, porque, como no se combatía al Gobierno...

Señor presidente del Consejo: Cuando se está en el banco azul, no sólo hay que defender al Gobierno que se representa, sino a cuantos Gobiernos hubo en él, y mucho más en este caso, en que figura en el Gobierno un ministro perteneciente al grupo político censurado.

Aquí tengo la carta; pero no quiero leerla, para no dar ejemplo de lo que censuro.

Concretamente pregunto al señor ministro de la Guerra si aprueba la conducta del capitán general de Cataluña. Porque si la aprobara—termina—, tendría yo que ver si me es lícito continuar prestando a ese Gobierno una colaboración que allí no se estima. (Rumores)

Excusas del ministro de la Guerra e insistencia del conde de Romanones. Al jefe del Gobierno le parece ilícita la entrega de las cartas. «Las entregó Miláns del Bosch», dice el conde...

El ministro de la GUERRA le contesta que las cartas son de quien las recibe; que no vendo aquellas a que el conde se ha referido dirigidas a él, sino a otro ministro de la Guerra, no puede saber cuáles tienen carácter privado y cuáles no; y que el Gobierno estima en mucho la colaboración del conde de Romanones, a cuya persona sabrá hacer que se guarden todos los respetos.

El conde de ROMANONES no se da por satisfecho con las evasivas del ministro, y vuelve a preguntar concretamente si el ministro de la Guerra encuentra lícito que se hayan hecho públicas esas cartas, enviadas a un antecesor suyo, por culpa del capitán general de Cataluña.

El ministro de la GUERRA: El senador que leyó esas cartas anunció que podría llevar los originales; y claro está que los originales no pueden estar en manos de aquella autoridad de Cataluña.

El conde de ROMANONES replica que el ministro de la Guerra de entonces no ha entregado las cartas; luego no puede haberlas entregado más que el capitán general de Cataluña.

Además, es que existen precedentes: en el mes de marzo llegaron a Madrid copias de unas cartas que hacen determinada campaña. Esas cartas fueron leídas en un centro militar, y corrieron por varios periódicos, donde estuvieron a punto de publicarse; pero quien las había enviado se asustó, y una persona de su familia tuvo que andar recogiendo apresuradamente las cartas.

El Sr. CRESPO DE LARA: ¿Y qué hizo el ministro de la Guerra de entonces?

El presidente del CONSEJO interviene. Explica su intervención en el Senado. Allí censuró el procedimiento, totalmente contrario a todas las prácticas parlamentarias.

En cuanto a cómo llegaron a poder del senador que las leyó esas cartas, hay que dilucidarlo, y es de esperar que el mismo senador se preste a ello. No hay que olvidar que se habló de posibilidad de presentar los originales.

Desde luego, el presidente del Consejo califica el acto de entregar cartas de esta naturaleza de "deplorable, detestable e ilícito". (Rumores.)

El conde de ROMANONES rectifica.

Esas cartas, no habiéndolas entregado el Sr. Muñoz Cobos, ha tenido que entregarlas el capitán general de Cataluña; a no ser que supongamos capaz de sustraerlas al digno senador que las leyó, y que entonces sería el responsable.

Pero seguramente, si se pregunta a esa autoridad si ha entregado las cartas al conde de Limpias, contestará que sí. Pero, en fin, el presidente del Consejo califica de deplorable, detestable e ilícito lo hecho; y esos calificativos no van contra una persona imaginaria, sino contra el capitán general de Cataluña. Y no puede sostenerse a una autoridad de quien se tiene tal juicio.

El presidente del CONSEJO responde que él no tiene por qué hacer la pregunta. Ha calificado y con esto le basta.

Alude a casos en que se leyeron en el Parlamento documentos privados graves sin que los depositarios los entregaran.

¿Sustrajo las cartas el senador que las leyó? El Sr. Prieto dice que el general Miláns del Bosch está por encima del Parlamento y del Gobierno. El Sr. Barcia cree que todo es una farsa. Final.

El conde de ROMANONES, vista la alusión y la resistencia del presidente del Consejo a admitir que el capitán general de Cataluña haya entregado las cartas, dice que no queda más recurso que suponer que el senador ha sustraído las cartas, y entonces ese senador es quien ha cometido un acto desleal y nefando.

El presidente de la CAMARA llama la atención al orador, y el conde de ROMANONES replica que la insinuación ha partido del banco azul.

Y añade que su propia conducta se atemperará a la que observe el presidente del Consejo.

El presidente del CONSEJO insiste en que él no tiene por qué preguntar al capitán general de Cataluña; ésa es misión que corresponde al ministro de la Gobernación.

El ha calificado sin preocuparse de a quién alcancen sus calificativos, pero sin prejuzgar tampoco.

Cuando se ponga en claro quién es el culpable, el presidente del Consejo procederá.

El conde de ROMANONES: Entonces no hay más que un medio: que el ministro de la Guerra pregunte al capitán general de Cataluña, y que le pregunte por telégrafo.

Pide la palabra el Sr. PRIETO, y el presidente de la CAMARA quiere impedirle que hable sobre un asunto que tiene carácter personal.

Insiste el Sr. PRIETO, quien, por fin, logra hablar.

La cuestión se plantea en estos términos: El capitán general de Cataluña ha entregado unas cartas que no ha debido entregar, y que el Gobierno se resiste a preguntar por telégrafo al capitán general de Cataluña, como intimaba el conde de Romanones.

La razón de esto es que el capitán general de Cataluña está por encima del Gobierno.

El ministro de la GUERRA: ¡Ah, no!

El Sr. PRIETO: ¿Ah, no? Pues así lo revelaban las palabras de S. S., que quizás sean una habilidad, como decía el conde de Romanones, pero no son una gallardía.

El capitán general de Cataluña está por encima del Parlamento y de este Gobierno y de ese ministro de la Guerra, y seguirá estándolo. Porque el símbolo de la autoridad militar son los cordones de ayudante del Rey.

El presidente del CONSEJO responde que el Gobierno está en la plenitud de su poder y que es inútil cuanto se haga para hacer que el Gobierno pierda su ecuanimidad.

El Sr. BARCIA deduce de todo lo ocurrido que todos van a quedar conformes con las manifestaciones (bien distintas entre sí) del ministro de la Guerra y del presidente del Consejo: los ministros, el conde de Romanones y el capitán general de Cataluña. Todos menos el Parlamento, cuya seriedad pedece grandemente con esta farsa.

El conde de ROMANONES dice al Sr. Barcia que no tiene derecho a suponer que él ha cedido en su actitud, si recuerda su última intervención.

Por otra parte, el conde de Romanones no está molesto por que se hayan publicado esas cartas, que son la mejor justificación de la política de aquel Gobierno.

Y en cuanto al incidente, espera que el capitán general de Cataluña responda a la pregunta que, sin duda, le hará el ministro de la Guerra.

El Sr. BARCIA insiste en que un Gobierno que mereciese el nombre de tal no consentiría la conducta de una autoridad que se impone constantemente al Gobierno.

Queda terminado el incidente.

El Sr. ROMEO toma la palabra para hacer al Gobierno una pregunta relacionada con la importación de trigo argentino.

¿Es cierto—comienza—que se ha relevado al embajador de España en la Argentina, y que su relevo está relacionado con la adquisición de trigo para España?

España ha comprado en la Argentina 400.000 toneladas de trigo por 56 millodo, cuál sigue allí, cuál se ha podrido, cuál no puede traerse por falta de transportes?

Hace un año se había pagado por almacenaje del trigo que no se había podido transportar, 12 millones. Y mientras, se cerraban fábricas de harinas en Almería, Murcia, Alicante y Barcelona.

¿Es cierto que se ha anunciado un concurso para adquirir otras 330.000 toneladas de trigo argentino, quizás para que se pudran también o no puedan transportarse tampoco?

Pregunta por qué se ha suspendido la política de transportes iniciada por el último Gobierno liberal.

El presidente del CONSEJO responde: No ha sido relevado el embajador en la Argentina. Es cierto que en la "Gaceta" se ha convocado al concurso de que hablaba el Sr. Romeo.

En cuanto a las otras preguntas, se refieren a la política general de abastos, y no pueden contestarse sin preparación.

El Sr. ROMEO cree que sí puede contestarse a lo referente a compra de trigo y almacenaje.

Se acuerda que se cubran las vacantes de las Comisiones permanentes y que se reúna el Congreso el martes en sesión, y se levanta la sesión a las ocho y media.

SENADO

Con escasísima concurrencia de senadores, declara abierta la sesión el Sr. SANCHEZ DE TOCA, a las cuatro y media, una hora más tarde que de costumbre.

En el banco azul, el presidente del Consejo de ministros.

(En otro lugar publicamos el ruego del Sr. Sáenz de Quejana acerca de lo ocurrido en Sicilia al duque de Bivona.)

ORDEN DEL DIA

Se aprueba un dictamen de la Comisión permanente de Presupuestos acerca del proyecto de concesión de créditos extraordinarios por un total de 6.501.125,60 pesetas, y otro concediendo a los ministerios de Gobernación, Gracia y Justicia, Marina, Instrucción pública, Fomento y Hacienda, y gastos de Contribuciones y Rentas públicas, una cantidad que importa en junto 2.570.850,33 pesetas.

Por unanimidad, se aprueba también el dictamen autorizando la concesión de recompensas a los que se distinguieron en sus trabajos para restablecer la disciplina al estallar la rebelión militar en Zaragoza.

Y se levanta la sesión, a las cinco menos cinco.

RHUM NEGUS
ADDIS ABEBA ORIGINAL RHUM
SPANISH AGENCY: Paseo de Gracia, 96, BARCELONA

ANTIGUA CASA
ONDATEGUI
36, Montera, 36.
Camisería de primer orden. Novedades inglesas para hombre. Pyjamas, guantes, corbatas, bufandas, pañuelos, tirantes, etcétera, etc., etc.

FABRICANTES, INDUSTRIALES, COMERCIANTES
Si necesitáis representante para las ventas de vuestros productos en la República oriental del Uruguay, podéis dirigiros a Benigno Rodríguez, calle Buenos Aires, núm. 600, Montevideo.
Referencias: en Madrid, Perfumería Gal, San Bernardino, 10; Barcelona, Coel Villalta y C.ª; San Sebastián, José Molinos, San Martín, 51, segundo.

NEGOCIO
Cada 3.000 pesetas rentan 180 al mes, con absoluta garantía. Informes: Crédito Internacional. Preciados, 10, se-

LA SESION MUNICIPAL DE AYER

SUPRESION DE LOS FALSOS OBREROS

Después de leída el acta de la sesión anterior, se dió cuenta de la muerte del ex concejal D. Alfredo Fischer acordándose por unanimidad que constara el sentimiento de la colectividad y sufragar los gastos del entierro.

Se acordó también dar el nombre de Don Francisco Lastres a una calle de nueva apertura.

Pasó a la Comisión correspondiente la propuesta de la organización de un Instituto bibliográfico municipal.

A continuación se suscitó un extenso debate sobre el cumplimiento de la base sexta del Presupuesto vigente, asunto que estaba "sobre la mesa" desde el día 21 de enero.

Desde que se acordó por el Ayuntamiento que el ingreso en las oficinas fuese solamente por oposición, se venía utilizando una puerta falsa para colocar a los protegidos que no habían podido ingresar por tal procedimiento: se les concedía una plaza de peones fijos o eventuales, y se les agregaba a un servicio burocrático.

Algunos concejales, deseosos de cortar este abuso, propusieron que definitivamente quedasen prohibidas las agregaciones; pero como esta medida radical hubiera producido el cese de algunos funcionarios modestos que cumplían puntualmente con sus deberes, se incluyó en los Presupuestos una base en virtud de la cual los agregados a oficinas que cobraran sus haberes en concepto de jornal, podían, mediante una oposición restringida, entrar a formar parte de un Cuerpo de aspirantes a plazas de plantilla, con el cual se irían cubriendo estos cargos, después de haberse colocado a los opositores aprobados que esperaban su turno.

En cumplimiento de esta base, se formaron las listas de los empleados que se hallaban en todas circunstancias, y se propuso que se procediese a celebrar el examen correspondiente.

La formación de este tribunal dió lugar a un largo debate en la sesión de ayer, acordándose, al fin, a propuesta del Sr. Arribas, quedase constituído por los concejales señores Calzado, Crespo, Fernández Cancela, García Vinuesa, Marcos, Rodríguez Villamil y Saornil.

Pero, según parece, esta base dictada para evitar los abusos de las agregaciones y para impedir que quedasen cesantes empleados fieles cumplidores de sus deberes, iba a beneficiar a gran número de individuos que no prestaban el menor servicio y que cobraban sus pagas sin asistir a la oficina, y por esta razón, a propuesta del Sr. Fernández Cancela, se acordó por unanimidad el que por la misma Comisión se hiciese una selección minuciosa a fin de que sólo tomen parte en el examen referido aquellos cuyos servicios estén debidamente acreditados. Por este procedimiento quedarán suprimidos los abusos que venían realizándose desde hace muchos años por los cuales individuos, que no acudían más que a recoger la paga a primeros de mes, usurpaban plazas de obreros de que tan necesitados está el Ayuntamiento para las obras municipales.

Se acordó después aceptar la oferta del hotel número 15 de la calle de Eloy Gonzalo, para instalar la Casa de Socorro del distrito de Chamberí, y se acordó asimismo recurrir contra la providencia del gobernador civil, que dispuso la entrega al Ayuntamiento de la Fábrica del Gas.

OYANGUREN, AREVALO Y C.ª
Almacenistasde materiales eléctricos. Telefonia, timbres y accesorios. Grandes existencias.
Prim, 15, Madrid.
Berástegui, 4, Bilbao.

Una mano simbólica
es siempre la que muestra un producto que
EVITA ENFERMEDADES
KOLYNOS realiza una misión que está por encima de la simple limpieza de los dientes.
Destruye los microorganismos perniciosos de la fosa buco-faríngea.
Todos los dentistas del mundo e infinidad de médicos conocen la fórmula de KOLYNOS, sus experimentos y resultados. Consúlteles.
AGENTES IMPORTADORES:
STEVENSON, BONET & COMPAÑIA
Gran Vía, 21 y 23
MADRID

EL TERRORISMO EN VALENCIA

OTRO PATRONO AGREDIDO A TIROS

CAE GRAVÍSIMAMENTE HERIDO

VALENCIA 7 (1,30 m.).—A las siete de la tarde salía de las oficinas del Centro electoral, situado en la calle del Conde de Almodóvar, el presidente de la Junta municipal del Censo, D. Vicente Domingo Estéllez, y a los pocos pasos, cuando se hallaba cerca de la plaza de Viguerete, inmediata a una callejuela llamada de San Jaime, tres individuos que se hallaban apostados le hicieron varios disparos con pistolas automáticas.

El Sr. Domingo cayó al suelo; pero se levantó rápidamente, arrojándose sobre uno de los agresores, con quien luchó. Entonces otro individuo le disparó un tiro, que le hizo caer nuevamente al suelo, donde quedó arrodillado. La agresión debió de ser a quemarropa. Al ruido de los disparos acudieron varias personas, entre ellas una pareja de la Guardia civil. Sin pérdida de tiempo, trasladaron al herido a la Casa de Socorro, donde le fueron apreciadas una herida en la región lumbar izquierda, con abundante hemorragia, otra en la parte alta de la pared costal derecha y otra en la pared torácica anterior. Las tres heridas son gravísimas.

Un oficial de Infantería que presenció el crimen persiguió a los agresores, que se internaron por unas callejuelas, sin que pudieran ser detenidos. También un zapatero que se llama Ignacio Polo vió a uno de los agresores, cuyas señas ha dado al Juzgado.

Como el hecho ocurrió a poca distancia del Juzgado, el juez de guardia se personó inmediatamente en la Casa de Socorro, adonde acudió también la familia de la víctima.

El Sr. Domingo fué trasladado en una camilla al Hospital, donde le fueron administrados los santos sacramentos, en vista de su estado gravísimo.

El Sr. Domingo Estéllez es soltero, tiene sesenta y cuatro años y es propietario de una fundición de hierro en la calle de Cuenca y de una fábrica de hielo. Además, era presidente de la sección de fundidores del ramo de metalúrgicos. Desempeñaba cargos en algunas instituciones de enseñanza y fué teniente de alcalde republicano. Desde hace tiempo militaba en el partido reformista.

La mayoría de sus correligionarios han acudido al Hospital, entre ellos los catedráticos y médicos D. Juan Bartual, D. Jesús Bartrina y D. Adolfo Gil y Morte, quienes celebraron consulta a las once y media con el médico de la sala, D. Alfredo Ferrer Peris, eminente cirujano, conviniendo en hacer al herido una radiografía para ver si uno de los proyectiles está alojado en el abdomen. A la una de esta madrugada continuaba el Sr. Domingo en gravísimo estado.

Se ignora quiénes sean los autores.

Poco después de declarar el herido, la Policía comenzó a practicar diligencias.

La noticia produjo dolorosa impresión, por tratarse de persona que contaba con generales simpatías.

Los detenidos por otros atentados

VALENCIA 6 (11 n.).—El Juzgado del distrito de San Vicente ha trabajado hoy en el esclarecimiento de los crímenes cometidos anteanoche, dando instrucciones a la Policía.

Los tres detenidos continúan incomunicados. Probablemente, no se hará indagatoria hasta que obren en poder del Juzgado los antecedentes necesarios.

El presidente de la Federación gremial ha dirigido telegramas al jefe superior de Palacio, al presidente del Consejo y a los ministros de la Gobernación y Gracia y Justicia, diciendo que ante los crímenes perpetrados en las personas de un patrono y de un obrero panadero, la Unión Gremial ruega se sirva transmitir al Rey su más respetuosa, pero enérgica protesta, contra la frecuencia con que se repiten hechos de esta naturaleza, y que confía en que el Gobierno dictará disposiciones para evitar estos atentados y procurar que no queden impunes.

CRONICA MUSICAL

WANDA LANDOWSKA Y "LAS CONCEPCIONES ESTÉTICAS DEL SIGLO XVIII"

Couperin el Grande, que hizo para el clave retratos de mujeres en una música admirable, aseguraba que bajo sus dedos esos retratos adquirían un parecido notorio con los personajes que quería representar. Wanda Landowska, que es la intérprete inimitable de la música de ese siglo, merecería por su carácter extraordinario, su tan fino temple de alma, esa sensibilidad de que está dotada en grado extremo, haber sido una de las mujeres "retratadas" por el gran músico que vivió los mejores años del XVII y del XVIII.

La música, desde muchos años, ha perdido esa agudeza o esa ingenuidad; pero Wanda Landowska sabe encontrar la gracia perdida. Todo es música en esta mujer: en sus interpretaciones, toda música adquiere un valor superior, se remonta a un alto plano espiritual, toma un carácter nuevo que no sospechamos. Es que nos vuelve a otro siglo, a otros gustos, a otras ideas: al alma distinta de otros tiempos, cuya rica calidad entrevemos en la música que Wanda Landowska nos revela en su clave.

He aquí un capítulo de su libro "Musique ancienne". Después de leerlo parecen comprenderse mejor esas pequeñas piezas de clave.

"No se sabe todo lo que hay en un minueto."

Marcel.

(Coreógrafo del siglo XVIII.)

Cuando el público y cuando los músicos hablan de "música antigua", es en el siglo XVIII en lo que piensan; seguramente en tal minueto, tal gavota o aire de ópera. Así se justifica, en parte, su reproche de que los viejos compositores eran tan superficiales.

Sí lo eran, los del siglo XVIII; pero lo eran por refinamiento.

En lugar de chapotear en las aguas turbias de fingidas profundidades, preferían mejor el revolotear por la tersa superficie.

"Lo serio no es nunca gracioso—decía Voltaire—, ni tiene atractivos; se aproxima demasiado a lo severo, y esto repele."

A los excesos de sublimidad, preferían las visiones pálidas y fugitivas que atan dulcemente al corazón, suaves elegancias, lindas futilidades de picantes giros, sonidos dulces y sonrientes que divierten al oído.

Consentían en una cautividad; pero siempre que no se sintiesen demasiado las cadenas, o a menos, también, de que no fuesen éstas guirnaldas de flores. A las tempestades del corazón humano preferían el goce de la vida, la riente alegría de la belleza o, también, los espectáculos solemnes y majestuosos.

"Dolor, no eres un gran mal"—decían los estoicos—. "¡Ni un gran bien tampoco!—parecen responder los hombres del siglo diez y ocho—. ¡Evitémosle! No importunemos al mundo con nuestros dolores ni nuestras tristezas."

A Gluck se le reprochaba su tosquedad, su falta de ligereza y de elegancia; sobre todo el abuso de acentos vehementes y de dolorosos transportes.

El objeto de las artes no es tan sólo la emoción; es también el placer que la acompaña. No basta con que la emoción sea fuerte; es necesario, aún, que sea agradable.

Laocoonte sufre; pero no gesticula.

Las ideas de Mozart se adaptaban perfectamente a este criterio. Delacroix cita un pasaje de una carta suya, que, en cierto modo, es un programa:

"Las pasiones violentas no deben expresarse jamás de tal modo que lleguen a producir disgusto. Aun en situaciones horribles, la música no debe herir al oído ni dejar de ser música."

Lo brutal debía, entonces, disimularse; las pasiones violentas, los gritos, las angustias, se dejaron de lado, tanto como todo lo que pudiera extrañar al sentido de estos hombres, acostumbrados a poner freno a las formas exteriores.

Se evitaba lo que se llamaba la "imitación viciosa": el representar con rasgos gigantescos lo que es solamente grande; el llevar hasta la rudeza lo que sólo debe tener un carácter viril.

La moderación y la serena nobleza del arte griego: esta era la base del gusto francés del siglo XVIII.

Cultivada en las Cortes reales, pulida en una sociedad siempre atenta a las conveniencias y a la cortesía, el mérito principal de esta música debió de consistir en la elegancia, la facilidad y la pureza de gusto, a fin de evitar todo aquello que pudiera rozar a los espíritus delicados. Y de ahí viene su aire ligero y divinamente frívolo, algunas veces majestuoso y siempre chispeante de gracia y de espiritualidad.

¿Que carecía de grandeza y de acentos viriles?... No pidamos a esta reina de belleza tan sencilla y tan artificial el sorprendernos por la fuerza de sus músculos o lo pesado de su planta... Sepamos serle agradecidos por haber llevado a la música algo de su majestad y de su gracia divina.

Wanda Laudowska dará hoy—(en la Comedia, a las seis de la tarde)—su primer concierto. Interpretará en el clavicembalo música de John Bull, Couperin, Rameau, J. S. Bach, Haendel y Mozart.

Las galletas
OLIBET
son las mejores

Desinfectante
Sanitas
El mejor. El más eficaz. El más barato.
Se vende en todas las droguerías

Cuadros Indicadores
·Timbres·Pilas·Interruptores·
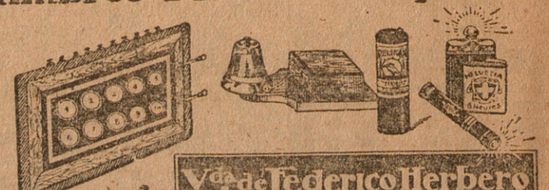
Vda de Federico Herbera
Barcelona · Rosellón 194

NEUMATICOS
DUNLOP
AUTO MOTO VELO Y MACIZOS
Agencia exclusiva de España y Portugal para los productos de THE DUNLOP RUBBER C.ª Ld., Birmingham (Inglaterra)
SOCIEDAD ESPAÑOLA DUNLOP, S. A.
MADRID Claudio Coello, 106. BARCELONA Rambla Cataluña, 78.

HERNIADOS
No descuidéis vuestras hernias con malos bragueros; acordaos siempre que hay un Vendaje Barrere de fama mundial. Ensayo gratis. Sucursal Madrid: MONTERA, NUM. 33, PRINCIPAL

LA VÍSPERA DE LA LUCHA

LAS ELECCIONES MUNICIPALES

En Madrid

CANDIDATURAS REPUBLICANAS INCOMPLETAS

Habiendo llegado a conocimiento del Directorio de la Federación Republicana que en algunos distritos circulan candidaturas incompletas, se hace constar que no se ha retirado candidato alguno de los partidos que integran la Federación Republicana.

Así como también se pone en conocimiento de los electores del distrito de la Latina que el Sr. Artigas no ha podido visitarlos por hallarse enfermo.

MITIN ELECTORAL EN EL DISTRITO DE LA UNIVERSIDAD

Hoy sábado, a las nueve y media de la noche, en el Salón Luminoso del paseo de Ronda, celebrará la Federación Republicana un mitin de propaganda electoral en pro de la candidatura de D. Nicomedes Guijarro.

Harán uso de la palabra los concejales Sres. Ramos y Reglero, los diputados a Cortes Sres. Castrovido y Morayta y los abogados de los sindicatos de Barcelona Sres. Guerra del Río y Puig de Asprer.

El mitin tendrá importancia por las declaraciones que en el acto se han de exponer.

JUVENTUD RADICAL

Se ruega a los afiliados a esta Juventud y a los jóvenes republicanos que deseen trabajar la candidatura de la Federación Republicana, que hoy sábado, de siete a nueve de la tarde o de diez a doce de la noche, se pasen por la Secretaría de aquella colectividad, para recibir instrucciones sobre la lucha electoral mañana.

PARTIDO REFORMISTA DEL DISTRITO DEL CENTRO

Se ruega a todos los señores apoderados e interventores de este distrito se pasen por la Secretaría del partido, calle del Prado, núm. 8, hoy sábado 7, para que recojan su respectiva documentación, de siete a nueve de la noche.

En Almería

Cuatro ciervistas

ALMERIA 6 (1 t.).—En Hijar han sido proclamados, en virtud del artículo 29, cuatro ciervistas.

Candidatura monárquica

ALMERIÁ 6 (1 t.).—Ha sido ultimada la candidatura de coalición monárquica. Por el primer distrito (Ayuntamiento) lucharán D. Antonio Villegas, maurista, y D. Gaspar Vives Martínez, demócrata; por el distrito segundo (Centro), D. Antonio Blanco Díaz y D. José Granados Ferrer, conservadores; por el tercero (Puerto), D. Francisco Jover Joufroy y D. Rafael Viciano González, conservadores, y D. Antonio Pérez Molinero, liberal; distrito cuarto (San Sebastián), don Carlos Pérez Burillo, conservador, y D. José Burgos Tamarit, liberal; distrito quinto (Norte), D. Diego Bascuñana Jiménez, demócrata, y D. Carlos Jover Vidal, conservador; distrito sexto (Barrio Alto), D. Francisco Rodríguez López, conservador, y D. Antonio Martínez Sánchez, liberal independiente; distrito séptimo (Vega), D. Francisco Rovira Torres, conservador, y D. Carmelo Naveros Burgos, liberal; distrito octavo, D. Antonio Gómez Barrón, liberal; D. Juan Antonio Martínez Pérez y D. Alfonso López Echevarría, conservadores; D. Manuel Martínez García, demócrata, y D. Federico Rodríguez Ferrer, independiente.

En Granada

GRANADA 6 (11 m.).—Se ha efectuado la constitución de Mesas electorales, sin incidentes.

Para 29 concejalías vacantes se presentan diez mauristas, diez datistas, ocho romanonistas, tres reformistas, cinco independientes, un regionalista y seis socialistas.

Créese que triunfarán diez mauristas, seis datistas, siete romanonistas, dos reformistas, un socialista y tres independientes.

Se afirma que el ex cacique La Chica dirige la elección de los idóneos desde la casería de San Jerónimo, donde tiene montada su oficina electoral.

En Málaga

MALAGA 6 (11 m.).—Los partidos monárquicos han llegado a un acuerdo respecto de las elecciones municipales, y formaron una coalición para luchar en ellas.

La contienda no ofrece interés.

En Vigo

VIGO 6 (2 t.).—Mauristas y urzaístas han llegado a un acuerdo para las elecciones.

Los mauristas han retirado a uno de sus candidatos, a condición de que los amigos del Sr. Urzáiz apoyen a los otros dos que figuran en la candidatura.

En Lacunza se abofetean dos concejales

PAMPLONA 6 (9,10 n.).—En el pueblo de Lacunza los ánimos están muy excitados con motivo de las elecciones.

Ya se han registrado algunos conatos de alteraciones de orden público.

El concejal D. Lucas Alegría fué abofeteado por su compañero de Corporación D. Juan José Larrea.

En Verin

VERIN 7 (8 m.).—Una Comisión de obreros ha celebrado una entrevista con los representantes de las Sociedades agrarias a fin de buscar una fórmula de unión.

Parece que no se consiguió que unos y otros vayan de acuerdo a la lucha.

Las personas que en el distrito cuentan prestigio y fuerza política están recibiendo telegramas del diputado por Verín, quien les pide que apoyen la candidatura propuesta por el Directorio del partido conservador.

A pesar de los trabajos hechos por el ex ministro Sr. Espada, parece que un grupo se muestra cada día más distanciado de la citada candidatura; pero esta será votada, en cambio, por la fracción liberal.

En Orense

ORENSE 7 (8 m.). — El Centro obrero ha celebrado una reunión y en ella acordó designar delegados con poderes amplios para intervenir en las elecciones municipales en toda la provincia a favor de los candidatos agrarios.

La lucha promete ser reñida en Ribadavia, Verín, Carballino y Viana.

EL JABÓN
HENO DE PRAVIA
ES PARA LA PIEL COMO UNA CARICIA
QUE LIMPIA, SANEA, REFRESCA, PERFUMA
Y REJUVENECE
PERFUMERÍA GAL MADRID

"EL FIGARO" EN PARIS

LA POLÍTICA DEL PAN

(DE NUESTRO REDACTOR CORRESPONSAL)

Decía Turgot, el buen ministro de Hacienda de Luis XVI, que mientras el pueblo tenía pan no pensaba en revolución. Del mismo modo, los Gobiernos que han hecho la guerra procuraron que no faltase el pan y que fuese barato. A esto, no sé quién, lo llamó política del pan. Y los Gobiernos que se sucedieron desde 1914, además de las restricciones, se cuidaron de abonar la diferencia entre el precio de adquisición y el de venta del pan. Esa política costaba últimamente al presupuesto del Estado cinco mil millones de francos, en cifras redondas. Como que la diferencia en quintal de trigo adquirido en América subía a 56 francos. ¡Una ruina para el Estado! Y como, por otra parte, los buenos campesinos indígenas vendían al Estado a 76 francos, precio excesivamente remunerador, por cuanto se los liberó de todo impuesto a fin de estimular el cultivo intensivo, para no tener que cubrir el déficit de producción con la importación americana, que hace onerosísima la baja del cambio, cuanto mayor era el consumo que se les hacía, mejor para sus intereses. Y así se comprobó que en los campos, las bestias se alimentaban de buen pan de trigo, y estos despilfarros y la enfermedad de la moneda, determinaron a cambiar de rumbo en cuanto a la política del pan. Oficialmente, se sabe que el pan que se adquirió durante estos seis años a 45 céntimos kilo, va a costar ahora entre un franco y 1,10. Y haciéndose extensiva, por efecto natural de las circunstancias, esta carestía del pan a todo cuanto significa subsistencias y necesidades de la vida, la situación deviene casi lo contrario de lo que decía Turgot... No faltará pan ni las demás cosas. Pero la disminución de materias primas y de productos alimenticios es un estimulante para levantar de cascos a los consumidores. ¿No estamos viendo que este tema sirve de plataforma a los propagandistas de la extrema izquierda?

Entonces no habrá más remedio que buscar un aglutinante cambiando de política internacional.

A América no hay que comprar. Wáshington dice que, mientras los Estados europeos no pongan orden en sus haciendas, no obtendrán más crédito en los Estados Unidos. La diferencia del cambio obliga a virar en redondo a los Gobiernos que más se distinguieron en su política de estrangulación del bolschevismo ruso Y puesto que la gran Rusia es un vastísimo depósito de cereales, maderas, petróleos, minerales, lino y lanas, vale la pena de volver sobre acuerdos anteriores de ayudar a generales aventureros como Yudenicht, Koltchack y Denikine, que han probado ser inferiores a los caudillos de los ejércitos rojos y se han hecho derrotar por éstos. No sin que Francia e Inglaterra háyanles dado, para restablecer en Rusia el orden material y moral, unos mil millones, aproximadamente, cuyas cuentas son peores que las del Gran Capitán, y los resultados, como se sabe, todo lo contrario a los que alcanzó nuestro Gonzalo de Córdoba en las campañas de Italia...

Hay que ver la cara que ponen muchas gentes al enterarse de que se va derechamente a la paz con Rusia. Pero ¿es que se acabó el bolschevismo?—preguntan—. No. Precisamente es con él con el que se hará la paz. Y, por de pronto, las relaciones comerciales ya se han restablecido. Es decir, se ha decretado la cesación del bloqueo. Bloqueo que era—se ha comprobado—tan perjudicial para unos como para otros. La política del pan, en su más amplia extensión, es la que determina el cambio de frente. Inglaterra, que está siempre más atenta a los efectos que a las causas, rompió el fuego y empezó a tratar en Copenhague con un delegado de los bolschevistas. Entre tanto, Letonia hizo la paz con la República de los soviets. Y Polonia está ya en negociaciones para lo mismo, después de comprobar experimentalmente que la Gran Bretaña le niega toda ayuda para seguir guerreando. ¡Ella, que se había impuesto el papel salvador de gendarme contra el bolschevismo! ¿Qué recurso le quedaba a Francia cuando el Parlamento italiano votó una moción en pro de la paz con Rusia, y, en la misma Francia, un gran sector de la opinión pública está contra toda política belicosa, y recientemente Marsella y Lyon, las dos municipalidades más importantes después de París, pedían lo mismo que lo que está ya haciendo Inglaterra: paz comercial con los rusos? ¿No se lee hoy el paso del primer convoy de productos ingleses por la frontera rusa? Además, el instinto nacionalista dice a muchos espíritus que Rusia, en su despecho, se echará en brazos de Alemania para todo, incluso para guerrear contra los enemigos de ella. ¿Entonces? ¿Se olvida tan pronto lo que es el régimen *pasado por sangre* establecido en Rusia por los gobernantes actuales? Tranquilizarse—dicen los que se las dan de bien informados—. El bolschevismo ruso ha ido abandonando sus concepciones integrales en la piedra de toque de la realidad. Ya no es el régimen o tiranía de una sola clase social. Después del período de aclimatación dura, cuando se ha podido apreciar con hechos que la mayoría del pueblo ruso está con el nuevo estado de cosas—ya que no ha habido elementos, ni numéricos ni cualificativos, para imponer otro—, no le falta a la nueva República el concurso y la colaboración de los generales del Zar, de los financieros del antiguo régimen y de los técnicos e intelectuales de la nación. Se va a convocar una Asamblea Constituyente en Moscú, con garantía de libertad para su elección. Se tira a un régimen parlamentario y constitucional en lo político. ¿Y en lo económico? No creo. Habrá, por lo menos, un sistema de nacionalización —expropiación o socialización más o menos convencional—. Pero habrá paz en Europa. Y de los graneros de Rusia, de sus bosques centenarios, de sus ricos yacimientos mineros y petrolíferos, de sus rebaños innúmeros, que evocan los de los pueblos bíblicos, saldrán las materias que las naciones de Europa necesitan para que la política del pan no sea tan cara ni tan arriesgada. Y, además, con las exportaciones de los productos nacionales se harán negocios, muchos negocios con Rusia, mejorará la situación financiera, económica y política y se ahuyentarán peligros que a no pocos asustan. Y he aquí por donde, lo que no consiguieron medios coercitivos, lo consigue una necesidad, ya que, como decía Turgot, el buen ministro de Hacienda de Luis XVI, mientras el pueblo tenga pan no piensa en revolución...

José JERIQUE

En el puerto de la Habana

El "Brooklin", incendiado

HABANA 7.—El vapor americano «Brooklin», cargado de nitro y anclado en la bahía de la Habana, ha sido destruído por un voraz incendio, que se ha propagado a un depósito de abonos minerales.

Los daños son de gran consideración y se teme que el incendio se extienda a otros depósitos repletos de mercancías.—Fabra.

EN EL TEATRO DE LA COMEDIA

Wanda Landowska

Por primera vez esta gran artista ha podido ser públicamente oída en Madrid. Públicamente decimos porque, aunque no es ésta la primera vez que Mme. Landowska nos visita, en ocasiones anteriores lo había hecho siempre contratada por una de esas entidades musicales a cuyos conciertos sólo los socios tienen acceso.

Ayer dió Mme. Landowska el primero de sus dos conciertos en la Comedia. Fué el primer triunfo. Nos reservamos hablar con amplitud de esas audiciones, que son sin duda una de las notas de más interés, de más puro valor artístico de la presente temporada de conciertos. Estas líneas son nada más que un primer homenaje a la maravillosa artista que sabe encarnar en nuestros días el alma sencilla y profunda de los viejos maestros.

EN LA ACADEMIA DE JURISPRUDENCIA

Conferencia de D. Diego María Crehuet

Un público numeroso y selecto, en el que destacábanse elegantes damas, acudió ayer, a las seis de la tarde, a la Academia de Jurisprudencia y Legislación para escuchar la conferencia que pronunció, a propósito del tema «El feminismo en los aspectos jurídico-constituyente y literario», el vocal de la Junta de gobierno de la docta Corporación y secretario de la Sala tercera del Tribunal Supremo de Justicia, D. Diego María Crehuet.

El salón de actos hallábase completamente lleno, y en el estrado, a la par del conferenciante, se sentaron el presidente de la Academia, Sr. Bergamín; el secretario, señor Pons y Umbert, el Sr. Royo Villanova, el Sr. Bonilla y San Martín y otros académicos y personalidades.

Inició el conferenciante su discurso con un entusiasta elogio de la labor cultísima de doña María Espinosa, dama tan ilustrada como elocuente. Es posible laborar en pro de la obtención de mejoras para la mujer sin ser feminista como se puede trabajar en favor de la redención obrera sin militar en las filas del socialismo. El enunciado del problema feminista equivale al planteamiento de una honda transformación social. Por virtud de los acuerdos adoptados en el Congreso internacional feminista que se celebró en Zurich en mayo último fueron incluídas importantes medidas reivindicadoras de los derechos femeniles en el Tratado de paz.

No es el feminismo otra cosa que una rama del árbol frondoso de la cuestión social. El divorcio sin más causa que las disensiones entre los cónyuges equivale a la anarquía y al imperio del amor libre. Se han declarado feministas el socialismo y el anarquismo para captar el apoyo de las mujeres en pro de que la revolución social se inicie.

Capacidad es sinónimo de aptitud. La capacidad de la mujer no es superior ni inferior a la del hombre. Es distinta. Lo es por el sexo. Así, sus aptitudes no pueden ser las mismas que las del hombre. Anatómica y fisiológicamente diferéncialas la naturaleza. Ya desde los tiempos del «homo sapiens», de Linneo, fúndase tal distinción en la sexualidad.

Es lógica la tendencia a otorgar al feminismo las reformas que exige la naturaleza de la mujer. Tiene la mujer derecho a exigir del Estado los medios precisos para poder mejorar su instrucción. La educación femenina debe romper el marco mezquino en que se encuadra hoy. No puede hablarse de la incapacidad de la mujer para la cultura, como no se puede dudar de la aptitud de un pájaro para elevarse por los aires si se le ha tenido siempre encerrado en una jaula.

Afirmó Clark que si continuase imperando en los Estados Unidos el profesionalismo femenil habría que ir a buscar las futuras madres yanquis al lado opuesto del mar. La consagración de la mujer a las profesiones da por resultado una mayor afluencia de niños a los asilos, un descenso notable en la natalidad y un sensible aumento del marimachismo.

Sin la autoridad marital, los niños de los asilos, anémicos, sin calor de hogar, uniformados sin gracia, alimentados por contratistas sin conciencia, educados por profesores ineptos para el amor, llegarán a ser envidiados como Príncipes. La entrega del sufragio al feminismo equivale a hacer la sementera de la anarquía.

Terminó el orador su interesante conferencia haciendo notar que Mad. Staël afirmó que el amor, un episodio para el hombre, debe convertirse en el regulador de la vida entera de la mujer.

Prolongados aplausos rubricaron las elocuentes frases del Sr. Crehuet, que recibió incontables felicitaciones.

***

El martes próximo, 10 del actual, a las seis de la tarde, y con el interesante tema «Filipinas: su independencia y sus relaciones con España», se celebrará en la Real Academia de Jurisprudencia la segunda conferencia organizada por la Juventud Hispanoamericana, a cargo de D. Gonzalo Romero Burell, delegado de dicha Asociación en Filipinas.

No se devuelven los originales ni se mantiene correspondencia acerca de ellos

LA LUCHA ELECTORAL DE HOY EN MADRID

Son 27 las vacantes que han de cubrirse en las elecciones municipales de hoy. Entre ellas están los cuatro socialistas, que, por encontrarse cumpliendo condena en Cartagena a causa de los sucesos de agosto de 1917, no pudieron tomar posesión. Las otras vacantes corresponden a las siguientes agrupaciones políticas: conservadores, seis; republicanos, cinco; demócratas, cinco; mauristas, cuatro; ciervista, uno; Defensa social, uno, y reformista, uno.

He aquí las candidaturas que por cada distrito se presentan, según los datos que hemos recogido a última hora:

BUENAVISTA

Hay tres vacantes. Se votan dos nombres.

Cesan en sus cargos: D. Miguel Maura, maurista; D. Manuel Tercero, ciervista, y don Luis Garrido Juaristi, demócrata.

Continúan los concejales D. Alvaro de Figueroa y Alonso Martínez, marqués de Villabrágima, liberal, y D. Ramón del Rivero, conde de Limpias, maurista.

Lucharán los candidatos: D. Ricardo Ortiz de Zugasti y D. Simeón Palomero, de la Unión liberal; D. Carlos Rodríguez Vilarino y D. Juan Boix, conservadores; D. Luis López Dóriga y D. Manuel Maura, maurista; D. Aniceto Llorente y D. Pedro del Hoyo, federales; D. José Rives Moyano, socialista; D. Pedro Rico López, republicano, y D. Arturo Pérez, reformista.

CENTRO

Hay dos vacantes. Se vota uno.

Cesan en el cargo D. Angel Sáinz de Baranda, conservador, por cumplimiento del mandato, y D. Angel Ossorio Gallardo, maurista, que cesó al ser elegido ministro.

Continúan cumpliendo su mandato D. Gerardo Bustillo Ortiz, maurista; D. Francisco Alvarez Rodríguez Villamil, reformista, y D. José Francos Rodríguez, demócrata.

Lucharán en la elección los candidatos D. Valentín Fernández, albista; D. Francisco López de Goicoechea, radical; D. Joaquín Montes Jovellar, maurista; D. Luis Gallego, republicano federal; D. Santiago Pérez Infante, socialista, y D. Emilio Campi, reformista.

CONGRESO

Hay una vacante.

Cesa en el cargo D. Alejandro Fernández Moreno, demócrata.

Continúan los concejales D. José García Cernuda y D. Isidoro G. Vinuesa, mauristas; D. Jenaro Marcos Machón, albista, y D. José Asprón Sánchez, republicano.

Lucharán los candidatos D. José Alvarez Estrada, de la Unión liberal; D. Ignacio Mogín, republicano; D. Eusebio Martín Mayoral, socialista, y D. Francisco Sánchez Eaitón, maurista.

CHAMBERI

Hay dos vacantes. Se vota un nombre.

D. Martín Rosales, duque de Almodóvar del Valle, demócrata, cesó en el cargo por haber sido nombrado consejero de Estado.

Continúan los concejales D. Alvaro Calzado y D. Miguel Tato y Amat, republicanos, y D. Manuel García Miranda, maurista.

Lucharán los candidatos D. Vicente Alonso, demócrata; D. Joaquín Foruri, republicano; D. Luis Monedero, republicano; don Francisco García Zapata, reformista; don Luis de Onís, maurista; D. Eduardo Alvarez, socialista, y D. Juan Antonio Cos, liberal.

HOSPICIO

Cesa D. Ramón Herrero, conservador, y cesó al ser elegido ministro D. Antonio Goicoechea, maurista.

Continúan los concejales D. José Fernández Cancela, liberal; D. Carlos Barranco, republicano, y D. Francisco Silva, demócrata.

Lucharán los candidatos D. Enrique Rueda, liberal; D. Eugenio de la Sal, republicano; D. José Navarro Enciso, maurista; don Luis Mancebo Sol, socialista; D. Manuel Rodríguez y D. Felipe Jiménez, independientes.

HOSPITAL

Hay tres vacantes. Se votan dos nombres.

Cesan en el cargo D. José Corona Pareja, republicano, y D. Celedonio Leyún, maurista.

Continúan los concejales D. José Cortés Munera, republicano, y D. Enrique María Arribas, maurista.

Lucharán los candidatos D. Faustino Nicoli, liberal; D. Juan Botella y D. Sofronio Muñoz, republicano; D. Mariano García Cortés y D. Manuel Cordero, socialistas; D. Miguel Colom Cardany, maurista; D. Félix de la Piedad y D. Angel de Miguel, federales, y el Sr. Mediavilla, independiente.

INCLUSA

Hay cuatro vacantes. Se votan tres nombres.

Cesan en el cargo: D. Alberto Aguilera y Arjona, republicano, y D. Feliciano Alvarez, demócrata. Cesó, por haber sido elegido diputado provincial, D. Tomás Pérez Toledo, reformista.

Continúa D. Juan García Revenga, liberal.

Lucharán los candidatos D. José Camacho, D. Francisco Antonio Alberca y don Nicolás Leopoldo Parge, de la Unión liberal; D. Nicolás Salmerón, D. Tomás Díaz Rubio y D. José García Agüero, republicanos; D. Joaquín Rocamora y D. José Atienza, federales; D. Isidoro Gayo y D. José López Martín, reformista; D. Luis Araquistain, D. Ramón Lamoneda y D. Lucio Martínez, socialistas; D. Sebastián Gil y don Luis Benito Villanueva, mauristas, y el señor Soler y Blanch, independiente.

LATINA

Hay cuatro vacantes. Se votan tres nombres.

Cesan en el cargo D. José Noguera y don Bernardino Castillo, republicanos; D. Justo Calvo y D. Alfonso Cernuda, conservadores.

Continúa D. Enrique Fraile, liberal.

Lucharán los candidatos D. Emilio Noguera, D. Benito Artigas y D. José Martín Pastor, republicanos; D. Fructuoso Adot, D. Leoncio Delgado Barreto y D. Juan Vergara, mauristas; D. Arturo Segarra y señores Quintana y Vargas, liberales; D. Zótico Sánchez García, maurista; D. Carlos de Lama y D. Máximo Monje, federales; don Francisco Núñez Tomás, D. Antonio López Baeza y D. Luis Fernández, socialistas; señor Plaza Carranque, conservador, y señores Guirao, Pastor Martín y Gutiérrez, independientes.

PALACIO

Hay cuatro vacantes. Se votan tres nombres.

Cesan en sus cargos D. José Gabilán, de la Defensa social; D. Hílario Crespo y don Alvaro de Blas, conservadores, y D. José Hidalgo, demócrata.

Continúa D. José Serrán, conservador.

Lucharán los candidatos D. Luis González, D. Tomás García Cano y D. Alfredo Serrano Jover, mauristas; D. Eduardo Torralva, socialista; D. Juan Llatjos y D. Miguel de Cámara, republicanos; D. Leopoldo Romeo, liberal; D. Prudencio Díaz Agero y D. Rafael Carro, demócratas; D. Felipe Ruimonte, conservador; D. José Alvarez Arranz, ciervista, y D. Enrique Ortega, independiente.

UNIVERSIDAD

Hay dos vacantes. Se vota un nombre.

Cesa en su cargo D. Manuel Ramos Salas, republicano.

Continúan los concejales D. Emilio Reglero y D. Eleuterio Saornil, republicanos, y D. Angel Cubero, conservador.

Lucharán los candidatos D. Hilario Román, liberal; D. Nicomedes Guijarro, republicano; D. Mariano Carranceja, maurista; D. Andrés Saborit, socialista; D. Miguel Cuadrado, reformista, y D. Valentín Quiroga, independiente.

RESUMEN GENERAL

DISTRITOS	CANDIDATOS							
	Mauristas.	Socialistas.	Republicanos.	Federales.	Conservadores.	Reformistas.	Independientes.	Liberales
Buenavista	2	1	1	2	2	1	»	2
Centro	1	1	1	1	»	1	»	1
Congreso	1	1	1	»	»	»	»	1
Chamberí	1	1	2	»	»	1	»	2
Hospicio	1	1	1	»	»	»	2	1
Hospital	1	2	2	2	»	»	1	1
Inclusa	2	3	3	2	»	2	1	3
Latina	4	3	3	2	1	»	3	3
Palacio	3	1	2	»	1	»	2	2
Universidad	1	1	1	»	»	1	1	1
Total	17	15	18	9	4	6	10	17

UN GRAVE Y MISTERIOSO SUCESO

SE DESCUBRE UN ARTEFACTO SOSPECHOSO EN LAS INMEDIACIONES DEL PALACIO REAL

La primera noticia

Ayer, a última hora de la tarde, circuló el rumor de que en las cercanías de la Casa de Campo había sido hallado un artefacto sospechoso, que se suponía era una bomba. Como es de suponer, la noticia produjo un gran revuelo en los Centros periodísticos.

Inmediatamente de conocer la noticia, nos dirigimos a la Dirección general de Seguridad, con objeto de enterarnos de lo que hubiera de cierto en tal rumor sensacional.

En la Dirección general de Seguridad

Apenas traspusimos los umbrales del citado Centro oficial, pudimos darnos cuenta de que algo, si no sensacional, por lo menos muy importante, debía ocurrir.

En las dependencias del edificio oficial se notaba una gran actividad, que fué para nosotros equivalente a una confirmación del rumor.

Reunidos varios reporteros de los que diariamente hacen información en dicho Centro, expresaron su deseo de ponerse al habla con el señor director general de Seguridad, para que les pusiera en antecedentes de lo ocurrido.

Pocos momentos después entraban los periodistas en el despacho oficial del Sr. Torres Almunia.

Hablando con el director general de Seguridad

El Sr. Torres Almunia, tratando de quitar importancia a lo ocurrido, manifestó que, en efecto, había sido encontrado en el paseo de la Virgen del Puerto un artefacto que, por su aspecto, había sugerido las sospecha de que se tratase de un explosivo. El citado artefacto consiste en una lata de las que ordinariamente se emplean en los envases, llena de una sustancia que hasta ahora se desconoce, y con una mecha.

Añadió que no ha sido encontrada, como en un principio se dijo, en el pasadizo subterráneo que pone en comunicación el Campo del Moro con la Casa de Campo, sino en el paseo antedicho y en el sitio por bajo de cuya superficie está el pasadizo de referencia. Dijo que cree que el artefacto debe haber sido colocado por alguien no conforme con la solución de la pasada huelga de tranviarios.

Terminó diciendo que el objeto encontrado había sido enviado al Parque de Artillería para que allí se averiguase lo que contenía el recipiente de lata, y que el suceso no tenía ninguna importancia.

Nuestras averiguaciones

A pesar de la reserva en que se mantuvo el director general de Seguridad, nosotros creemos que los hechos pudieron haber ocurrido en la forma siguiente:

Durante la madrugada de ayer se tuvo una confidencia en la Brigada de Anarquismo, por medio de la cual se supo que en el lado derecho del pasadizo que, pasando por debajo del Paseo de la Virgen del Puerto, conduce de los jardines del Palacio Real a la Casa de Campo, había sido colocado, entre unas matas y piedras, que le ocultaban a la vista de quien pudiera pasar por dicho sitio, un artefacto, convenientemente preparado para hacerlo funcionar en el momento preciso.

Así que tuvo noticias de esto la Policía se encaminaron varios agentes, con toda rapidez, a dicho sitio, para ver si podían descubrir el objeto peligroso y evitar con esto alguna desgracia que pudiera ocurrir.

En efecto, a poco de llegar al sitio donde le habían advertido, se encontraba el artefacto referido, y, después de realizado un minucioso reconocimiento, fué encontrado.

Los agentes que realizaron este servicio examinaron detenidamente el objeto sospechoso, viendo que era una lata que contenía una sustancia bastante pesada, y de la cual salía una mecha que no había sido encendida.

La Policía quedó vigilando los alrededores del lugar hasta que próximamente a las diez de la mañana llegó un carro, donde sobre unos colchones fué trasladado el artefacto al Parque de Artillería.

Esto es lo que nosotros, a pesar de la reserva, hemos podido averiguar.

CUESTIONES SANITARIAS

El Sindicato médico

Anoche se celebró en el Colegio de Médicos junta general de sindicados, bajo la presidencia del doctor Hinojar, para dar cuenta de las gestiones y trabajos de propaganda llevados a cabo por la Directiva.

En la reunión, a la que asistió numerosa concurrencia, reinó mucho entusiasmo y se tomaron importantes acuerdos en beneficio del éxito del Sindicato, que se puede dar por descontado, puesto que en estos momentos, apenas constituído, el número de sindicados pasa ya de 500 y se espera que en breves días se recibirán las adhesiones de muchos más.

Se acordó hacer público que el Sindicato ha visto con profundo disgusto la conducta seguida por el doctor Valle y Aldabalde en el asunto de la expulsión de los médicos de la Orden Tercera, y, en cambio, se elogió el proceder de los médicos sustitutos, que han puesto sus dimisiones a disposición del Colegio de Médicos, en vista del procedimiento injusto seguido con sus compañeros doctores Jiménez de la Serrana, Gascuñana y Zabaleta.

También se tomó el acuerdo de ir formando un censo de sindicados, a fin de que éstos sepan en cualquier momento quiénes son los adheridos a este movimiento de unión de la clase médica.

En la próxima junta general quedarán nombrados los delegados correspondientes a la Beneficencia general y a la Facultad de Medicina, que han de formar parte de la Directiva del Sindicato.

Por último, se acordó enviar un telegrama al Colegio de Médicos de Bilbao protestando del asesinato del malogrado médico D. Julio Villasante y visitar con este mismo fin al ministro de Gracia y Justicia.

Por la unanimidad de criterio que reinó entre los reunidos, tenemos la esperanza de que la flamante entidad médica ha de ser el verdadero lazo de unión entre las clases sanitarias.

Hospital de Niño Jesús

Hoy, a las diez y media de la mañana, se celebrará sesión clínica pública en el Hospital del Niño Jesús, en la que se presentarán las siguientes comunicaciones:

Doctor Arquellada: «Un caso de hernia inguinal estrangulada, con sutura intestinal, en un niño de cuatro meses».

Doctor De Miguel: «Un caso interesante de urticaria».

Dr. A. C.

SOCIEDAD ESPAÑOLA DE HIGIENE

En la última sesión celebrada por esta Sociedad continuó la discusión del tema «Valor nutritivo que poseen los alimentos del reino vegetal sobre los del reino animal», pronunciando el doctor Franco Martínez un elocuente discurso acerca de las ventajas de usar la leche hervida, pues aun cuando se disminuyen sus propiedades nutritivas, se evitan, en cambio, muchas causas de contagio y de infecciones. Propuso el pan integral, con exclusión del 15 por 100 de salvado, como más nutritivo y económico. Hizo una brillante disertación acerca de los regímenes mixto y vegetariano, analizando las ventajas y los inconvenientes de ambos, ensalzando las ventajas de la sobriedad, para evitar las enfermedades del aparato digestivo.

El Sr. Morcillo contestó al Sr. Franco Martínez, leyendo unas cuartillas, en las que alababa las ventajas del sistema vegetariano, y dijo que el naturismo rechaza la carne como alimento.

La doctora Soriano demostró lo fáciles que son las infecciones intestinales, por el uso de hortalizas frescas.

El doctor Mañueco pronunció un extenso discurso, que fué muy aplaudido, acerca de las distintas clases de regímenes, y preconizó el uso de la leche pura en la alimentación de los niños, reconociendo la imposibilidad material de obtenerla pura y la necesidad de tener que hervirla, para evitar infecciones y contagios patológicos.

El conde de Pino Fiel recordó que los españoles, por la miseria a que llegaron en tiempos de Carlos II, estuvieron sometidos al régimen vegetariano, y expone su opinión de que, si la humanidad lo adoptase, los hombres serían quizá más sanos, alcanzarían más larga vida, pero a la quinta generación serían infinitamente menos inteligentes que la presente. Cree que el célebre dicho: «Humanidad cava su tumba con los dientes», es aplicable sólo a los individuos que pertenecen al grupo de nutrición retardada, y se muestra partidario de que no se beba la leche sin hervirla previamente, considerándolo necesario para exterminar en lo posible los gérmenes patógenos que contiene.

El Sr. Morcillo prometió contestarles a todos en la sesión próxima.

Tel. de EL FIGARO 15-02 M.
Apartado de Correos n.º 800

ÉDITION
DE 5 HEURES DU MATIN

caliste

ıis

ont été enga-
ire de l'Union
Allier, pour une
ier pendant la
laquelle il pro-
n des grévistes

s, la révolte gé-

aujourd'hui en
150 signatures de
ncent que les si-
avec M. Ray et
uivis comme lui.

ISANCE
« LAFAYETTE »

venant de New-
après une belle

énéfice des « Œu-
à bord le 4 mars.
rances.

GE

ne qu'après une
deux mois, la
damment, com-

phie de Lyon
ui a duré toute
abondante sur

x, notamment,
tes de neige.

ANCHE ?

s

ient de procé-
ndividus d'al-
aient chez les
xquels ils pro-
aies d'argent
ordonnée au
né la décou-
suppose que
partie d'une
ion, au trafic

E LA NUIT

rrivé à Rome.
s ministres et

e s'est déclaré
d'une société
de transport,
sellerie et le
teliers de me-
éanmoins, les

NOTRE TRIBUNE

Le mémorandum

De M. Alfred Capus, dans le *Figaro* :

Nous n'avons pas oublié, non plus, la guerre, l'agression allemande, le tragique dilemme de la vie ou de la mort, où nous avons été si longtemps enfermés, et nous voudrions sortir enfin du cauchemar, qui semble un vain mot aux Etats-Unis, à l'Italie et à l'Angleterre. Si c'est trop exiger, nos alliés se préparent, peut-être, autant qu'à nous, de redoutables lendemains, en face d'une Allemagne prospère et avide de revanche !

De l'*Homme libre* (éditorial) :

On nous dit que les objections faites par M. Millerand ont porté leurs fruits. Le document qui nous avait été soumis était une simple épreuve avant la lettre de notre ministre. Le nouveau memorandum que l'on prépare tient compte de nos desiderata. On rend à la commission des réparations tous les droits qu'elle tient du traité. Notre cause était juste, irréfutable ; il n'est rien d'étonnant à ce qu'elle ait triomphé en définitive ; l'étonnant est que nos alliés aient cru devoir établir un document en l'absence du ministre le plus intéressé et surtout aient permis, à la plus grande joie de nos ennemis, une si large publicité d'un texte qu'il faut maintenant remanier.

Le sort de la Turquie

De M. Maurice Geneste, dans l'*Avenir* :

La France, qui entretient déjà à Constantinople des effectifs importants et qui exerce, en la personne d'un général français, le commandement de toutes les garnisons alliées, n'a pas à participer pour le moment à un renforcement de l'occupation : c'est donc l'Angleterre seule qui, en pleine entente avec nous, va augmenter l'importance de son corps expéditionnaire, dans le but de permettre aux alliés de faire face, le cas échéant, à la situation troublée qui pourrait suivre la notification des clauses du traité. Rien de plus naturel que cette précaution, qui pourra contribuer au maintien de l'ordre à Constantinople, mais qui ne résout pas, hélas ! l'angoissante question de la soumission de la Turquie.

A l'Elysée

De M. Marcel Hutin, dans l'*Echo de Paris* :

Je suis autorisé à dire, contrairement à certains échos qui ont fait le tour de la presse, qu'il n'est nullement question de donner des bals à l'Elysée. Mme Paul Deschanel, en raison des temps difficiles que traverse la France, est fermement décidée à renoncer même aux matinées dansantes pour enfants. C'est dire que le fox-trott et autres danses à la mode n'ont pas trouvé asile à la présidence de la république par l'avènement de M. Paul Deschanel.

En revanche, il est certain que le président de la république et Mme Paul Deschanel reprendront la tradition des grandes réceptions diplomatiques, militaires et parlementaires.

séder une BONNE CAVE

ez DERNANY

d Haussmann — Tél. Gut. 55-37 et 69-27

, Ses Liqueurs, Ses CHAMPAGNES

Toutes Premières Grandes Marques

OUSSEUX DERNANY

" LE MEILLEUR DE TOUS "

ique : 8 fr., TAXE DE LUXE COMPRISE

mandez le Catalogue général franco

erie verdure fla-
le, « Renard et
méros 128, 129 et
respectivement

eublement

puot, une vente
ment a produit
ipaux prix sui-

point, époque
bureau-cylindre
VI, 4,200 fr. —
et cuivre, même
tapisserie d'Au-
e, 15,100 fr. —
0,100 fr. — Un
r. — Un tapis
bois sculpté Ré-

style Louis XVI,
fr. — Salle
— Bureau-cylin-
Louis XVI, 2,705
ois sculpté doré,

a Rivaudière

FROMAGES
MOREAU réunies
ARE — PARIS

ES SCIENCES

ant ses études sur
, a communiqué,
es observations du
a dépense en huile
n à diverses altitu-
minue au fur et à
s'élève.
ssi très suggestive
héroplane serait un
'essence que l'auto-
ue ce dernier reste
le la résistance qu'il
rche est toujours la

ne note de M. Emile
forme de la loi des
et satellites.
lois empiriques des
es présentées jus-
s aux critériums de
. Et comme confir-
nce, M. Belot indi-
'ailleurs, ne saurait

ronomes.

nique un travail de
ières.
on dont les bancs
à fait archaïque.

On drague à tort et à travers sans se soucier de l'âge du précieux mollusque.

Quant à l'Etat, avec son inintelligence coutumière, il abandonne à lui-même la majeure partie de notre domaine public maritime, ce qui nous oblige d'avoir recours à l'étranger.

L'Académie a élu membre dans la section de mécanique, en remplacement de M. Marcel Deprez, décédé, M. Menager, et correspondant, dans la section d'astronomie, M. Fowler, de Londres, en remplacement de M. Weiss, également décédé.

G. W.

LIQUEUR
CORDIAL-MÉDOC
GORON Ancien chef de la Sûreté
8, rue de Berri. Tél. Elysées 28-28
Consultat., Renseignem., Enquêtes

CONCERTS

Concerts Colonne et Lamoureux
Mme Wanda Landowska

Dire d'un compositeur qu'il sait orchestrer, c'est, à quelques très rares exceptions près, accorder à un instituteur un brevet d'orthographe, à un professeur un certificat de littérature. L'important en musique, c'est d'être allé s'asseoir sur les bancs de cette classe de génie dont parlait Auber, quand il dirigeait le Conservatoire. M. Alessandresco, l'auteur de cet *Actéon*, le poème symphonique dont nous avons entendu la première audition hier au concert Colonne, sait l'orthographe et aussi la littérature : il est élève de MM. André Gédalge et Vincent d'Indy. Son *Actéon* essaie de traduire la légende que nous a contée la mythologie : le chasseur Actéon, changé en cerf, dévoré par sa propre meute, parce qu'il a osé se montrer à Diane pendant que la déesse, entourée de ses baigneuses, prenait ses ébats dans l'eau. Dans la première partie de son poème symphonique, la chasse, M. Alessandresco s'apparente à la manière de M. Paul Dukas ; dans la deuxième, l'extase, il se souvient, non sans habileté, du reste, de la langueur qu'exprime le *Prélude à l'Après-Midi d'un Faune ;* et sa conclusion achève l'œuvre en une note sombre et d'un dessin parfois heurté.

Dans cette même séance, on a applaudi, et elle le méritait, la sûreté et la vigueur de la virtuose du piano, Mme

Gaulois 8 Mars 1920.

2006/9

Lucie Caffaret, dans *Les Djinns*, ce morceau écrit par César Franck sur une des *Orientales* d'Hugo, et qui n'est pas une des meilleures pages de l'auteur de la *Symphonie* en *ré* mineur. Et on a fait fête aux fragments de *L'Or du Rhin* et à leurs interprètes, l'excellent baryton Dangès (Alberich), à l'articulation nette, expressive ; au railleur, puis plaintif trio des Filles du Rhin, Mmes Campredon, Vich et Charny, dont les voix sont bien appariées ; au ténor Lheureux (Loge) et au baryton Murano, un Donner qui a chanté timidement, mais avec rythme, l'admirable entrée des Dieux dans le Walhalla.

Au concert Lamoureux, il est superflu de parler de la splendide exécution de la *Septième Symphonie* de Beethoven, dirigée par M. Chevillard, et de l'interprétation de *Daphnis et Chloé*, de M. Ravel. La nouveauté du jour était une suite de trois quatuors pour chœurs de femmes et orchestre ; auteur, M. Busser. Le musicien a cherché à retrouver les rythmes familiers aux Clément Janequin, aux Josquin de Pré ; il a choisi pour accompagner les voix des timbres cristallins et discrets où la clochette et le triangle, notamment dans *La Belle a vu son ami tendre*, mêlent leur tintinnabulement à la sonorité instrumentale. Tout cela est gracieux, frais, léger, élégant et d'une jolie note française. Une pianiste, Mlle Liénard, a joué sans trop de précision technique le *Troisième Concerto* de M. Saint-Saëns : elle brille plutôt par une délicatesse qu'elle n'a pas pu suffisamment faire valoir dans ces pages si brillamment conçues pour le piano.

***

Mme Wanda Landowska, la célèbre pianiste et claveciniste, a donné jeudi dernier, salle Pleyel, une séance avec un programme des mieux composés. Il semble que la compréhension musicale de l'artiste s'est encore affinée. Certes, il est difficile de jouer avec plus de grâce, avec moins d'effort visible la délicieuse *Sonate* en *la* mineur de Mozart et de l'interpréter mieux. Mais faire donner à l'ingrat clavecin des sonorités aussi pleines, aussi variées que celles qu'obtient Mme Wanda Landowska, surtout quand elle fait chanter le *Rossignol en amour*, de Couperin le grand, ou glousser la *Poule*, de Rameau, est chose impossible. Bissée d'acclamation, elle a joué une *Sonate* de Scarlatti à deux claviers. Elle nous a fait entendre le *Concerto* en *la* mineur et le *Concerto Brandebourgeois* de Bach, tous deux pour clavecin et fort correctement accompagnés par l'orchestre de M. Inghelbrecht. Le plus bel éloge qu'on puisse faire de Mme Landowska, c'est que, pour ces deux pages d'ensemble, le délicat clavecin, généralement noyé dans nos salles de concerts, a, par elle, pris une intensité poétique et expressive de toute rareté.

L. S.

DANS LES THÉATRES

L'Opéra annonce pour ce soir lundi *Roméo et Juliette*, avec Mme Edith Mason, MM. Goffin, Gresse, Tessié, Dubois, Mme Laute-Brun ; danse : Mlle Anna Johnsson et M. Gustave Ricaux ; orchestre : M. Ruhlmann.

×

Mercredi *Aïda* réunira, sous la direction de M. Arturo Vigna, les admirables interprètes qui ont fait triompher à la récente reprise le chef-d'œuvre de Verdi : Mlles Demougeot, Lapeyrette, Laute-Brun, MM. Franz, Rouard, Gresse, Narçon.

×

Mlle Raymonde Vécart a quitté Paris, hier, pour une série de représentations à Cannes et à Nice, et rejoindra à l'Opéra, dans les derniers jours d'avril, la place méritée par son délicieux talent.

Il y a aujourd'hui vingt ans, le jeudi 8 mars, un peu avant l'heure de la matinée, un incendie éclatait à la Comédie-Française, et faisait une victime, Mlle Jane

Henriot
es amis
reuse ar
anniversa

C'est M
samedi, à
la princes
M. Henri L
vif et le pl

La Coméd
L'Hérodienne
actes, en ver
Demain soi
nani.

Ce soir, à l'
Werther (Mlle
Ferrari, MM. F

Plusieurs prem
annoncées pour
Demain mardi
soirée, répétition
Pastorale.
Mercredi : à la
répétition généra
Cirque d'Hiver, e
sentation de *La G*
Jeudi : au Palai
tion générale de
fait de l'œil ; à l
première représen
Vendredi : à l'
tion générale de
lais-Royal, en soi
tion de *Et moi j*
l'œil.
Samedi : à l'Od
représentation de

Aujourd'hui et
naissance. *Mon*
en trois actes d
Francis Carco, s
générale mercre
lieu jeudi.

On a fêté
Bernhardt, la
joyeuse comédie
de Cesse, *Les N*
même succès p
rable mécano m
la bonne Fran
quable distrib
Carême), matin
veaux Riches,

Il est regret
terprétation et
tre séances d'
sent permettr
Comédie des
au succès pub
Malgré ces
demandes ini
cation décider
une séance s
gramme, en n
4 h. 30.

Un grand
vadsky, vient
un très beau
credi, à 9 he
culteurs, rue d
Au program

Vingt-sept,
Fursy nous
Les plaisir
Et les cha
Toujours, s
Les as de
Les accueil
Et la recet

On va aux
tourne ! Où tr
distrayant q
sante revue d
crée par près
cutives, avec
sationnels, ses
prétation d'élit
la Bilbainita,
8 h. 30, ce mer
le monde veut

L'Olympia affi
précédent dans
music-hall, un n
tractions. Avec
magistralement i
verin, Farina et
applaudit le cha
et Francis, Chest
3 Popescu, l'Hon
the two Ascot's, C
matinée à 2 h. 30
tous les soirs, à

Adj.s. 1 ench. ch.des not.Paris,le 23 mars 1920

6 MAISONS DE RAPPORT A PARIS

1° Angle r.des Pyramides,20 et r.d'Argenteuil,18 Ce 326m. Rev. br. 51,200 f. M. à p. 500,000 f. 2° Angle r.Christophe-Colomb,4 et r.Magellan,4 Ce 443m. Rev. net 35,000 f. M. à p. 500,000 f. 3° Rue de Trévise, 6, et rue Sainte-Cécile, 15 Ce 509m. Rev. br. 56,830 f. M. à p. 600,000 f. 4° Angle r. Gay-Lussac, 1, et bd Saint-Michel Ce 419m. Rev. br. 45,220 f. M. à p. 500,000 f. 5° R. Lafayette, 231 *bis*: Ce 381m.Rev.br.39,200 f. M. à p. 400,000 f. 6° Bd de Ménilmontant, 111 Ce 311m.Rev.br.21,040 f.M.à p. 200,000 f. S'ad.aux not. Mes SAUCIER et W. BAZIN, 8, rue de Courty

Vente au Palais, le samedi 27 mars 1920, à 3 h., MAISON DE RAPPORT à PARIS (8e arrond.)

98 bis, BOULEVARD HAUSSMANN

Revenu brut : 66,253 fr. 80, anciens baux. Mise à prix : 1,200,000 francs ; contenance : 544 mètres carrés 55. — S'adresser à Me Ch. GARNIER, avoué, 6, avenue du Coq ; Me Malandrin, avoué ; Me Houdart, notaire.

Vente au Palais de Justice à Paris, le 20 mars 1920, à 3 heures **GRAND IMMEUBLE** à Paris, r.du Temple, 79. Surf. 2,170m. Rev.brut 74,442 f. M. à pr. 920,000 f. S'adresser à Mes DUPLAN, 34, rue Pasquier, et Bonnin, avoués ; Bossy et Péronne, notaires.

A vendre **DOMAINE** de ROMOIS,commune de Theillemont, canton de Bourtherould (Eure), comp.Gentille Maison de m. av.d'p., bâtim.,corps de ferme, cont. 56 h. S'adr. p. rens. Me BUQUET, not. à Routot, et p. trait.à M. EMILE BEER, 77,bd Malesherbes,Paris

A vend. **G de FERME** mod.à la Neuville-Champd'Oisel, cant. de Boos (Se-Inf.). Construction récente. Cont. 140 hect., Herb. plantés et labours, dont 36 bois av. arbres de haut jet. S'adr. p. traiter à M. EMILE BEER, 77, boulevard Malesherbes, à Paris.

2 MAISONS 1° Av. de la Bourdonnais, 117. Rev.net. 7,500 f.M.à p.90,000 f. 2e r.Versigny,8 (angle).R.13,330 f.M.à p.100,000 f. A adj.ch.not. Paris, 23 mars. S'ad.Mes Thion de la Chaume et LESGUILLIER, 9, r. Villersexel.

Maison (11e) **Bd VOLTAIRE** 98. Rev. br. 15,540. M. à p. 160,000 fr. A adj. ch.not. Paris, 23 mars 1920. S'adr. not. Ploix et MAXIME AUBRON, 146, rue de Rivoli.

Maison de rapp. **Rue de CHATEAUDUN**, 35. Ce 339m 03. Rev. br. 40,993 fr. 35. M. à p. 600,000 f. Adj. s. 1 ench. ch. not. Paris, 23 mars, Me HUILLIER, not., 83, bd Haussmann.

Maison Paris **Fg St-MARTIN**, 248.Ce 330m. Rev. br. 31,324 f. M.à p. 400,000 f. Adj.ch.not.23 mars, GUÉRIN, not., 182, r.Rivoli

BOURSE renseignem. franco. L'HUILLIER, 15, r du Louvre, Paris (39e ann.)

AGENCE
des AUTOMOBILES
TORPEDOS, liv
142, *avenue Malako*

Voulez-vou
de bea
EMPL
LA ROBURG
Engrais Universel con
LA LESSIVE
Pour le Chau
LA PASTEU
Et toutes le
MARQU
DU COMPTOIR PA
ET DE PI
22, Faubourg-
PA
Demandez : La
envoyée *gr*

CIRQUE D'HIVE

CONFÉDÉRATION

LETTRE DE BALE

CARNAVAL — MUSIQUE — THÈATRE

Bâle, 25 mars.

C'est fini. La rue appartient ce matin aux balayeurs et l'ouvrage ne leur manque pas. Entre 6 et 7, on a vu rentrer les derniers masques, qui à pied, qui en tramway. Quelle impression se dégage de ces trois journées — en réalité il n'y en a que deux, car celle de mardi ne compte pas : c'est le « jour des enfants »— ? Il est difficile de se prononcer si l'on n'est pas du pays. Les Bâlois ont l'air de prodigieusement s'amuser; ils s'esclaffent à la lecture du *Dudel* et des autres journaux spéciaux publiés à l'occasion du Carnaval; le texte imprimé des *Schnitzelbaenke* paraît leur causer des joies profondes. Or, pour le spectateur du dehors, presque tout cela est perdu. De façon générale, j'ai trouvé le Carnaval de 1919 plus franchement gai que celui de 1920. Il était moins riche, moins compliqué, on n'y voyait pas de machines montées à grands frais, mais le nombre des masques était peut-être plus grand et on y remarquait plus de fantaisie individuelle.

L'intérêt s'est porté cette année surtout sur les productions collectives organisées par les sociétés locales ou « cliques », sous la direction d'ensemble d'un grand comité disposant de ressources abondantes. Chaque groupe a préparé son affaire dans le mystère pendant de longs mois, et tout cela se produit à la fois le lundi matin à 4 heures : c'est le *Morgenstreich*. De toutes parts surgissent les groupes costumés, avec leurs accessoires et en particulier avec leurs transparents lumineux. Certains de ces ensembles étaient vraiment fort beaux; ainsi celui des C. F. F. avec le transparent évoquant les tribulations du tunnel de base du Hauenstein. Un autre transparent montrait un ours de Berne dévorant la crosse de Bâle; dessin très réussi, vraiment artistique. D'autres groupes étaient d'un goût plutôt douteux et versaient même dans l'obscénité. Mais ce qui m'a surtout frappé, c'est la place prise par la publicité.

Evidemment, nous avons affaire à des gens pratiques et qui ne perdent pas le nord, même lorsqu'ils s'amusent. Je vous parlerais bien des bals; il y en avait partout, pour tous les goûts, pour toutes les classes de la société et à tous les prix, bien que les moins chers le fussent encore très suffisamment. Malheureusement, je ne les ai pas vus, ne trouvant aucun plaisir à ce genre de divertissement. J'aurais volontiers, par contre, bu quelque chose, car il faisait très soif; mais inutile de songer à se faire servir quoi que ce soit dans les cafés, où il était même impossible de se faufiler entre un double courant de masques.

De tout cela, il ne reste aujourd'hui que fumée, et un continuel roulement de tambour qui continue à gronder dans ma cervelle.

***

Le Gesangverein a redonné cette année deux auditions intégrales de la *Passion selon St-Matthieu* de J.-S. Bach. Cette année encore ce fut très bien et le succès a été immense. La cathédrale n'a pas désempli pendant deux jours — car comme l'an dernier chaque audition a été donnée en deux fois : 1re partie l'après-midi, 2me partie le soir. Les solistes étaient pour la plupart les mêmes. Une fois de plus on a pu jouir pleinement du récit, admirablement soutenu au clavecin par Mme Wanda Landowska, une artiste géniale. Ce fut mieux encore que l'an passé, car Mme Landowska jouait un clavecin Pleyel à jeu de 16 pieds, dont les basses redoublées avaient une puissante profondeur et une résonance merveilleuses.

Pour dimanche prochain, le Basler Chor annonce le *Requiem* de Mozart, avec un quatuor composé des meilleurs solistes suisses.

***

Bâle est menacé de n'avoir plus de théâtre, ou tout au moins de revenir sous ce rapport au régime des expédients. Je vous ai dit à plus d'une reprise l'excellence de la saison actuelle; mais avec les nouveaux prix de guerre, ces belles choses coûtent cher et le Conseil d'Etat est épouvanté de la note à payer : 500.000 francs pour une année. Il se demande s'il pourra continuer sur ce pied-là et le Grand Conseil, à qui appartient la décision finale, est hésitant. On étudie toutes sortes de combinaisons, mais la seule vraiment satisfaisante consiste à payer les choses ce qu'elles valent. Je n'aime pas beaucoup le système qui consiste à accumuler dans un seul théâtre tous les genres : opéra, opéra-comique, opérette, comédie, tragédie, drame, etc. Il vaut mieux en général qu'un théâtre où l'on fait de la musique soit réservé tout entier à la musique; c'est en somme la musique seule qui coûte : comédie et drame peuvent se suffire à eux-mêmes s'ils sont donnés par un directeur spécialiste connaissant bien son métier, tandis que l'on entre dans le royaume des folles dépenses dès que des chœurs et un grand orchestre sont nécessaires. Tout donner sur la même scène n'est pas en réalité une économie de frais généraux; c'est une complication et aucune des diverses troupes ne peut travailler convenablement.

Espérons que Bâle, ville riche, aura assez de fierté pour maintenir sa réputation de ville d'art, même au prix de quelques sacrifices. Qu'on le veuille ou non, le théâtre reste un signe extérieur non seulement de la richesse, mais du niveau du goût. Comme le fait très justement remarquer un collaborateur de la *National Zig*, c'est uniquement à leur théâtre et à leur musique que de minuscules principautés allemandes comme Meiningen, Weimar et d'autres ont dû de tenir une si grande place dans l'histoire; aussi les princes qui en recueillaient le bénéfice moral ne lésinaient-ils pas et consacraient-ils à leur théâtre le plus clair de leurs ressources. Il y a là un exemple que Bâle fera bien de méditer.

Et d'autres que Bâle pourraient y réfléchir aussi.

Ed. C.

8005/10

Nos articles

Lire en page 5 :

Henri Besson : Transformation de l'industrie allemande.

M. R. : Lloyd George et le Labour Party.

Jean Lefranc : Lettre de Paris.

Le Tour du Monde

(Résumé des dépêches d'hier)

ALLEMAGNE.

Les suites du coup d'Etat. — D'après une information de Cologne, de nombreuses personnes auraient été tuées dans les maisons des environs de Wesel, où se sont retirées les troupes de la Reichswehr venant du bassin industriel, et qui furent attaquées par l'armée rouge. Les hôpitaux ont également été endommagés par les explosions de grenades. Les troupes ouvrières ne veulent pas cesser les hostilités avant que la garnison de Wesel ne se soit rendue. — A Hamborn, 17 morts, y compris ceux de la Reichswehr, ont été ensevelis clandestinement. — L'autorisation d'envoyer des troupes de la Reichswehr dans la Ruhr ne sera pas accordée au gouvernement allemand par les Alliés. — Le ministère Bauer s'est retiré, et la séance de l'Assemblée nationale a été renvoyée.

TURQUIE.

Démission du cabinet. — Le ministère Salih pacha a démissionné. Le sultan a chargé Damad Ferid pacha de former le nouveau cabinet.

DERNIÈRE HEURE SPORTIVE

AVIATION

Taddeoli vole de Genève à Lugano en 1 h. 25. — Ainsi que la *Tribune* l'avait annoncé, le populaire aviateur genevois, Emile Taddeoli, est parti de Genève vendredi après-midi, à 3 heures, à bord de son hydravion *Savoya*, accompagné de son mécanicien Giovanelli, pour effectuer le raid Genève-Lugano.

Taddeoli a « allaqué » à Lugano, après avoir survolé la Furka à une allure de 200 kilomètres à l'heure, couvrant ainsi la distance de 250 kilomètres environ en 1 h. 25, malgré le temps brumeux.

Dans la soirée, Mme Taddeoli nous a aimablement communiqué le télégramme suivant : « Bien arrivé à Lugano en 1 h. 25. Emile. »

L'aviateur Comte à Genève. — L'aviateur Pillichody ne pourra venir samedi à midi, comme il était prévu. Par contre, l'aviateur Comte, qui sera de retour d'Angleterre, fera le voyage Zurich-Genève par la voie des airs lundi. L'atterrissage aura lieu à l'aérodrome de St-Georges, et l'heure en sera indiquée ultérieurement.

FOOTBALL-ASSOCIATION

Avant le match Italie-Suisse — L'équipe italienne a été composée comme suit :

Gaccone (Juventus); *Ghiliano* (Génoa), *de Vecchi* (id.); *Ara* (Pro Vercelli), *Carcano* (Alessandria), *Lovati* (Milan); *Conti* (Internazionale). Aebi (id.),

DERNIÈRE

A LA CHAMBRE

Exposé de M.

sur la politique

" La Fr
géographiq
du côté de l
risme allem

Paris, 26 (*Havas*). — La Chambre continue la discussion des interpellations sur la politique extérieure.

M. Cachin, socialiste, déclare qu'il est indispensable pour l'Europe et pour la France de reconnaître le gouvernement des soviets de Russie. Il demande au gouvernement de favoriser le rétablissement de la paix entre la Russie et la Pologne et de rapatrier le plus rapidement possible les soldats russes se trouvant encore dans les camps français.

L'orateur socialiste français critique vivement la politique française à l'égard de la Turquie, exprimant la crainte que Constantinople et les détroits ne soient la part de l'Angleterre.

Le président du Conseil à la tribune

M. Millerand demande la parole immédiatement après M. Cachin.

Trois dates

M. Millerand : « Si l'on jette un regard d'ensemble sur l'histoire de ces 50 dernières années, on voit que trois dates émergent et la résument :

1er mars 1871, préliminaires de paix votés par l'Assemblée nationale de Bordeaux.

Ensuite, 3 août 1914, déclaration de guerre de l'Allemagne à la France.

11 novembre 1918, capitulaton de l'Allemagne devant les puissances alliées et associées.

Par le traité de Francfort, la France a payé chèrement le fait d'avoir remis ses destinées entre les mains d'un homme hypnotisé par son rêve et qui l'a conduite à la défaite. Il a fallu 3 années pour que la parole prophétique de Louis Blanc sur la nécessité pour l'Europe de ne pas manquer à son devoir se réalisât. Il a fallu ans des plus épouvantables convulsions pour que la faute de 1871 fût réparée, pour que le crime de 1914 fût châtié.

L'entente entre les Alliés

M. Millerand constate que la Chambre a été élue au lendemain de la guerre pour diriger les affaires de la France avec le juste sentiment des réalités et dans l'union de tous les Français, aussi nécessaire dans la paix que dans la guerre (*appl.*).

Il constate encore que tous les traités de paix

Dalila m'écrivait, le 12 octobre dernier : « Mon cher ami, c'est avec peine que j'ai lu ce matin quelques mots de vous ressuscitant la légende de la haine de Reyer pour le piano ; Reyer m'en a parlé lui-même ; il n'y comprenait rien et ne savait quelle était la cause de cette absurdité ! » Je terminerai cette citation par la conclusion même de la lettre du maître : « De grâce, qu'on ne parle plus de la haine de ce pauvre Reyer pour le piano ! »

Samedi. — Excellent concert. Triomphe pour l'admirable pianiste-claveciniste Mme Wanda Landowska. En l'acclamant, l'auditoire a voulu non seulement lui témoigner son admiration, mais la remercier aussi de s'être montrée sans cesse à l'étranger une zélée propagatrice de notre École française.

Le *Tombeau de Couperin*, de M. Maurice Ravel, reçut, sous sa nouvelle forme orchestrale, un accueil assez sympathique.

Le titre de ce morceau étonne souvent. Il réclame, en effet, une explication :

Au dix-septième siècle, il était d'un

---

(1) Ténor allemand engagé spécialement, sur la demande de Wagner, pour le rôle de Tannhauser et qui, pendant les répétitions, déserta lâchement la cause du compositeur.

8006/11

sonval, professeur du S. C. P., a battu Hie-
rons, champion professionnel d'Angleterre, par 6-1, 6-2, 6-4. Cette victoire est la première manche du match pour le titre de champion professionnel, dont la seconde se jouera à Londres, au Queen's Club, le 20 mars. Dans un match exhibition, M. Brugnon du S. C. P. a battu Raed, professeur au Queen's, par 6-4, 8-6.

LES ARMES

Un challenge « Adolphe Ruzé ». — Pour perpétuer le souvenir d'Ad. Ruzé, des amis et des élèves du regretté maître d'armes ont décidé de fonder cette année un challenge réservé aux jeunes escrimeurs scolaires auxquels, sa vie durant, l'excellent professeur s'était consacré avec tant de dévouement.

Un comité d'honneur, constitué de diverses personnalités du monde des armes, sera pré-

gueró de pólvora, ha encès l'entu- que en defensant llurs terres defen- cle on es retallaven llurs siluetes. 20 setembre 1922.

Concerts

PALAU DE LA MUSICA CATALANA

Maria Barrientos i Wanda Landowska

PRIMER CONCERT

Diguem-ho tot seguit: Els concerts que Na Maria Barrientos i Na Wanda Ladowska ofereixen aquests dies als aficionats barcelonins representaran, sense cap mena de dubte, una de les manifestacions musicals més importants i sobre tot més pures, del present curs. Els programes, com ja és sabut, apareixen gaire bé totalment dedicats a la música, certament deliciosa, dels segles XVII i XVIII.

En improvitzar aquestes impressions a propòsit dels Concerts Barrientos-Landowska, ens plau fer constar que l'evolució de Na Maria Barrientos desperta en nosaltres una viva i ben sincera admiració. Heu's aquí una artista (artista eminent, conegudíssima), que abandona, de cop, el gènere musical al qual s'havia generalment dedicat i amb el qual assolí els més grans èxits, i es consagra a un altre gènere, a una altra música. Música molt bella, certament, i d'altra banda molt pura, que exigeix, per part de l'interpretador, un estil també molt pur i una sensibilitat de les més fines. L'evolució de Na Maria Barrientos prova de faisó palesa que, ultra la veu (sempre bellíssimá) la talentosa artista ha conreuat també l'esperit. La gesta és exmplar i més d'un «divo» podria intentar imitar-la! Car si una veu dolça i timbrada sol plaure sempre, també plau, als esperits cultes i delicats, un bell estil... L'evolució de Na Maria Barrientos desperta en nosaltres, repetim-ho, la més viva i més sincera admiració.

Maria Barrientos cantà amb simplicitat (i sense amaneraments ni vicis de dicció, inútil dir-ho), pàgines formoses de J. S. Bach, Paradies, Hasse, Rameau, Caccini, Rossi, Provenzale i Rossini. Servarem sobre tot el millor record de les pàgines de Bach i de l'Arieta: «Rossignol amoureux», de Rameau. Com tot això és bellíssim i com queda un cop més provat (ho pensàvem de bell nou sentint les pàgines susdites) que, per arribar al cor de l'aficionat n'hi ha prou... amb la bona música, sentidament i purament interpretada!

Ja és inútil fer constar que el so bonic del clavicèmbal lliga admirablement amb el so de la seva veu humana.

I ja és també inútil afegir que Maria Barrientos fou llargament i justament ovacionada.

* * *

Les transcripcions són sempre odioses. Us imagineu una miniatureta de Memlinc, per exemple, esdevinguda, per mitjà d'una mal entesa ampliació, una mena de... «Rendición de Granada»? L'encís d'un Memlinc o d'un Van Eyck, etc., no és ni ha d'ésser, ni pot ésser semblant, en cap moment, a l'encís, a la impressió que desperta en nosaltres una creació de Remhrandt, de Velazquez o de Miquel Angel! Preferirem, doncs, tothora, les interpretacions fidels, delicioses, dels músics dels segles XVII i XVIII, tal com les ofereix Wanda Landowska, que les transcripcions, per exemple, que ens han llegat els Tausig, els d'Albert o bé els Busoni (Els transcriptors són nombrosos i podríem oferir-ne una llarga llista. Llurs treballs són certament importants, més d'un cop, considerats des del punt de mira únicament «pianístic»).

Wanda Landowska tocà el «Concert Italià», de Bach, d'una manera admirable. Ja no es pot demanar ni més puresa mecànica ni un més just i acurat estil.

El mateix es pot dir de les altres produccions que interpretà. (Pàgines de Mozart, Pasquini, Daquin i Couperin le Grand). La «Sonata en la major», de Mozart, sorgí sobretot bellíssima. Tampoc es pot ja somniar ni més delicadesa, ni més tendresa, ni més gràcia, ni, d'altra part, més puresa de so.

Wanda Landowska feu també aplaudidíssima.

Cal fer constar que els coneguts artistes senyors Toldrà Gratacós i Casanovas col-laboraren amb encert al concert que acabem de ressenyar.

I heu's aquí una bella sessió dedicada, únicament, al gran art.—F. Ll.

SALA DE L'ORFEO GRACIENC

Associació Íntima de Concerts

Na Judith Bokor, anunciada com una celebritat del violoncel, va deixar molt bona impressió a l'auditori que la va escoltar el diumenge a la tarda impressió que hauria guanyat encara si la concertista hagués triat per a la tercera part unes obres de major valor que les executades de Glazounow i Tschaikowsky, bon xic millors, no obstant, que la trista composició sonada fóra de programa. I és de doldre aquesta equivocació, perquè la senyoreta Bokor és, verament, una artista de mèrit, que domina a la perfecció el violoncel, treient de l'instrument una sonoritat molt bella i manejant l'arquet amb una fermesa allunyada de tota duresa. Ens va agradar, sobretot, en la «Sonata», de Rachmaninow, l'expressió de la qual sent fondament i sap traduir-la amb força encert. No podem dir el mateix del pianista Vilalta, que la Bokor va tenir per col-laborador, ja que si bé va executar la seva part amb mecanisme segur i amb valentia, l'esperit de l'obra n'estava absent. Molt jove encara En Vilalta, li falta experiència per a interpretar com cal aquestes obres concertants. La homogenitat requerida s'apropà més a la perfecció en el ball «Andante», de la sonata que juntament amb l'«Allegro scherzando», constitueixen els dos temps més arrodonits de la meritòria composició de Rachmaninow.

L'auditori festejà amb seguits aplaudiments la tasca brillant dels dos concertistes; rebent, demés, la senyoreta Bokor un bon acolliment en terminar «Suite en sol major», de Bach, que figurava a la primera part del programa, juntament amb la «Sonata», d'Ariosti, compositor italià de la setzena centúria. — S.

La campanya del Marroc

ELS QUOTES DE 1920

Ens ha visitat una comissió de mares i germanes dels soldats de quota de 1920 expressant llur protesta per les declaracions del general Barrera.

Aquest digué als periodistes que està estudiant la manera de llicenciar als quotes de 1921. Pel que es veu, aquest senyor no es recorda dels de 1920, que fa quinze mesos que sofreixen les penalitats de la campanya del Marroc.

8006/12

...vui pot portar la pau completa als esperits, enquadrar i endegar cap a les lleis la força nova. Fer això, sense perdre una hora, serà suprema saviesa. El no fer-ho serà greu d'incògnites. Es cert que nosaltres no ens aturem davant de cap obstacle, convençuts com estem, d'interpretar la gran ànima nacional, i de tenir la força de donar novament a les lleis tot el seu imperi. Cap altre Govern tindria aquesta força.

Ningú haurà de desmentir que nosaltres — i només nosaltres — som Vittorio Veneto. Tota la resta: governs que es succeeixen i forces antinacionals, són Adua i Caporetto. Avui Itàlia està per nosaltres, i en dir això, de la nostra ànima en sorgeix una embranzida com la d'un grapat d'«arditi» al territori de Vittorio Veneto. Cap defensa de les construïdes pels voltants de Roma i cap dels nuclis armats de llança-flames del Govern aturarà aquesta onada d'esperits que tenen al front les nou dècimes parts de les medalles al valor d'Itàlia. Qui tingui orelles, que entengui.»

Sabent el Govern les intencions del feixisme, que anava a la mobilització general de les legions, es va preocupar de la situació i es va reunir el matí del dijous al Palau Viminal, participant a la reunió els ministres més directament encarregats del manteniment de l'ordre públic el comandant dels carrabiners i de la guàrdia reial, el director de la seguretat pública i altres.

D'aquesta reunió en sorti l'acord de comunicar a tota la Itàlia l'ordre d'encarregar-se l'autoritat militar del govern de les provincies, així que es produís la mobilització feixista. La

...reunit el Consell
d'un període d'incertesa, es va saber que, efectivament, el senyor Facta havia invitat al Palau Viminal a tots els ministres. El Govern estava persuadit que la situació no podia perllongar-se però volia esperar un parell de dies, per tal que vingués el rei a Roma i els senyors Giolitti i Orlando arribessin a un acord amb els feixistes. Aleshores el Consell s'hauria reunit el dissabte i hauria presentat la dimissió.

Però, la mobilització feixista havia precipitat els esdeveniments. Informat el rei sobre la situació pel senyor Facta decidí avançar el retorn a Roma, dient que arribaria el divendres de Sant Rossore, on estava.

De la reunió del Consell de ministres en fou donat a la nit el següent comunicat oficial:

«Els ministres presents a Roma s'han reunit avui amb el president del Consell, al qual han ofert posar a la seva disposició les respectives carteres per a deixar-li amplia llibertat d'examinar la situació política. El president del Consell, remerciant l'acte deferent de confiança que els seus col·legues han complert amb ell, s'ha reservat pendre una decisió.»

Tot el dia del divendres hi hagué una gran animació a Montecitorio. Encara que la dimissió del Govern no fos oficial i algú cregués que el senyor Facta continuaria amb una reorganització del gabinet, la majoria dels diputats es preocupaven del problema de la successió i de la crisi interior. A propòsit d'això, molts es feien encara la il·lusió que la situació no empitjoraria, i hom feia córrer que s'havia donat contraordre de mobilització feixista.

El senyor Facta, al matí del diven-

...tes, ja abandonava aquesta solució, dient:

«Quasi totes les combinacions proposades, del ministeri Giolitti al ministeri Orlando, i la reorganització del ministeri Facta, es poden considerar inactuables, inconsistents, i com aquell qui diu impossibles La crisi no presenta més que una solució: un ministeri presidit pel senyor Salandra, i format amb notable representació dels elements feixistes, o un ministeri presidit per Mussolini, compost tot o en molta preponderància de feixistes.»

Aquesta solució del «Giornale d'Italia» responia a la lògica dels esdeveniments, tota vegada que la provocació de la crisi pertanyia al senyor Salandra i als feixistes.

A dos quarts de cinc de la tarda del divendres es va reunir novament el Consell de ministres al Palau Viminal. La discussió fou breu i el Govern decidí presentar la dimissió. Després es perllongà la reunió per a examinar la situació interior.

Mussolini desitja la pau a Orient

Londres, 1. — Comuniquen de Roma al «Daily Mail» que Mussolini ha declarat que considerava de capital importància el restabliment de la pau a Orient, i en sa conseqüència no demanarà cap ajornament a la Conferència de Lausana. — Havas.

Restabliment de la normalitat a Itàlia

Roma, 1. — El senyor Mussolini, el director general de seguretat i algu-

...seny's següent

...mer.

A Roma només hi hagué alguns ferits en una topada entre feixistes i comunistes, en tractar d'apoderar-se, els primers, de la Cambra del Treball sindicalista i voler defensar-la els altres.

A províncies hi hagué incidents més greus, sobretot a Parma i a Milà.

A la primera de les esmentades ciutats els sfeixistes foren atacats pels comunistes. L'arribada del diputat comunista, senyor Picelli, ha causat gran efervescència als barris populars, especialment al barri de Marilo, on s'han construït trinxeres.

A Milà fou cremat el Centre comunista pels feixistes, els quals penetraren després a l'edifici del diari «Avante», cremant la tirada i propagant el foc als tallers de la impremta. — Havas.

La situació d'Alemanya

La crisi ministerial a Baviera

Berlín, 1. — Comuniquen de Munic amb data d'ahir que el conseller Meyer s'ha negat a acceptar la presidència del Consell de ministres bavarès. —Havas.

Els pressupostos i les reparacions

Berlín, 1.—En la primera reunió dels delegats de la Comissió de Reparacions amb les personalitats alemanyes es dona lectura a l'informe dels

...del marc un em-
prèstit internacional, així com convèncer a la Comissió de Reparacions a què renunciés al dret de prioritat dels interessos de l'emprèstit. — Havas.

Berlín, 1. — En la sessió celebrada per la Comissió de Reparaccions, el ministre de Finances alemany explanà diverses mesures que, a judici seu, podien adoptar-se per a aconseguir la estabilització del marc, però insistí en no formular cap projecte concret i categòric.

La qüestió de la moratòria i control financier no fou tractada sinó incidentalment i molt per sobre.

Demà, a la tarda, se celebrarà una altra sessió, en la qual es tractarà, sobretot, del que afecta els deutes flotants. — Havas.

La Conferència de Lausana

El govern d'Angora

Constantinoble 1. — El representant del Govern d'Angora ha participat als alts comissaris aliats que el dit Govern accepta que la Conferència de la pau es reuneixi a Lausana.

Al mateix temps ha fet present la protesta del citat Govern contra la invitació dirigida al Gabinet de Constantinoble per assistir a la dita Conferència.

Aqueixa invitació la considera el Govern d'Angora com una violació de l'esperit que inspirà el protocol de Mudània, i afirma que aquest fet podria donar motiu a que el dit Govern

no saber el que ens diem, no estranyem que el públic de bona fe acabi desinteressant-se per complet de la música, de la Música amb majúscula. Pensem que, certament, se'n necessita de bona fe, i molta, per a persistir en l'afició a una art, al qual els qui més hi entenem (o deuríem entendre-hi) som els qui més el bescantem.

No li és molt més còmode al públic de bona fe cercar diversió en el futbol o en l'espectacle ínfim, i pastura musical en el couplet, el foxtroot, el one-step i altres danses més o menys negres? Aquests sóu esplais de tot repòs, dels quals ningú vindrà a amagar-n'hi la fruïció amb comentaris que arriben a fer-lo dubtar de la sanitat del seu judici... o del dels comentadors.

F. A. GOT.

De París estant

—

UN CURS D'INTERPRETACIO DE MUSICA ANTIGA, PER WANDA LANDOWSKA.

S'acaba de celebrar, organitzat per l'«Ecole Normale de Musique de París», un interessantíssim Curs d'interpretació, per la eminent artista Wanda Landowska.

Aquest Curs, dividit en sis sessions, ha tingut lloc a la Sala Pleyel, davant d'un nombrós auditori de mestres, musicòlegs i «amateurs», i prenent-hi part activa, com a executants, un bon nombre de professionals i de deixebles.

Els mestres Cortot, Philipp i altres també volgueren associar-se a aquest Curs, trametent-hi algun dels seus millors alumnes, els quals també hi prengueren part activa.

El fi d'aquest Curs era de determinar l'estil i la interpretació de la música de teclat en el segle XVIII, de retrobar la seva estètica, la seva tradició, en fi, d'obrir el cor i l'esperit per a penetrar-se del sentit humà que conté, i que tant difícil és de sentir per l'artista i pel públic moderns; cau la desaparició dels instruments de l'època, un segle de romanticisme i aquella estranya indiferència que sentim els músics, en general, per la música antiga, han fet perdre la manera justa d'interpretar-la, pel que, sovint, la nostra sensibilitat moderna la troba inexpressiva i mancada d'interès.

El programa del Curs fou el següent:

I. L'Art de crear en el piano modern un atac especial i un estil que doni la imatge més fidel de l'estètica sonora i expressiva del segle XVIII.

II. Estudi de la música a dues veus, per a la iniciativa en l'execució de la música polifònica.

III. La manera de realitzar els ornaments amb l'explicació autèntica de J. S. Bach.

IV. La tècnica dels teclats creuats en els francesos i en els italians i la manera de transportar-la al piano modern.

V. Estudi de la Música de Cambra i la manera d'acompanyar els recitats i les àries i d'executar el baix xifrat en els grans Oratoris, òperes, cantates, etc., de l'època.

VI. La influència dels mestres francesos sobre J. S. Bach.

Per aquestes demostracions pràctiques s'ha disposat d'un clavicordi del segle XVII, de la col·lecció du Berceau Royal; d'un clavicèmbal de dos teclats, Pleyel; d'un «Pianoforte», de 1820, Ignace Pleyel, i d'un piano modern, Pleyel.

S'estudiaren obres de Pachelbel, Fischer, Froberger, Purcell, de Chambonières, Dieupart, Couperin le Grand, Scarlatti, Daquin, Pasquini, Rameau, J. S. Bach i Haendel.

Cada obra era prèviament comentada per Wanda Landowska, i a continuació l'executant la interpretava en el piano modern; després, la talentosa artista polonesa executava de nou la mateixa obra en un dels instruments descrits, de preferència el clavicèmbal; així, sentida l'obra en el veritable instrument per al qual havia estat concebuda, s'establia el contrast i s'experimentava d'una manera viva la seva color sonora, el seu caràcter rítmic i expressiu, i aleshores, sota aquesta impressió, i la del màgic tocar de la Landowska i de les seves subtils i admirables observacions, el pianista executava una altra vegada l'obra en el piano, procurant obtenir una sonoritat que recordés en el possible la del clavicèmbal i, a l'ensems, la més pura elevació espiritual per a no deixar-se portar del melodramatisme i del sentiment romàntic que la nostra educació, filla de Beethoven i de Chopin, i la ductilitat expressiva del piano, amb la seva sonoritat violenta i sensual, tan fàcilment provoquen en l'esperit del pianista modern.

Es impossible de poder descriure, en les reduïdes dimensions d'un article, tot el procés pedagògic i artístic amb que la Landowska ha desenrotllat el Curs. Solament diré que els seus mitjans, originalitat, sentit històric, la tècnica i el seu gust exquisit, produiren una impressió profunda i entusiasta. Sota la seva direcció, l'art dels grans mestres del segle XVIII renaixia esplendorós i potent, i cada obra era una revelació i un tresor de gràcia i de poesia.

A excepció de Bach, la fenomenal puixança del qual és reconeguda per tothom, és bastant generalitzada la creença que la música per a teclat dels grans mestres antics és superficial, innocent i mancada d'humanitat... Com si aquells bons senyors haguessin viscut en una mena de llims i no haguessin sentit mai ni les grans passions ni els grans sentiments que exalten i ennobleixen la vida!

El que hi ha és que aquest art és eminentment aristocràtic i, com diu Wanda Landowska: «...el principal mèrit d'aquesta música havia de consistir en l'elegància, la lleugeresa i la puresa del gust, a fi d'evitar tot el que pogués desflorar els esperits delicats. D'aquí el seu aire lleuger i divinament frívol, a voltes majestuós i sempre resplendent de gràcia i d'«esperit» (1)».

Aquest Curs, d'una valor pedagògica i artística incalculable, i sense la més lleu intenció de fer arqueologia, ni de produir una reacció contra la música moderna (cosa que, per altra part, hauria estat ridícula), ha provocat un entusiasme sincer entre tots els que tingueren la sort d'assistir-hi. L'èxit ha transcendit i Wanda Landowska ha estat nomenada inspectora d'ensenyament de la música antiga en els Conservatoris oficials de París, com també ha format part del Jurat en els exàmens de virtuositat del Conservatori de Ginebra.

Tinc entès que Barcelona ha cridat a aquesta dona il·lustre, perquè repeteixi les seves lliçons en benefici de la joventut estudiosa i àvida d'ideal de la nostra terra, i és d'esperar que els millors deixebles i que fins professionals, tal com ha succeït aquest any a París i el passat a Bâle, voldran associar-se a aquestes manifestacions de la més alta i refinada espiritualitat.

Joan GIBERT CAMINS.

París, juny 1921.

(1) W. Landowska. Musique Ancienne. «Mercure de France». París. 1909.

Noticiari

S'ha parlat bastant, aquests darrers temps, del famós dansaire Nijinsky, dels Ballets Russos. Es digué que havia mort i llegírem després que s'havia tornat boig. Segons les darreres notícies, el talentós dansaire... es proposa fundar a Londres una escola de dansa.

—

S'ha estrenat, al Teatre Comunal de Bolònia, «Nemici», del mestre Guido Guerrini.

Llegim grans elogis de la nova producció.

—

«Anima Allegra», del jove compositor italià Franco Vittadini, ha assolit a Roma (Teatre Constanzi), un èxit extraordinari. «Des de molt temps — diu la revista «Musica d'Oggi», — no s'havia obtingut en un teatre italià, i mitjançant la producció d'un compositor jove, un èxit tan unànime com l'aconseguit amb «Anima allegra», per Franco Vittadini.»

El llibret ha estat tret d'una producció dels germans Quintero.

—

Llegim també elogis de l'òpera «Ramuntcho», del compositor Stefano Donandy, estrenada fa poc a Milà.

—

Més obres estrenades darrerament a Itàlia: «Silveria», del mestre G. B. Marcon; «Fifi», de Chistiné; «Sirena blonda», de Renzo Martini.

—

S'ha estrenat al Teatre Reial de Copenaguen, una òpera del mestre H. Borresen. S'intitula. «Kadarra».

—

«La Petite Fonctionnaire», opereta d'Alfred Capus i d'Andreu Messager, estrenada al teatre Mogador, de París, no ofereix, sembla, cap novetat. La música és graciosa, finament sentimental, però sense la malícia que exigeix sovint l'opereta.

Això és, en tot cas, el que llegim.

—

El nostre admirat amic En Ricard Viñes, el talentós pianista català que els aficionats barcelonins ja coneixen, ha donat darrerament a París dos concerts amb el més gran èxit. El primer, el va dedicar enterament a les obres de Déodat de Séverac (gran amic de Ricard Viñes), i el segon, va representar una síntesi de la música de teclat. En Viñes tocà pàgines de Cabezon, Chambonnières, Couperin, Weber, Chopin, Schumann, Borodine, Alimenko, Chabrier, Roussel, Schmitt, Debussy, Ravel, Satie, Poulenc, Albéniz, Turin, A. de San Sebastián i Manuel de Fall.

—

S'ha representat, llegim, al Teatre Municipal d'Estrasburg, «Le Pays», del mestre Guy Ropartz.

En el mateix teatre s'ha també estrenat una òpera còmica del mestre Bastide: «Monsieur de Pourceaugnac».

L'obra ha agradat, sembla, extraordinàriament.

—

El mestre Fèlix Raugel acaba de dirigir a París, amb el més gran èxit, «La Princesse d'Elide», de Molière i Lully, que es va estrenar a Versalles el dia 8 de maig de 1664.

La producció ha assolit, sembla, el més gran èxit.

Com fora interessant de poder també «ressuscitar» entre nosaltres els vells mestres del teatre!

El temple parroquial del Carme

Els que senten goig pel degut honor de la Casa de Déu, sens dubte el fruïran en admirar l'esplendor de les obres que renaixen cada dia amb més empenta dins el temple, amb tot i les dificultats actuals, ja per aixecar novament bells temples, ja per a conservar en estat decorós els que hi ha. En aquest últim cas es troba el temple parroquial del Carme que tantes vegades ha cridat l'atenció dels bons, ja mitjançant llargues cartes pastorals d'un bisbe, el record del qual no s'esborrarà mai més d'aquesta barriada i les despulles venerables del qual descansen davant la Santa Imatge de la nostra Patrona, ja mitjançant senzilles al·locucions de l'infrascrit, que fou cridat per a continuar en aquesta parròquia l'obra del doctor Laguarda, la qual quasi podriem dir que s'acabaria si es fes un altre esforç per tots els primitius cooperadors, perquè, així com un dia atengueren la veu d'un bisbe, atenguessin la del rector, que no és altra cosa que el ressò de la primera.

Algunes de les coses que demanavem en anteriors al·locucions són ja, avui, una ditxosa realitat. Possessionats del necessari per al decor del culte diví (altar, campanes, orgue, etcètera), i per a l'administració dels Sagraments (baptisteri, confessionaris) avui sentim urgentíssima necessitat de l'embelliment de l'esmentat temple que estava encara en estat primitiu, si no havem d'endur-nos els dicteris de descuidats i mandrosos. De l'abril ençà que treballem per a la construcció de les tribunes, col·locació dels finestrals amb ses corresponents vitralles i estuc de tot o part del temple, segons poguéssim.

Es encara molt fresca la següent al·locució publicada en la nostra fulla parroquial. Diu així: Als nostres bons feligresos i als devots de Nostra Dona del Carme, del seu temple parroquial i del difunt Prelat doctor Laguarda. Continua essent objecte dels nostres anhels el pla de l'embelliment complet, almenys d'una de les naus del temple, mitjançant la col·locació dels seus finestrals, estuc dels sostres i parets, quadros de l'aparició de Nostra Dona i de tot el ja anunciat. Per a tot això s'havia fet un pressupost aproximat de 20,000 pessetes, comptant amb les almoines adquirides i amb les que es comptava adquirir. La nostra equivocació és deguda al crescut dels jornals, preu dels materials i treballs de preparació, majors del que desitjàvem. Heu's aquí la causa del retràs que so'reixen les obres començades en abril, com ja saben.

Demés, ja fa temps desitjàvem construir dues magnes tribunes, perquè el temple, amb les seves invariables dimensions, resultés més capaç en dies de gran concurs.

Se'ns ha presentat l'ocasió de fer una bona compra de fusta a preu aventatjós, i de tal manera l'havem aprofitada, que tenim disposat col·locar-la en el seu lloc definitiu. Per això s'estèn més el nostre pla, que voldríem estendre encara més, fins a l'embelliment complet de tota l'església, encara que tinguéssim d'acudir al préctec, com ja havíem intentat, encara que amb poca fortuna. Sia com sia, les obres hauran de continuar durant el temps d'estiu. Necessitem unes 40,000 pessetes per a deixar acabat l'interior del temple.

No oblideu, encara que sigui imposant-vos un petit sacrifici, que ja no se us demanarà més, tan bon punt veiem acabat el temple on volem anar decididament. Si les obres han de parar-se, el resultat ha d'ésser un major cost pels treballs de fer i desfer les bastides, com poden compendre, havent de repetir més tard aquests treballs que destorben l'ordre dels actes del culte i molesten amb la pols i soroll als devots concurrents que sempre troben el temple en estat d'interinitat.

El que destinàveu com a almoina de subvenció per a la processó del Carme, remeteu-la, si us plau, per a les obres. Alguns ho haveu fet ja. El que destinàveu cada any per a les festes del Carme, doneu-ho aquest any per a les obres; els qui teniu relacions d'amistat, demaneu per a les obres, o bé prepareu les famílies perquè, a indicació vostra poguem ferho nosaltres amb eficàcia; els qui teniu fet el pressupost per a diversions, retalleu una mica en favor de les obres. Per la nostra part, podem assegurar-vos que si Déu ens conserva la salut, dedicarem tot el nostre a favor de les obres, fins que poguem agenollar-nos davant l'altar major de la nostra Patrona, i cantar voltats de tots vosaltres, el solemne «Te Deum» que expressi la viva satisfacció de poder ofrenar a la Verge completament acabat el temple, les obres del qual començaren en 1911, mitjançant la vostra decidida cooperació als desigs del preclar bisbe doctor Laguarda, de sants i inesborrables records. Barcelona, festa del Sagrat Cor de Jesús, 3 de juny de 1921. — Joaquim Cañís, prevere, rector.»

Dons bé: Havem de fer justícia als nostres bons feligresos. Havem rebut una multitud de petites caritats, algunes de veritable sacrifici en tal grau, que creiem convenient a alguns donants que, donada la seva situació e pobresa i necessitat, no estaven obligats a tant, ni nosaltres podíem admetre el que ells destinaven per a la vida i cura de les seves persones: exemples de caritat que trenquen el cor, que han estat sens dubte premiats davant de Déu amb el mateix mèrit amb què foren volguts per Jesucrist davant dels Apòstols les dues petites monedes de la pobra vídua, i que nosaltres tenim en compte a l'oferir-los a l'excelsa patrona de la parròquia, per al seu temple, quan demanem per als benefactors del mateix. Però, les ditxoses matemàtiques! la suma de tants petits sumands no iguala en quantitat a la suma dels comptes que ens visiten en nom dels encarregats de les obres; i això que és el que precisament en aquests dies, amb motiu d'ésser principi del segon semestre de l'any, ens obliga a parar la mà, així com la parava el doctor Laguarda, convidant a la inacabable caritat barcelonina, a fi que tan sols en aquesta època de l'any, s'uneixi a la caritat dels pobres feligresos del Carme, anhelants com el mateix rector de poder assolir aviat completament acabat el temple parroquial, i oferir-lo en acte públic i solemne a la Perla del Carmel, celebrant l'esdeveniment amb la tercera processó que se'ns demana frisosament, però que retardem per a celebrar amb ella el terme del nostre temple parroquial.

El rector de Nostra Dona del Carme.

Barcelona, 10 de juliol de 1921.

D'ACÍ D'ALLÀ

Venem exemplars
enquadernats dels
II-III-IV-V i VI volums

Preu 14 ptes. volum

El Concurs de Bebés

La pluja i pedregada del dijous va deslluir una mica el Concurs de Bebés organitzat per a la Lluita contra la Mortalitat Infantil, que precisament en aquells moments s'estava efectuant al Turó Park.

Després d'asserenar-se el temps, poqué fer-se el repartiment dels premis a l'aire lliure, oferint la plaça del Turó un aspecte molt animat i interessant.

Llegida per la vice-secretària Na Montserrat Planella de Padrós una Memòria explicant la finalitat del Concurs, va tenir lloc la remesa de les recompenses, conforme al veredicte del Jurat de metges, e la següent forma:

Premi de la Lactància materna.— Primer premi. Nen Pere Torras Dagas. Segon: Francesc d'A. Farreras Valentí. Tercer: Francesc Dòria i Rabassó. Accèssit del primer, Jordi Cantó Marco. Accèssit del segon, Lluís Vilaclara i Mir. Medalla d'or: Nens Antoni Solans i Ferrer, Francesc Torras Baldé, Carme Carrencà Casamitjana, Francesc Solà, Edelmira García Tuñón Sancho.

Premi de lactància mixta. Primer premi: Nena Mercè Blanc i Bertrand. Segon: Carme Oliver i Moya. Accèssit, Vicens Maria Gonzàlez Castells.

Premi al nen millor desmamat.— Primer premi. Manuel Garriga i Bernet. Segon: Josep Maria Borràs Marimón. Accèssit: Sara Muntó i Carner.

El premi extraordinari per a fills de mares jornaleres, instituït per una distingida benfactora, es va adjudicar en forma de llibretes dotals de 75 i 50 pessetes, entre criatures criades per la mare, i altres ben desmamades, no havent-se presentat concursants per al premi de lactància mixta. També es donaren tres premis extraordinaris a altres tants bessons criats per la mare.

Els premis als nens que assisteixen al Consultori de Puericultura de Sant Cugat, que sostè la Lluita contra la Mortalitat Infantil, es repartiren per categories:

Entre els que hi han assistit, més d'un any, es repartiren llibretes dotals de 250, 200, 150, 100 i 75 pessetes. Entre els que hi han assistit un any, llibretes de 200, 150, 125, 100, 75 i 50 pessetes. Entre els que hi han assistit pocs mesos, una llibreta de 50 pessetes. En tots aquests grups, el mateix que en el premi extraordinari, s'adjudicaren medalles d'or. La Lluita contra la Mortalitat Infantil, ha volgut recompensar també els sacrificis que per la salut dels fills han fet algunes mares, dignes d'ésser posades com a models, concedint dos premis de 150 pessetes.

Després de desfilar davant d'un Jurat d'artistes, mereixeren medalla d'or pel robustos, ben desenrotllats i xamosos després de la primera infància:

Josep Maria Vilaclara Mir, Joan Joloncb i Brossa, Ferran Rousseau, Miquel Maria Cabanillas i Galiana, Vicens Pera Baguñà, Pere Farreras Valentí, Carles Latorre Guardiola, Eugeni Calderón i Solà, Antoni Oliveras Alvar Borràs Marimón, Maria del Carme Huelin Rocamora, Jordi Maria Huelin Rocamora, Laura Simón i Gili, Olga Soltàn i Kicherer, Jordi Miquel i Serra, Robert Terradas Vía, Joaneta Monreal, Josep Manel Alvarez, Ferran Iranzo, Josefa Giménez i Lluisa Reinaldos.

Comptant amb el favor del públic, la Lluita contra la Mortalitat Infantil es proposa efectuar un Concurs de Bebès tots els anys. En el vinent podrà concursar-hi el Consultori del Poble Nou, de recent fundació.

Pàgina Musical de LA VEU

12 de juliol de 1921

39

La música i els infants. L'educació musical a l'escola

(Fragments de la conferència, il·lustrada amb demostracions i exemples, llegida en la sessió de fi de curs de l'Institut Català de Rítmica i Plàstica, celebrada al Palau de la Música Catalana el dia 5 dels corrents.)

La música, tal com Plató la defineix en el seu segon llibre de *Les Lleis*, *és l'art que, conduint amorosament la veu, penetra fins a l'ànima per a inspirar-li el gust de la virtut.*

Per altra part, *l'infant* — direm nosaltres — *és l'ésser acabat de crear que no ha perdut encara el sentit pur, el sentit portentós de les meravelles del món.*

En cap altre estat de l'home com en l'estat de la seva infantesa — d'acord amb aquest nostre postulat — la *música* pot tenir, doncs, una significació veritable i una altíssima i benefactora transcendència que perduri al través de tota la vida de l'infant; al través de tota la vida de l'home.

No oblidem que, en parlar de l'infant, parlem de l'home; que l'infant és l'home mateix en els moments de possessionar-se de la vida; en els moments ditxosos de fruir-la, simplement i intensament, ben lliure de prejudicis i sense el pes d'aquelles convencions i d'aquells defectes que el privaran, més tard, d'ésser sincer, d'ésser ell mateix.

L'infant només veu les coses essencials del món, que són les més admirables perquè són les coses eternes, i són aquestes coses les que ell necessita i les úniques que ell demana.

A mesura que l'infant creix, ço que en diem «civilització» és cada dia una major exigència que més el turmenta i més el deforma, però que no fa augmentar en ell les coses essencials. Aquestes resten sempre les mateixes tota la vida. No hi ha en l'home altra cosa d'essencial en el seu viure que allò essencial que trobem, fortament revelador, en la vida dels infants.

Els infants, amb la seva natural i senzilla limitació i amb la seva necessitat absoluta de les coses concretes, ensenyen constantment a l'home quines han d'ésser les bases fonamentals del seu viure. Es per això que els infants, malgrat tot, exerceixen una formidable influència en el món. Aquesta influència és tant més benefactora i saludable com més va de l'infant a l'home i és tant més perforbadora, confusionària i nociva, per regla general — dolorós és dir-ho — com més va de l'home a l'infant.

Nosaltres creiem que la infantesa és el moment de les grans virtuts, de les grans inspiracions i dels grans heroismes de l'home. L'home no realitza durant tota la seva vida, per llarga i complexa i accidentada que sigui, sinó allò que en el seu esperit d'infant quedà ben il·luminat, quedà ben fixat, quedà ben format, quedà ben concretat.

La tasca d'educar i de cooperar al creixement dels infants — sigui en l'ordre de coses que sigui — és una tasca ben delicada i ben difícil; és una tasca plena de greus responsabilitats.

... ...

Creiem que la *música*, no precisament en el que té de sàvia, sinó en el que té de bona i útil; no ja com harmonia interna, sinó simplement com a pràctica i saludable disciplina dels sentits i de l'esperit, és quelcom d'indispensable en la vida dels infants.

S'ha dit que l'orella musical és una facultat de l'ànima. En efecte; i estem convençuts que les sensacions auditives, quan són pures i de bona llei, poden arribar a crear en l'ésser sensible, en l'ésser que està despert per a rebre-les, un estat interior de consciència i d'emotivitat. L'infant és l'ésser per excel·lència apte per a rebre aquestes sensacions i per a restar fondament impregnat d'elles.

Plató pensa que, «àdhuc abans d'arribar a la edat del coneixement, l'infant (si coneix la música) ja es conduirà bé, a causa de la relació íntima que la música haurà establert per endavant entre ell i la seva raó».

La música és un pler, és com una joguina meravellosa per als infants. Es la millor i més subtil i més suggestiva de les seves joguines. Es la joguina alada i pura del seu esperit.

No sabem d'altra cosa més trista i més mancada de sentit que un infant sense música; que un infant sense cançons. Així com ell necessita el sol, així com ell necessita l'espai, així com ell necessita la llum i l'aire i el nodriment corporal, així com ell necessita l'expansió i la joia, així l'infant necessita la música i les cançons.

Creiem més encara. Creiem que la primera visió del món hauria de tenir-la l'infant a través precisament de la música i de les cançons. Això podria ésser una llum, un foc intern que brillés sempre més dins de la seva ànima.

Els qui hem viscut gairebé tota la vida entre infants hem restat ben sovint meravellats, corpresos de l'efecte màgic que la música acostuma a produir-los.

Feu l'experiment de sonar algun instrument vibrant davant un infant, ja des dels seus primers mesos de vida; veureu com els seus ulls s'aviven a poc a poc i com tot ell sembla expresar una inconscient, però molt veritable i ben significativa satisfacció.

Qualsevol música, qualsevol cançó mou i atrau sempre als infants. Feu la prova. Els infants estant, per casa o a l'escola, ocupats en diversos entreteniments o en les seves habituals ocupacions. Sobtadament, allà en una habitació immediata feu ressonar una música inesperada. Observeu-los als infants; mireu-los què fan; vegeu que descobriu en ells i què us revela la influència evident que exerceix aquella música damunt d'ells.

Certament que hi ha infants més o menys sensibles, i que així com trobarem temperaments ben disposats i amatents per a la música en tr barem que no ho són tant. El que ben rarament trobarem, àdhuc entre infants anormals, és un infant completament insensible a la música; un infant rebel a ella.

... ...

El problema de l'educació musical a l'escola és un problema actual. De molts anys que se'n ve parlant, però abans de la guerra el portar la música a l'escola tenia un interès molt relatiu, molt remot. Avui el problema de l'educació musical a l'escola ocupa preferentment l'atenció dels veritables pedagogs, i ell és objecte de llarga meditació i detingut estudi per part de les primeres autoritats escolars d'Anglaterra, de França, de Suïssa i de les més cultes i avançades nacions d'Europa i América.

Efectivament, és aquest un problema que no ha de deixar-se més temps sense solució. Cal que la música ocupi dins l'escola el lloc que li pertany en la seva alta missió de contribuir molt directament a la formació moral i espiritual de l'infant. Cal que la música arribi a ésser, sense trigar, una part orgànica en la vida íntima escolar.

Dins l'escol l'infant ha de poderse formar i preparar per a la vida amplament i totalment. En ella es forja l'home futur, i cap dels factors indispensabels que ajuden a fer aquest home del demà, fort i bo, sensible i complet, ha d'ésser negligit a favor d'un altre. El desenrotllament de la intel·ligència en l'infant ha de fer-se simultàniament amb el desenrotllament o educació del cos, de la voluntat i de la sensibilitat.

L'escola ha de dirigir directament el seu esforç a la formació d'unes noves generacions l'esperit de les quals sigui més àgil, la voluntat més ferma, la intel·ligència menys seca i menys exclusiva, els instants més refinats, la vida més rica, la comprensió de tot ço que és bo i que és bell més completa i més profunda.

... ...

La música, com tota branca d'educació, és precís que penetri de bona hora en l'escola perquè en l'escola, ans que tot, ha de formar-se la personalitat física i psíquica de l'infant. La «gimnàstica», que és la salut, i la «música» que és l'harmonia i la joia, són d'allò primer que necessita l'infant. L'home sempre hi és a temps a instruir-se, però no sempre a formar-se. Altrament, tant l'una com l'altra d'aquestes dues branques de l'educació són un repòs i una reacció natural contra el «surmenage».

Per poc que sigui, l'infant ha de cantar cada dia a l'escola i també ha de fer cada dia, entre les seves diverses lliçons, alguns ben graduats exercicis físics.

El cantar hem de fer que devingui una funció natural en la vida de l'infant. Si ell aprèn a l'escola el gust del cant i de la bona música els conservarà sempre més.

Un altre dels aventatges del cant és que ell permet a l'infant de fer beneficiar tota la família de l'ensenyament escolar. Cada cançó importada per l'infant dins la família l'enriqueix, la rejoveneix, l'ennobleix, l'eleva i la fa joiosa; la uneix i la vivifica.

Però a l'escola l'infant no apendrà solament de música cantant, caldrà que ell aprengui també de reconèixer la música ensenyant-lo d'escoltar just i a compàs i caldrà encara que aprengui de «moure's» i de pensar just i rítmicament regulant, per començar, el mecanisme de la marxa i aliant, després, els moviments vocals a els gestos del cos tot sencer.

No tots els infants han de devenir músics ni hem de convertir l'escola en un conservatori.

L'ensenyament obligatori de la música a l'escola servirà per a classificar i per a donar als infants excepcionalment dotats una excel·lent preparació a una educació artística més completa que els ha d'ésser procurada en les escoles superiors especials de música.

La pràctica seriosa i constant de la música a l'escola no solament introduirà en la vida escolar un element nou d'avivament, de recreació, de joia i de salut, sinó que també assegurarà a l'art aquesta un bon nombre d'adeptes que podrien consolidar la nostra vida musical i fortificar l'existència del nostre renaixement choral, que és una de les coses que els catalans més hem d'estimar, plens de legítim orgull, i més hem de procurar no solament conservar, sinó també intensificar i fer créixer.

... ...

La gran dificultat consisteix en fixar i determinar concretament com i de quina manera aquesta educació musical ha d'ésser donada a l'escola.

Nosaltres tenim sobre aquest punt el nostre criteri, i, sense menyspreu de cap altre sistema, creiem fermament que Jaques Dalcroze, el gran músic i l'enginyós educador suís, ha orientat definitivament aquest problema d'introduir la música a l'escola.

El principi de la separació dels dos factors, ritme i entonació, realitzat d'una manera absolutament lògica pel seu «mètode», dóna la possibilitat de començar a desenrotllar les facultats musicals dels alumnes, els més petits de les escoles primàries.

El «mètode Jaques Dalcroze» no es limita a desenrotllar l'orella. «L'educació del sistema nerviós tot sencer — diu l'autor — té, baix el punt de mira del ritme, la mateixa importància que la de l'orella sota el punt de vista del sò». — Com que el domini exclusiu de la sonoritat és menys familiar a l'home que el del moviment, les manifestacions del qual són del tot instintives, Jaques-Dalcroze fa precedir l'estudi de la música propiament dita, d'un entrenament corporal sistemàtic i experimental. Des dels seus primers anys l'infant és familiaritza amb el moviment tot marxant. Automàticament ell aprèn de marxar, i aquesta marxa és l'origen primer de les duracions musicals.

Creiem nosaltres, amb Jaques-Dalcroze, que, efectivament, cal tractar separadament a l'escola, sobretot, aquests dos elements igualment importants de l'art musical: el moviment i la tonalitat. En ensenyar-los simultàniament se sobrepassen les capacitats de comprensió de l'infant i es pot comprometre el resultat de l'estudi. L'infant no haurà de començar l'estudi i l'anàlisi de les tonalitats fins que haurà practicat els moviments rítmics. La imatge d'aquestes experiències rítmiques corporals, gravada i continuament renovellada en el cervell, desvetlla i desenrotlla el sentit rítmic; de la mateixa manera, més endavant, la imatge de les experiències acústiques de l'orella, igualment gravades i sempre renovellades en el cervell, desvetllaran i desenrotllaran el sentit de la tonalitat.

Veu's aquí, al nostre entendre, a grans ratlles, en allò que hauria de consistir l'ensenyament musical a l'escola.

El punt més delicat és la tria dels mestres als quals ha de confiar-se aquest ensenyament. Ultra ésser músics complets, en el sentit de trobar-se dotats d'una ànima musical fina i sensible, conèixer bé la pràctica del piano i de l'harmonia i posseir una vasta cultura musical i artística, haurien d'haver-se practicat seriosament en l'estudi de la «Rítmica» i del «Mètode Jaques-Dalcroze» i demostrar aquelles elementals indispensables condicions de psicòlegs que el tracte continuat amb els infants i la tasca, com ja hem vist, extremadament delicada de llur formació exigeix de tot educador.

Caldrà atendre urgentment a la formació d'aquests mestres i això podria i hauria de fer-se, d'una manera oficial, en les Escoles municipals de música i en els Conservatoris.

Un cop portada la música a l'escola, es procuraria també proporcionar als infants ocasions perquè ells poguessin fer públicament i col·lectivament ús d'aquesta música. Les festes musicals, les audicions selectes, els concerts d'infants fóra bo que alternessin periòdicament amb les lliçons de música.

Joan LLONGUERAS

Sonatines

XXVI

ELS ENEMICS DE LA MUSICA

L'amic Jaume Pahissa finalitza una de les seves darreres crítiques amb uns mots que constitueixen, ensems que una confessió brollada en un moment de suprema sinceritat, l'expressió més ajustada a la realitat del moment musical barceloní que donar-se puga.

Diu En Pahissa: «Ja, en música, no sabem el que ens agrada. Quan oïm les progressions i la gran composició de les obres wagnerianes, ens sembla cosa aparatosa i de sistema: quan això no ho trobem en altres obres, ens sembla que els manca el gran alè emocionant; quan oïm una obra plena de clara melodia, ens sembla innocent, i quan, en altra obra no hi ha melodia continuada i tot l'interès està en les novetats harmòniques, la qualifiquem de rebuscada; i quan no és així, ens sembla poc interessant o antiquada.... I serà que atenem massa a la forma i no a la valor sensible, que pot estar en tot gènere, sigui o no nou o original.»

La impressió que aquests mots d'En Pahissa produeixen, és, senzillament, desoladora; i ho és tant més, quant signifiquen, no un estat isolat i individual d'esperit, sinó gairebé una tònica general, un estat morbós col·lectiu de la que podríem dir-ne consciencia musical barcelonina.

Les causes que paulatinament han creat aquesta situació són múltiples, i de tal manera variades i subtils, algunes d'elles, que difícilment podrien consignar-se totes: farem esment tan sols de les de més relleu i insistirem sobre la que creiem més susceptible d'esmena immediata.

Déu ha dotat la gent catalana d'un temperament musical privilegiat; cap poble de la terra ens passa al davant en aquest sentit; cap poble té més finesa de percepció, més facilitat de comprensió, una sensibilitat més desenrotllada, un bon gust natural més enlairat, un sentit innat de ponderació i d'equilibri més perfecte. Però, totes aquestes qualitats naturals no poden fructificar amplament sense el necessari conreu, sense la educació, en un mot, i la nostra educació en música ha estat i és encara assats deficient.

Fins fa pocs anys, l'ensenyament musical que es donava era incoherent, molt incomplet, i amb la finalitat rudimentària gairebé única de produir executants destres en la tècnica, i res més.

Fins fa més pocs anys encara, l'element educatiu per excel·lència, el concert, era cosa assats precària i intermitent; el que per assolir veritable eficàcia havía d'ésser foc ardent i durador de molta brasa i constantment alimentat, era flamarada passatgera que ens enlluernava i feia més fosques les tenebres subsegüents. I d'aquest sistema de grans flamarades que s'encenien de tant en tant, n'esdevenia un perill del qual ara se'n toquen les conseqüències: els ulls s'havien acostumat a l'enlluernament momentani d'aquelles fogueres abrandades amb els més poderosos combustibles, i ara el foc durador i de molta brasa no els atrau!

Oi més, ara que seria l'hora que l'esforç educador heroicament continuat comencés a esdevenir fruitós, ara és precisament l'hora de les grans inquietuds i neguits materials que trasbalsen el món. La música, la Música amb majúscula, és cosa massa seriosa i encaparradora per al moment actual, i el nostre temperament meridional, tan sensible a totes les influències de l'ambient que ens volta, es remet més cada jorn al materialisme en tots els seus aspectes, alliberant l'esperit de la càrrega de les altes idealitats estètiques, massa feixugues avui per als pobres homenets que som.

Pot semblar que el que diem sobre la manca d'educació musical que sofrim, res té que veure amb les paraules d'En Pahissa; fins algú podria considerar, mirant les coses a la lleugera, que l'estat de consciència que elles reflexen, és precisament causat... per un excés d'educació musical, per una sobresaturació de música originadora de confusió i de cansament. Però, al nostre entendre i abandonant l'aspecte superficial de la qüestió per a endinsar en les profunditats, és tot el contrari.

Còm és possible que l'esperit, mancat de l'educació necessària, percebeixi en la música, expressades amb la gran diversitat de formes i complexitat de procediments tècnics antics, moderns i ultra moderns, les infinides gradacions del que En Pahissa anomena valor sensible, i jo en diria senzillament bellesa intrínseca? La manca d'educació produeix diversos efectes en els diversos temperaments; en uns, exalta l'exclusivisme, fins al fanatisme: són els homes d'una sola música, d'un sol gènere, d'una sola obra; en altres, ocasiona una desorientació completa que es tradueix a la fi en incomprensió voluntària, exacerbada fin a l'escepticisme, fins a la negació de l'evidència.

En el moment actual, en què la música és arribada a una diversificació extraordinària de tendències i procediments d'expressió, és absolutament necessària una forta educació que eixampli fins al màximum els límits de la nostra comprensivitat, que doni a la nostra sensibilitat aquell intel·ligent eclecticisme necessari al gaudir de la bellesa intrínseca, per més que sigui expressada en mil formes distintes i per mil procediments antagònics.

Aquesta educació és una disciplina de la més urgent necessitat que els professionals de la música ens havem d'imposar a nosaltres matexos; car, dolorós és confessar-ho, manies vegades és molt més limitada, és molt més estreta la comprensió en nosaltres que en el gros públic, per causa de paràlisi voluntària en la evolució perceptiva que ens deixa el sentit de gustació musical aturat en un determinat moment com un rellotge sense corda; per causa de repulsió poruga o peresosa envers intents de renovació ardits i eixelebrats, tan necessaris en art; per causa d'un exagerat esperit de puritanisme, d'una pruïja d'idealitat tan enlairada, que tota imperfecció, en lloc de fer ressaltar la bellesa que la voreja, l'amaga completament als nostres ulls fitats massa alt en cerca d'un absolut estètic que no existeix; per causa sovint de curtedat de visió, de rebequeria tendenciosa voluntària, de gelosia personal, o de grup, o de capelleta, per inconfessat sentiment de impotència, per lleugeresa irreflexiva o per esperit facciós...

I tots els qui amb ploma més o menys destra podem escriure de música en el diari, en el llibre, en la revista, tots els professionals que, pel fet d'ésser-ho, podem parlar amb autoritat als aficionats que ens escolten, no oblidem mai la missió sanament educadora que per egoisme, entengui's bé, per egoisme, hem d'acomplir. Però, si aquesta missió educadora no estem disposats a acomplir-la amb aquell esperit d'eclecticisme intel·ligent que hem dit; si parlem de la música amb la severitat i eixutesa que un jutge interroga i increpa un acusat convicte d'homicidi amb premeditació, amb la ironia fàcil d'una conversa de taula de café, esmaltada (no la taula, la conversa) d'acudits i semblances pocasoltes, amb el mal humor d'una digestió penosa o amb la convicció de

MUSICA

PALAU DE LA MUSICA CATALANA.—Concerts de música antiga : : Maria Barrientos i Wanda Landowska

En madame Wanda Landowska la interpretació dels mestres dels segles XVII i XVIII ha estat un veritable cas d'adivinació assolit per l'artista gràcies al seu talent i sensibilitat refinada i gràcies també a un treball de consagració devota i fervorosa de molts anys.

Diem "adivinació" perquè així com els compositors de l'època romàntica comptaren sempre amb concertistes meravellosos, els quals s'han succeit fins nosaltres en cadena ininterrompuda, aquests adorables mestres del sis-cents i del set-cents, oblidats els uns, quasi bé oblidats els altres, els coneixíem sols travers de deformacions lamentables d'editors poc escrupulosos o d'intèrprets inconscients que en llur desig de traduir-los, d'adaptar-los a l'esperit modern, ens els presentaven amb "romaniements" fantàstics, creant inadequats efectes que els llevaven tot llur perfum exquisit.

Madame Wanda Landowska intentà posar terme a un tal ordre de coses. Constant, pacientment, estudià els textes antics, els instruments sobre els quals els mestres treballaren, les teories i mètodes que privaven en el temps que van viure; en fi, cercà embolcallar-se en llur ambient, en llur pròpia atmosfera. Així aconseguí, a través dels hieroglífics musicals, endevinar l'emoció que els autors d'aquella època esvahida van imprimir per a sempre en llurs obres i aleshores l'eminent artista polonesa es disposà a empendre un veritable apostolat per a donar-nos a conèixer en llur essència única i veritable.

Però per a portar a terme aquest apostolat l'artista necessitava una tècnica dominadora de les dificultats més resistentes, una tècnica que llevant-li tota preocupació d'ordre material la deixés atenta sols a la pura expressió de l'esperit. Un cop aconseguit això i no contenta encara, madame Landowska es féu construir son magnífic clavicèmbal segons els models antics. D'aquesta manera el seu art seria una evocació, una identificació perfecta amb l'època dels vells compositors al mateix temps que llençaria a la consideració dels públics les qualitats comparades del clavicémbal i del piano modern.

El resultat tots el coneixem. Madame Wanda Landowska, és una concertista única en el seu gènere, dotada d'una fina sensibilitat. Ha donat cursos de música antiga dels quals no hem sabut què admirar més, si la ciència o l'"esperit" que en ells dominava; ha publicat un llibre sòlidament documentat "Musique ancienne" i altres treballs sobre Mozart, etc., que són per a nosaltres interessants i delicioses revelacions.

Aquesta vegada madame Landowska se'ns presenta al "Palau de la Música Catalana" amb una nova victòria: Ens referim a la col·laboració immillorable de Maria Barrientos, l'excel·lent sopran catalana. Maria Barrientos—pocs som els que no l'hem sentida cantar—posseeix una veu veritablement privilegiada, de timbres seductors. Sap dominar-la com poques cantants la dominen, el que la fa vèncer les més dificultoses vocalitzacions. Recordem, si no, l'ària "Rossignol amoureux", de Rameau. En la veu de la senyora Barrientos hi trobem les més refinades matitzacions que poden assolir-se en el "bel canto", els accents més suaus i tendrívols. Sentir-la és una veritable delícia.

Aquestes dues artistes encaminades en direccions diferents han arribat a compenetrar-se i compendre's perfectament. Cal felicitar en primer lloc a Maria Barrientos, ja que renuncia als luminosos escenaris de la ópera pera a dedicar-se a aquest gènere més senzill, emotiu, de discreta penombra.

Impossible fer esment aquí de totes les obres executades en els dos concerts celebrats; llurs curtes dimensions fan que siguin nombroses. Citem l'encantador concert de Joan Sebastià Bach en el gust italià, el qual recobra en el clavicémbal tota la seva gràcia i elegància. Citem també la Sonata en la major, de Mozart, tan diàfanament executada per madame Landowska al piano, excepte el famós temps: "A la turca", que interpretà al clavicèmbal semblà dignificar-se. No oblidarem tampoc les sonates de Scarlatti, el clar i pulcre músic llatí, els bells aires populars polonesos, mestralment harmonitzats per madame Landowska, així com aquella virolada "Bourrée" d'Auvegne. Recordem igualment els deliciosos "cu-cuts", de Pasquini i Daquin.

Maria Barrientos, un xic molestada encara en el primer concert de la seva passada indisposició, en el segon lluí esplèndidament la seva hermosa veu. No obstant, en les dues sessions se'ns palesà com admirable artista sobre la que deu haver influit—dit sigui de pas—qualque consell intel·ligent de la seva col·laboradora.

Amb el seu art exquisit recordem excelentment cantades sobre tot "Lorsque des fleurs la glorie éclate", "Ah café, liqueur divine", de Bach; l'arieta "Rossignol amourene", de Rameau; "Amarills", de Giulio Caccini di Roma; "Se mitoglie", de Luigi Rossi; l'ària "Ah! pèrfida", de Beethoven, i "Si tu m'ami", de Pergolesi, de generosa melodia.

En el segon concert fou també molt celebrada la senyora Barrientos en les cançons catalanes, les quals digué amb molta d'expressió, però potser mancant-hi aquella expontaneitat que la fresca melodia popular desitja, lleu defecte que es comprén tenint en compte l'art que ha conreuat sempre la famosa soprano.

Les dues eminents artistes van ésser constantment aplaudides, i obsequiades amb hermoses "corbeilles".

Col·laboraren en aquestes dues sessions encertadament el violinista senyor Toldrà i els flautistes senyors Gratacós i Casanovas.

Per finalitzar fem esment del bell efecte que ofereix l'estrat amb els concertistes agrupats sota la resplandor d'una suntuosa llàntia vermella.

ERNEST M. FERANDO

* * *

L'últim concert de l'Orquestra Pau Casals tindrà lloc el próxim diumenge, a la tarda, amb un programa verament extraordinari, tant per la quantitat com per la calitat de les obres que s'anuncien. La "Simfonia Pastoral", joia inimitable de l'art de Beethoven, i sempre idolatrada de nostre públic, omplena una de les parts del programa, donant nova ocasió d'admirar els primors que en dita obra executa el mestre Pau Casals amb la seva orquestra.

El nom d'un nou autor, ignorat fins are de nosaltres, apareix també en aquest programa, donant al propi temps la nota de novetat. Es tracta del compositor francès Zamazeuilh, que En Pau Casals presentarà al nostre públic, escollint per això una de les seves obres més apreciades, el poema simfónic "El somni de Canope".

I per fi, el delicios scherzo de Rimski-Korsakow, "El vol del borinot", que tant sorollós èxit obtingué interpretat per aquesta orquestra en els concerts del Liceo, serà donat novament completant el bell programa de comiat que ens ofereix l'Orquestra Pau Casals.

"La Publicitat" obre una enquesta sobre quina és l'hora convenient per a començar a Barcelona els espectacles nocturns

Els barcelonins, gairebé sempre que tractem de descriure la nostra ciutat davant un auditori estranger retreiem amb alguna complaença l'esclat de la seva vida nocturna. Certament, per al passavolant foraster, l'animació de les Rambles a alta hora, els cabarets que obren llurs portes a les tres de la matinada, els concerts i teatres que comencen a les deu del vespre, representen una colla de novetats curioses. Però, pensant-hi una mica, voleu dir que per a nosaltres és un motiu d'orgull? Voleu dir que per a nosaltres és un aventatge físic o moral

Enlloc del món, els espectacles comencen tan tard com a Barcelona. No hem dit prou. A Barcelona mateix mai havien començat tan tard com ara. No fa gaires anys que l'hora ritual d'alçar les cortines s'esqueia entre les nou i un quart de deu del vespre. No cal ésser cinquantenari per a recordar els dies que la nostra gent anava a comèdia a dos quarts de nou... Quina misteriosa tendència ens porta a retardar cada dia més l'hora de sopar i l'hora d'anar-nos-en al llit? Cal que reaccionem? Cal esperar que a còpia de retards tornem a aconseguir de nou un horari més enraonat que el vigent?

Aquestes són les preguntes que havem resolt de proposar a autoritats, empresaris, als actors, presidents de societats econòmiques i de centres obrers, als metges i, en general, a totes les persones vistents, documentades o enginyoses. Tant-de-bo la majoria d'aquestes, trencant les condicions d'esquerpèries i de silenci, vulgui ajudar-nos a cercar el desllorigador d'aquest problema espaventable.

L'enquesta és oberta. A mesura que arribin publicarem les respostes.

DES

La crisi

La guerra, a França, no h dubte, ha complert una acció solvent damunt dels partits lítics, des del moment que aqu partits tingueren de renunci la defensa de llurs principis a mantenir la unió sagrada queixa unió, ja se sap, fou cebuda, preconitzada i ass per En Poincaré. Era qüest deixar de banda la defensa principis polítics per córrer defensa de la pàtria agred Però, seguint la corrent exemples històrics, en la llei quals no fan tan mal fet com de creure certs filósofs, aqu idea de noble desinterès fou mesa, al cap d'un quant temp un veritable procés d'explot interessada. Excel·lent duran guerra, la unió sagrada esd nia nefasta per al règim de Sota la seva bandera, s'enfort els partits antidemocràtics; la seva bandera, les criatures quests partits s'apoderaren principals llocs de l'adminis ció de l'Estat. Es destituiren fectes. Es llevà tota influè als capitostos dels partits i listes, dels partits purament mocràtics, quan no se'ls co d'oprobi per fer nul·la llur ac El terreny estava, doncs, pre rat per a anar a les elecci amb promeses de sorpreses i nyar-les. Es constituí el fa bloc nacional i la seva victò fou absoluta. El programa e toral d'aqueix bloc no es dis gia, sinó pel seu subjat colon bel·licositat patriótica, amaga en realitat, una absència comp ta de contingut polític, ...

No altra cosa que això ú ha vingut perseguint i defens amb esperit particularista, la va Cambra de diputats, d'e que fou elegida; però davant grans problemes de política ternacional, davant les qüest general d'economia i finan uns i altres de tan vital trasc dència per al país, aqueixa Ca bra no ha tingut seny ni p competència per a estudiar les ales li han mancat per a a car el vol i, amb plena visió les necessitats del moment i futur, resoldre les dificultats. vant del malestar creixent, fracàs del bloc nacional no fa nó accentuar-se, en mig d' desaforada cridória. I allà regna la passió, l'enteniment flexiu i la previsió no solen nir estatge, es pot dir ara, que mai:

El país comença d'adonar d'aquesta situació anormal i guns dels seus homes públ se n'inquieten. L'Henry Jouve el marit actual de la Colette W lly i senador, ha preguntat centment, amb ironia: On els partits? i ha ofert, també a ironia, una bona recompensa qui els retrobarà. Però Jouve cau en el prejudici, per no sofisma, segons el qual s'ha tenir majoria parlamentària fer figura de partit. Qu candidesa! Si és cert que ni dreta, ni l'esquerra, ni el cen tenen majoria a la Cambra fra cesa, no han estat, altres veg des, abans la guerra, en igu situació, tot i defensant idees p lítiques a l'entorn d'un progr ma definit? Llur feblesa act ve de llur manca d'idealisme, llur indiferència, de llur incap citat d'adaptació als nous temp Fins el partit comunista, que h via arribat a certa cohesió, de prés d'haver heretat molts el ments avançats del partit socia lista, es troba desunit i marxa les palpentes. El partit monàr quic, el més actiu de tots, el m doctrinari de tots, no serveix s nó per a desorientar al Gover de la República, quan el Gover de la República comet l'error d'es coltar-lo i d'heure'n parer. Ce és que les relacions d'aquest par tit amb el bloc nacional són es tretes.

En Jouvenel creu que el par lamentarisme no pot revifar-s sinó evolucionant vers el tecni cisme, vers la competència pro fessional. Segons ell, "l'organit zació professional domina l'or ganització política". Nosaltre entenem que En Jouvenel fa ma rrada, car els elements compe tents no mancaven als vells par tits, que sabien elaborar contra projectes en redreçament dels projectes del Govern. Sabien ob jectar el treball dels tècnics d l'administració de l'Estat que tan ta por fan a En Jouvenel pe creure que són ells els qui real ment governen i no els ministres Una Cambra composta puramen de tècnics, seria—per paradòxica que l'afirmació sembli—una Cam bra de curts de vista, de polítics incapaços d'enlairar-se fins a les qüestions generals, les úniques que, en la vida pública, compten. Regir la vida pública amb els procediments emprats en la vi da privada, és un error. L'hom polític és el qui té el cop d'ul de la vida nacional, el de la vida col·lectiva, amb ample sentit i amb intuició profunda de les se ves necessitats i de les seves as piracions. Per a la seva acció, són secundaris, però mai inútils, clar, els elements tècnics.

Nosaltres no veiem la renaixença de la vida parlamentària

EGRAMES I

ca a Itàlia

de Mussolini sobre el seu de govern

Roma sol ∴ Greus incidents a Bari lloc ∴ Contra la pluja de dimissions

multuosos de Bari, puix tot desordre no pot ara sinó perjudicar ans que afavorir, la causa feixista.—Havas.

LES ELECCIONS ITALIANES

Roma, 2.—Segons "L'Idea Nazionale", les Cambres es reuniran d'un moment a l'altre amb l'objecte d'aprovar el pressupots provisional i modificar la llei Electroal. Les eleccions tindran lloc la próxima primavera i s'efectuaran segons el sistema minoritari francès.—Havas.

CONFIANÇa EN MUSSOLINI

Roma, 2. — Diu un diari que Salandra ha declarat estar favorablemente impressionat pels primers actes de govern realitzats per Mussolini.

Giolitti és del mateix parer i confia molt en la gestió del nou Govern.—Havas.

KRASSIN NO VA A ITALIA

Berlín, 2. — Krassin, que es proposava de traslladar-se a Itàlia, ha suspès el seu viatge, quedant-se, per ara, a Berlín. — Radio.

MUSSOLINI I EL GOVERN BELGA

Roma, 2.—El president del Consell, senyor Mussolini, ha telegrafiat al ministre d'Afers Estrangers de Bèlgica, expressant-li la seva simpatia personal i la del poble italià cap el Govern i el poble belgues.—Havas.

LA PREMSA ANGLESA I LA CRISI ITALIANA

Londres, 2.—La Prensa anglesa comença a comentar la situació política italiana.

El "Times" escriu:

"S'han d'esperar els esdeveniments abans de formar-se un judici seriós sobre el triomf del feixisme i sobre els resultats que podrà ocasionar.

Tot el que pot dir-se per ara és que Mussolini i llur Govern ha "començat" bé."

La "Westminster Gazette":

"El senyor Mussolini ha arribat al Poder no solament per la voluntat del poble lliurement expressada, sinó perquè posseía forces militars perfectament organitzades.

Poden qualificar-se de llegendes les idees disolvents atribuídes a Musolini, puix el nou gest del Gabinet italià no enganyarà a ningú sobre llurs actes futurs." —Radio.

LA S. DE N. I L'HERENCIA DE CARLES HABSBURG

Londres, 2. — La "Pall Mall Gazette" publica que la Societat de Nacions ha decidit reclamar dels hereus de l'ex-emperador Carles la restitució de tots els bens privats que els deixà, situats a Austria o en els Estats que formaren l'imperi dels Habsburg. — Havas.

COM TREBALLA LA DELEGACIO ESPANYOLA A LA CONFERENCIA DEL TREBALL

Ginebra, 2. — La delegació espanyola a la Conferència del Treball ha ofert un banquet a les demés delegacions.

El comte d'Altea pronuncià un discurs agraint el nomenament d'Espanya per a formar part del Consell.

Parlaren després lord Buruham, M. Fontaine, president del Consell d'Administració; M. Albert Thomas i el senyor Dumeta. Tots els oradors foren molt aplaudits.

La festa ha resultat lluidíssima i contribuirà segurament a assentar el prestigi i les simpaties que té Espanya.—Havas.

ELS EE. UU. I EL TRIBUNAL INTERNACIONAL DE LA HAIA

Washington, 2. — El Govern nordamericà ha entaulat negociacions per a la participació dels EE. UU. en el nomenament de jutges del Tribunal Internacional de Justícia de La Haia.—Radio.

NOTICIA DESMENTIDA

Londres, 2. — En els cercles oficials es desmenteix la notícia segons la qual s'havia tractat de suprimir la Comissió interaliada de control militar a Alemanya.—Havas.

LA CONFERENCIA INTERNACIONAL DEL TREBALL

Ginebra, 2.—En els debats sostinguts avui a la Conferència Internacional del Treball, la discussió versà especialment sobre el què es refereix a les causes de l'extensió i gravetat de l'atur forçós, acabant-se per votar una moció en la qual s'aproven els esforços consumats per l'Oficina internacional, amb el fi de subministrar informes de la sitpació i dient que aquests esforços han de continuar amb l'objecte de lluitar amb braó en pro del proletariat i per a evitar la paralització de la mà d'obra.

En aquesta moció s'aconsella de coordinar aquests esforços en el sentit en què s'acordà a la Conferència de Ginebra.

S'empendran especialment investigacions per l'Oficini internacional sobre les causes i remeis per l'atur forçós transitori.

Per últim, per a prevenir futurs conflictes derivats de l'atur forçós, l'oficina internacional estudiarà els problemes referents a la influència de la manca d'activitat económica, relacions comercials amb Rússia, problemes de les reparacions, etc., etc.—Havas.

L'ESTADA DE LA COMISSIO DE REPARACIONS A BERLIN

Berlín, 2.—La Comissió de Reparacions ha oit en la seva primera sessió a les persones alemanyes interessades, informes detallats del ministre i dels sots-secretari de Finances sobre el pressupost allemany. La Comissió ha fet diverses preguntes.

Per altra part, la Comissió ha celebrat una reunió privada en les Oficines de la comissió alemanya. Aquesta sessió es consagrà especialment a la discussió del projecte Delacroix.—Radio.

ANGLATERRA

Els laboristes han sofert una gran derrota a les eleccions municipals

Londres, 2.—Segons els primers informes que es reben dels resultats de les eleccions municipals a províncies, els laboristes perden nombrosos llocs. Han perdut la llur representació a 112 municipis i han guanyat solament a cinc.

A Plymouth i Liverpool han perdut els laboristes set i nou llocs respectivament. Fins ara els conservadors han guanyat cent llocs i n'han perdut onze.—Havas.

Londres, 2.—Els resultats coneguts de les eleccions municipals a la capital fins a dos quarts de dues de la tarda. acusen una gran derrota del partit obrer a nombrosos districtes, on fins ara haviem triomfat amb majoria.

En el districte de Southevark, al Sud de Londres, han perdut els laboristes els trenta llocs que tenien, perdent igualment a Creevinch tretze llocs, a Shoreditoch 22 llocs i a Cabervell, 23.

La representació laborista de Foulhan, a l'Oest de Londres, que comptava amb 244 membres, ha desaparegut per complert.—Havas.

Londres, 2.—Està causant vivíssima impressió en els cercles laboristes anglesos, la mala marxa del resultat de les eleccions, puix ultra que els resultats que fanten conèixer fossin favorables, la derrota seria de totes maneres palesa.—Havas.

LA POLITICA EXTERIOR DE LA GRAN BRETANYA

DECLARACIONS DE BONAR LAW

Londres, 2.—Bonar Law ha declarat en una reunió de ministres que les relacions anglo-franceses han d'ésser l'eix de tota la política exterior de la Gran Bretanya.

Poden produir-se—afegí el primer ministre — divergències de criteri sobre la proposta de mitjans per a aconseguir l'objectiu comú, peró hem d'esforçar-nos en arribar a un acord amb França, puix qualsevol desacord que hi hagués entre aquesta nació i Anglaterra seria de resultats deplorables en extrem per ambdós països i fins per la pau mundial.

El primer ministre ha declarat que habia rebut un altre telegrama del senyor Mussolini concebut en termes amistosos, al qual havia contestat amb un altre redactat en termes de gran simpatia, recordant els serveis prestats per Itàlia a la guerra dels sofriments que a causa d'ella sofrí la nació italiana.

En el que a la qüestió d'Orient afecta, Mr. Bonar Law digué que confiava que la Conferència de Lausana aconseguirà concertar la pau i amb això farà possible el retorn a la pàtria de les tropes angleses—Havas.

LLOYD GEORGE MILLORA

Londres, 2. — Lloyd George es troba molt millorat i creu que podrà pronunciat el discurs que té anunciat pel dissabte a aquesta capital.—Havas.

---

ta llur própia direcció. La Turquia de demà, en virtut dels preceptes de la seva religió serà "seca"; refusarà al reconèixer tota zona d'influència; s'oposarà a tota protecció; demanarà als seus súbdits grecs i armenis la supressió de llurs patriarcats; només reconeixerà com a seus els turcs ortodoxes, católics, protestants o jueus.

La nova Turquia es considera una nació europea; peró el gran ajut moral que l'imperi turc ha trobat durant la darrera guerra prop de tres-cents milions de mumans de l'India i de les nacions veines, no és oblidat. Cal que els diplomàtics aliats no oblidin que la guerra ha girat l'ànima oriental. A Mudània, la Turquia nacionalista ha donat la impressió d'una potència ponderada; cal ara assegurar-li una part equitativa en el reglament de pau."

La política exterior del feixisme :: Antagonisme franco-feixista

Quina serà la política exterior del nou Govern italià? Per a Jacques Bainville, a l'"Action Française", les declaracions fetes al "Matin", que ahir reproduírem, i la dimissió del comte Sforza, a què ens referírem, han produit mal efecte a França sobretot de la manera com han estat dites:

"Després de la Tunísia, escriu Bainville, el senyor Mussolini ens reserva un altre afer. Quin? Hom pensa en l'acord transportat d'Orient, en Djibuti i en les "compensacions colonials". No dubti peró el senyor Mussolini que molts de francesos han interpretat les seves allusions misterioses i han cregut que el feixisme esguardava Córsega, Niça o Savoia. Cal recordar que el comte Sforza dimití del ministeri d'Afers estrangers després d'un discurs hostil del cabdill feixista, i que ja aleshores féiem fixar l'atenció en el programa d'italianitat del senyor Mussolini exposat en un discurs fogós, impressionant.

Es natural que el comte Sforza no hagi romàs al serveis del nou Govern. No podem peró oblidar que si el comte Sforza perseguia amb Iugoeslàvia una política d'acostament que combatien feixistes i nacionalistes, seguia també, en els Consells suprems, una línia paral.lela a la de França, cosa que exasperava als socialistes i al senyor Nitti.

Cal que el senyor Mussolini escolleixi: la política de la italianitat i d'expansió italiana no pot ésser a la vegada nittiana ni antenittiana."

* * *

Segons l'"Humanitè", la Premsa francesa que denota sempre una inverosímil ignorància del que passa a l'estranger, no sap com situar-se davant el feixisme. Si d'una banda senten per aquest moviment una simpatia secreta de l'altra els impideix declarar el seu amor pels feixistes per llur política estrangera:

"Hi ha en els discursos feixistes frases importants per als nacionalistes francesos sobre els interessos d'Itàlia a la Mediterrània, a la Tunísia, etc. Es sabut que la situació desaventatjosa dels italians a Tunísia ha estat un argument favorable al desenrotllament de l'imperialisme i del colonialisme italià, ja fa una dotzena d'anys quan encara Mussolini era un socialista ardent. Per als nacionalistes italians, França ha robat la Tunísia a Itàlia essent els italians més nombrosos que els francesos en aquest país.

La política exterior feixista és antagónica amb la dels nacionalistas francesos: l'hegemonia italiana a la Mediterrània, constitueix el fons de llurs aspiracions (hereus com volen ésser de l'Imperi romà), mentre que tenen molts menys motius per a conflictes amb Alemanya.

Davant el fet realitzat, peró, tota la Premsa francesa s'inclina davant Mussolini. Mussolini és al Poder; què vol dir això? Que el feixisme és excel.lent! Car per als feixistes "allà on hi ha la força hi ha la legalitat". Tanmateix els proletaris podrien aprendre's la lliçó."

Curs Wanda Landowska a Barcelona

El vinent mes de novembre l'exquisida artista que els aficionats a la música han aplaudit repetidament, vindrà a la nostra ciutat a donar un interessantíssim «Curs d'interpretació i d'execució de la música dels segles XVII i XVIII», en sis lliçons.

Tenen cura de l'organització d'aquesta important manifestació d'art, realitzada sota el patronatge de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament, l'Escola Municipal de Música, l'Associació de Música «da Camera» i l'Associació d'Amics de la Música.

Oportunament anirem donant noves dels detalls del Curs esmentat.

8006/15

d'una resolució demanant, no solament que continués l'aliança interaliada, sinó que feia constar que aquesta aliança és més ferma que mai.

El conflicte de l'Alta Silèsia es basava sobre l'anomenat triangle industrial, en el qual les ciutats són alemanyes i els pobles polonesos, però el qual territori resulta en sa major part favorable a Alemanya, i ha d'ésser, per tant, tornat a Alemanya.

Els pèrits italians opinaven d'acord amb els anglesos sobre aquest punt.

Els francesos s'inspiraven en el mateix sentiment de justícia que els anglesos i els italians, però els preocupava la qüestió de la seguretat de França i volien que fossin trameses a Polónia les mines de ferro i carbó.

Doncs bé, en el Tractat de Versalles no es parla per a res d'aquestes mines.

LA VIDA FEMENINA

Wanda Landowska, la Dolorosa

WANDA LANDOUSKA, TOCANDO EL CLAVICEMBALO EN EL ESTUDIO DE RODIN.

Desde el primer momento en que Wanda Landowska ha levantado hacia mí sus ojos tristes, he renunciado al proyecto de interviú qne traía «embolsado» ; y todo en ella, sus velos negros, las inflexiones «rotas» de su voz, sus frases sobrias, hacen que de mis preguntas se aleje la fría e interesada curiosidad profesional.

Ha sido un momento de conversación apacible acerca de su vida, de su arte, de ella misma, y en la que vuelve incesantemente como un «leit-motiv» desgarrador, el recuerdo de la horrible desgracia reciente... y nada más.

Sus primeras palabras:

—No puedo decir gran cosa; hace diez «meses» que se ha muerto mi marido; era todo para mí; mi colaborador, mi dios.

Me entero de la tragedia, terrible por su misma trivialidad; al cruzar una calle, un automóvil...

—¿Y usted estaba delante?

Lanza un grito instintivo de pasión casi maternal

—¡Ah, no! Si yo hubiera estado, no se hubiera muerto.

Solamente al hablar de su arte, parece volver a la realidad, indignándose porque mucha gente cree que se ha especializado en el género de la música antigua, por extravagancia, por deseo de distinción y de llamar la atención.

—Esto quiero que lo explique usted bien en LA TRIBUNA—me dice en un francés blando y dulcemente orientalizado—. La música antigua ha sido para mí una verdadera vocación, desde muy pequeña. Yo sentía ésta y no otra. A los diez años daba ya conciertos con gran éxito. Era una niña prodigio; afortunadamente, nadie en torno mío quiso explotarme; sin embargo, tuve que sostener una verdadera lucha contra los profesores y los artistas que querían hacer mi arte extensivo a todos los géneros. A los catorce años, abandoné el Conservatorio de Varsovia, donde había hecho mis estudios, y desde entonces fuí autodidacta para poderme dedicar por entero a mi ideal; la interpretación perfecta y exacta de los maestros antiguos, y sobre todo de un Bach, que fuese el verdadero Juan Sebastián Bach, y no ya el Bach-Bullov o Bach-Listz de los conciertos corrientes.

Durante más de media hora en el escenario de la Comedia, delante de mí, Wanda Landowska ha explicado minuciosamente al afinador, el mecanismo de su clavicémbalo, maravilloso instrumento de madera de limoncillo, con doble teclado, construído por Pleyel bajo su dirección y copiado del que usó Bach.

—¿Pero usted—le digo—sabría afinarlo mejor que nadie?

—Sí, y yo lo afino siempre; pero ahora no puedo, no estoy bien; no tengo paciencia y me duele la cabeza.

Y, acariciando amorosamente las teclas del clavicémbalo, añade:

—Va conmigo a todas partes; ha estado en casa de Tolstoi.

—Yo quisiera que me hablase de todos los grandes hombres cuya amistad y admiración han aureolado su vida: Tolstoi, Carrière, D'Annunzio, Rodin, etcétera...

Pero ella me ataja con una gravedad cariñosa:

—No, no; yo no quiero contarle, por ejemplo, que tal día, o en tal ocasión, encontré a D'Annunzio en pijama rosa; yo no quiero decir anécdotas. Todo eso será muy americano, pero no evoca nada. Yo le hablaré de los momentos pasados con mi marido, en compañía de esos hombres selectos, sin precisar nada, y si para mí evoco aquel ambiente, debo de evocarlo para usted también.

Apenas me atrevo a murmurar, sin convicción, la palabra: público. Protesta con su dulzura cariñosa.

—Hay que ser más honrados, más sinceros.

Y cuenta sobriamente:

—Todos los años íbamos mi marido y yo a pasar una temporada en Isnaia Poliana. Tolstoi era un verdadero marqués en la elegancia y la distinción suprema de sus maneras, a pesar de sus ideas democráticas.

—¿Un ser excepcional?

—En Rusia, no; el caso es frecuente en los nobles de allí

«Adoraba la música; cuando yo tocaba, reía y lloraba, vibrando como una cuerda simpática. Todos los días se sentaba a las dos de la tarde ante mi clavicémbalo, y hasta media noche tocaba casi sin cesar. Yo no me cansaba; él, tampoco.»

Me habla de ella, de su famoso libro «Musique ancienne», donde ha dejado algo de ella misma; de sus composiciones, del momento maravilloso de su vida, en que ha acompañado en el clavicémbalo, dialogando con el órgano de la catedral de Bâle, la «Pasión segun Saint-Mathieu»; de sus viajes.

—¿Viaja usted mucho?

—Siempre he viajado; pero desde «entonces» mucho más.

—¿A su marido también le gustaba la música?

—¿No le he dicho—reprocha dulcemente—que valía mucho? Era un gran artista; era más: un apóstol.

Con los ojos fijos parece contestar a un pensamiento secreto:

—Y no me he vuelto loca...

Y añade, bajando dolorosamente la cabeza, casi avergonzada:

—Dicen que desde «entonces» mi arte ha ganado.

...Cuando Wanda Landowska aparece en escena, no es la artista ilustre, presentándose ante el público; es una castellana, recibiendo a sus amigos y diciéndoles con noble cordialidad: «Venid; formad en torno mío un grupo simpático, y escuchad...»

MAGDA DONATO

WANDA LANDOUSKA, TOCANDO EL CLAVICEMBALO, EN JASNAIA POLIANA, EN LA FINCA DE LEON TOLSTOI

EL MONOPOLIO DEL «RADIUM»

Lo que cuesta un miligramo

PRAGA. El señor Hampel, ministro de Trabajos públicos, ha declarado que la República checoeslovaca tiene un monopolio universal para la producción del «radium». La República posee dos gramos de «radium», que, al precio de 10.000 coronas el miligramo, representan un valor de veinte millones de coronas. Es, por lo tanto, la mayor cantidad de «radium» que existe en la actualidad.—Radio.

Se reune la Sociedad de naciones

PARIS. Conforme a la decisión tomada por el Consejo de la Sociedad de las naciones en su primer sesión, monsieur Leon Bourgeois ha convocado el Consejo en Londres para el miércoles.

Esta segunda reunión durará tres días, y se celebrará en la galería de cuadros del Palacio Ramos. La mayor parte de las sesiones serán públicas.

Entre los asuntos que están en la orden del día figura el deber que incumbe a la Sociedad, conforme con las estipulaciones del Tratado, en lo que concierne a la Comisión administrativa del Sarre y de Danzig.

El Consejo debe estudiar también otras cuestiones importantes, tales como el tráfico internacional, higiene pública y la cuestión de un Tribunal internacional de Justicia. Examinará también la demanda de adhesión de Suiza.—Radio.

8006/16

DAMAS Y GALANES

ESPERANDO A LINARES RIVAS

En la Habana se está preparando un magno recibimiento al insigne autor español don Manuel Linares Rivas, que, como es sabido, va con la compañía de Lara.

Don Manuel lleva la representación del ministerio de Instrucción pública y la de la Sociedad de Autores para estudiar las bases del Tratado de propiedad literaria entre España y Cuba.

Hay en la Habana una curiosidad vivísima por el viaje del ilustre autor, y su permanencia allí será un éxito grandísimo. El abono abierto por la compañía de Lara ya está completamente cubierto.

Linares Rivas estrenará sus dos nuevas obras: «Cristobalón» y «Frente a la vida».

El elemento gallego de Cuba ha publicado un llamamiento invitando a preparar un recibimiento trascendental al autor de «La garra». En su honor se disponen a celebrar muchas fiestas, banquetes, veladas y se le nombrará huésped de honor del Centro Gallego, ofreciéndole, para su estancia, magníficas habitaciones en el principal hotel de la Habana por cuenta del citado Centro.

¡Bien por don Manolino y por los cubanos!

BUEVE ESTRENO

En esta semana se estrenará en el elegante teatro Infanta Isabel la nueva comedia de los ilustres hermanos Quintero; titulada «El mundo es un pañuelo». Cuantos conocen la comedia dicen que es un dechado de gracia, de observación y de sentimiento; un modelo más, en suma, de los muchos con que cuentan en su admirable teatro los saladísimos autores.

LO QUE SE PREPARA

En el teatro Español se sigue representando con mucho éxito la comedia infantil de don Jacinto Benavente, «La Cenicienta», y se prepara la reposición de «Lo fatal», de don Jacinto Benavente, y «Amor de amar», también de don Jacinto Benavente.

EL DELIRIO DE «CHAMPAGNE»

Con el título espumoso de «El delirio de champagne», se ha estrenado en el teatro Arriaga, de Bilbao, una obrita original de los agentes de Vigilancia señores Casero y Planelles, y música del director de la Banda Municipal, señor Franco.

La obra fué acogida con aplausos alentadores, y se repitieron varios números de la partitura.

La Ciudad Jardín

ACTO DE PRESENTACION

En el salón de actos del Ateneo se ha verificado el acto de presentarse al público madrileño esta nueva Sociedad, altruista y culta.

En el estrado sentáronse el presidente de dicha Sociedad, a cuyos lados estaban los señores Armenteras, Garrido Lestache, Ripollés y Góngora Echenique.

El señor presidente inició el acto con breves palabras, haciendo la presentación de todos los oradores, siquiera el selecto y numerosísimo público que llenaba el salón les conociera, pues tienen ya nombre propio en la Ingeniería, en la Medicina y en la Arquitectura patrias.

Después el secretario, señor Góngora Echenique, dió lectura de las entidades que se han adherido, levantándose a hablar el señor Armenteras.

En párrafos elocuentísimos e inspirados pensamientos, cantó las bellezas de la Naturaleza, lamentando el abandono de nuestros campos y de nuestros montes, y exhortando a todos a contribuir a la obra de repoblación forestal e intensidad del cultivo en los inmensos campos yermos, para acrecentamiento de nuestra riqueza, base de la prosperidad de la Patria.

El señor Garrido Lestache habla a continuación, con sinceros y acertadísimos razonamientos, de la necesidad de una escrupulosa higiene en las urbes para evitar tantas enfermedades como por falta de aquélla se producen, especialmente ese azote que se llama tuberculosis, haciendo ver cómo trayendo la Naturaleza a las ciudades, es decir, luz, sol, aire, oxígeno, se evitarían todos esos males, labor que persigue la Ciudad Jardín, cuyas excelencias cantó también.

El señor Ripollés leyó un notabilísimo trabajo, presentando la génesis y desarrollo de la Ciudad Jardín en Inglaterra, Francia, Estados Unidos, Alemania, etcétera, y el progreso que ha adquirido, ponderando sus enormes beneficios, no sólo en lo económico, sino hasta en lo moral y social.

Hizo un ligero, pero admirable resumen de todos los discursos el señor presidente, enalteciendo la obra humanitaria y altruísta que se propone desarrollar esta Sociedad, exponiendo sus fines y anunciando el curso de conferencias que a este acto ha de seguir.

Terminó pidiendo la ayuda y cooperación del pueblo madrileño para ver realizada esta hermosa obra. Todos fueron muy aplaudidos. Pueden enviarse adhesiones al señor Góngora, San Bernardo, número 85.

PARA VENDER

Alhajas, Antigüedades, Mobiliarios, Aparatos fotográficos, Máquinas de coser y escribir, Bicicletas, Motocicletas; todo objeto de valor y

PAPELETAS DEL MONTE

LA ALMONEDA

Núñez de Arce, 11. Madrid. Teléfono 363 M.

PAGA TODO SU VALOR

Se reciben avisos por teléfono. Pasamos á domicilio

Yugoeslavia y los del pacto de Londres

BELGRADO. Comunica la Oficina de la Prensa:

«Los periódicos siguen con el mayor interés el desarrollo de la crisis provocada por el «ultimátum» de las potencias. Hablando de la respuesta del Gobierno yugoeslavo, «La Epoca» escribe: «Teniendo en cuenta la gravedad de la situación, en presencia de la cual se encuentra el Gobierno, no puede inclinarse ante el «ultimátum» que le impone un compromiso tan difícil y tan decisivo. Aunque alentado en su actitud por numerosas protestas, por las noticias que llegan a él de todo el país expresando la amargura del pueblo ante la conminación de los aliados y por los mitines que se celebran, el Gobierno se guarda muy bien, sin embargo, de dar una respuesta con carácter ofensivo para nuestros aliados, a los cuales permanecemos unidos por el lazo de amistad más cordial. Se esfuerza, además, en no ofrecer a Italia y a las demás naciones un pretexto que pudiera justificar la aplicación del Tratado de Londres. De esta manera descarta toda responsabilidad ante el país en el caso de que la aplicación del Tratado sea impuesto a nuestro Estado y evita suscribir por una adhesión formal la enajenación de Fiume y de Istria. No obstante, si el Tratado de Londres fuese puesto en vigor, ese acto de violencia no tendrá nuestra aprobación, ni la de nuestro pueblo, ni la de Wilson.» Radio.

ANDANZAS DEL POETA ITALIANO

BELGRADO. Comunican de Split a la Oficina de la Prensa que llegó a Chibenik el crucero italiano «San Bohe»; la llegada del navío está relacionada con la visita de D'Annunzio a Chibenik, que es inminente.

Desde hace varios días, dos compañías de Infantería han recibido orden de estar preparadas en previsión de eventuales manifestaciones yugoeslavas cuando D'Annunzio efectuó su visita.

A Split ha llegado también un torpedero italiano, lo que eleva a cuatro el número de navíos de guerra anclados en este puerto.—Radio.

NITTI VUELVE A PARIS

ROMA. Nitti saldrá hoy para París acompañado del Cerrari. Después irá a Londres.

Durante su ausencia lo sustituirá Mortara.—Radio.

DE TODO

PARA EMPAPELAR

CAÑIZARES, 14.—Teléfono 22-04 M.

«CERVANTES»

El número del mes de enero de esta revista contiene los siguientes trabajos: «Villiers de L'Isle-Adam», por Estéfano Mallarmé.—«Poemas invernales», por R. Cansinos Assens. —«Linarejos» (cuento), por Carlota Remfry de Kidd.—«Poesías», de Enrique González Martínez, J. Rivas Panedas, Xavier Bóveda y Gabriela Mistral. —«Cervantes, amigo», por Angel Suárez. —«Enrique González Martínez», por César E. Arroyo.—«Vida intelectual dominicana», por Federico Godoy.—«Los Bellos oficios: Exposición de cerámica», por Ballesteros de Martos.—«Bibliografía».—«Revista de Revistas.»

Sardinas finas Las Novedades, J. Ansola.

Enfermos de los ojos. Tratamientos vegetales de virtud heroica del doctor Romero, que aun á desahuciados ha dado vista. Infantas, 4 y 6. Consulta de 11 á 1 y de 3 á 7.

Mitin tumultuoso

ZARAGOZA. En el Teatro Circo se verificó un mitin sindicalista para protestar de los atropellos de las autoridades con los obreros.

Hablaron los obreros Grasia, Casa y Blanco, que censuraron a las autoridades.

El último orador profirió insultos militares, y el delegado le prohibió que siguiera hablando; pero él, sin hacer caso y alentado por los reunidos, siguió hablando. Entonces el delegado de la autoridad le prohibió que siguiera hablando y suspendió el mitin.

El presidente del mitin fué detenido y se le puso a disposición de las autoridades militares.

CENTROS Y SOCIEDADES

UNA CONFERENCIA NOTABLE

La Juventud Hispano-Americana ha organizado un curso de notables conferencias de distinta índole, comercial e intelectual, demostrando así la eficácia de sus iniciativas, provechosas al dominio espiritual de la raza tanto como al progreso económico. La segunda de tales conferencias se dará en la Real Academia de Jurisprudencia mañana martes, a las seis de la tarde, estando a cargo del joven y distinguido periodista don Gonzalo Romero Burell, con el siguiente tema: «Filipinas, su independencia y sus relaciones con España.»

ESCUELA DE CRIMINOLOGIA

Mañana, a las once, en la Escuela de Criminología, se celebrará el homenaje a doña Concepción Arenal por los alumnos de la misma.

EL LIBRO

«LOS CANTORES DE LA NATURALEZA», POR SAINTE-BEUVE

Pocos libros de crítica tan interesantes como este de Sainte-Beuve, que la Editorial América ha publicado traducido primorosamente al castellano. Es un libro de carácter hondo, de una observación analizadora sumamente tenaz y minuciosa. Pocas cosas escapan a esta crítica reposada y adentradora, que pesa aun lo más insignificante, aquello que pasaría para otro espíritu menos atento, ligero, deprisa, como en un vuelo. Pero Sainte-Beuve todo lo pesa, todo lo abre y extrae el significado y el verdadero valor.

Y entre sus libros de crítica, pocos tan bellos, tan dúctiles, tan primorosos, que retengan la atención aun del lector profano como éste de «Los cantores de la Naturaleza», en el que han sido recogidos estudios acerca de Teócrito, Virgilio, La Fontaine, Mathurin, Regnier, Andrés Chenier, Delille y Millevoye. Porque no es ya la obra de analistas, el estudio de laboratorio, que sólo es apto para aquellos que tienen una preparación indudable, sino hasta para quienes ni de nombre conozcan las figuras estudiadas por Sainte-Beuve. La razón es clara: no se trata del crítico, cuyo único valor esté en sus juicios; no es el documentado asombroso, que se desborda en un oleaje de erudito sofocador, sino que entre estas cualidades sale de sus aguas, con la bella luminosidad del mármol, el artista admirable, el escritor que tiene acentos de sinfonista y sabiamente orquesta los períodos con palabras de una sonoridad refulgente. Es el crítico sagaz y profundo; pero es también, no cabe duda, un artista, un orfebre delicado, un poeta delicado y exquisito. ¡Qué imágenes encuentra tan vivas de color! ¡Qué emoción trágica tienen! ¡Qué precisión tan admirable! El estudio, sobre todos, de la obra de Teócrito—por quien siente una inclinación decidida—es todo un poema, una égloga que tiene olor de bosque, y aliento pastoral.

Bien es verdad que el tema no puede ser más sugestivo, no puede tener un encanto tan fresco, una gracia tan delicada: se trata de los cantores de la Naturaleza, de los cantores de potentes pulmones, que lanzaban su voz en plena libertad, echándola al aire como el canto de los ruiseñores. El sentido más puro y más dependiente de la Poesía, es el de la vida sin atadura, de la vida pura y suelta. La Poesía, que con vestidos vaporosos, corre, y salta, y juega toda sinceridad.

Aquellos poetas, cantores de la Naturaleza, son como la entraña viva, como el alma de los campos y de los regatos; son, en suma, los verdaderos poetas, porque la Poesía es el espíritu de la Naturaleza, su floración.

Y al estudiar y ponernos en contacto con los primitivos poetas y con los que tuvieron siempre presente la vida pastoral, la vida a pleno aire, respiramos el aliento sano de la Poesía. ¡Qué diferencia de los poetas de ciudad! ¡Qué distintos de los poetas de salón! Todo en aquéllos es sinceridad y gozo de vivir, y en éstos sólo es disimulo, artificio y pena desgarrada. La ciudad mata a la Poesía. En esta moderna, tan desfallecida y tan doliente, aletea la nostalgia del campo. El muro, el tabique, las cuatro paredes son como los alambres de la jaula en la que se va perdiendo el canto del pájaro azul.

José CASTELLON

Camas de madera torneada

Fábrica de JOSE MARTINEZ

(Santiago de Compostela.)

SE COMPRAN

o alquilan vagones para el transporte de carbón. Dirección: **D. Federico Lèvenfeld, Francisco Silvela, 5 (Guindalera). Madrid.**

SE TRASPASA

por ausentarse la acreditada tienda RELOJERIA, ATOCHA, 33 con o sin existencias. O SE ADMITE SOCIO

EL AZUFRE MARCA GALLO ES EL MEJOR

GLOSARI

WANDA TORNA

Wanda torna. Es, com el de la cançó, «un ocell que ve de França»? — No, és un ocell que ve — més dilatadament — d'Europa. El primer.

Ve com si hagués volat molt baix, en l'aire encara tempestuós, sota la ombrívola nuvolada. Ha travessat, sens dubte, camps de desolació, sembrats de creus. Hi topava amb les ales brunes, portadora d'un xiscle lleuger.

Es el cant que un dia tingué prou força per fer que Tolstoi distendís l'entrecella ascètic — i absolgués l'Art.

XENIVS

Dreta de reproducció i traducció reservats

Polítiques

EN VALLÉS I PUJALS

Es troba malalt el president de la ...tació de Barcelona, En Joan Va... ...ujals.

...s troben indisposats la se... ...la muller i un dels seu...

...em una

DE LA P

nes i conferències de I

ment d'En Pére

iependien
artamentos

eferido mi-
sposiciones
ón de este

de Enero
tro de Ins-
Artes, Na-

JALDE
reix al veï-

io que lle-
su tiem-
n de su

atria;
Fué
dor

automòbil.

La família d'En Galdós ha procedit a traslladar el cadàver del modest fèretre que ocupava a un altre de caoba i col·locat en el furgó ha estat traslladat a l'Ajuntament.

Del cadàver se'n va fer càrrec, a la casa mortuòria, el tinent d'alcalde del districte de la Universitat senyor Tato Amat, i acompanyant-lo anaren en el mateix furgó a l'Ajuntament, alguns familiars del finat.

A la porta de l'Ajuntament han rebut el cos de l'insigne escriptor, l'alcalde, acompanyat d'alguns regidors i funcionaris municipals.

Seguidament ha estat traslladat l'ataud al pati de cristalls, convertit en capella ardent.

A pesar de lo intempestiu de l'hora i de l'intensíssim fred, una pacta multitut ha presenciat davant de l'Ajuntament l'arribada del furgó i l'operació de treure del mateix el fè

L'ample pati de cristalls
juntament havia estat ta
traps negres amb ga
a també adorn

GLOSARI

WANDA LANDOWSKA

«On ne sait pas tout ce qu'il
y a dans un menuet.»
(Un MARCEL, citat per W.
LANDOWSKA.)

Hi hà qui, baix el nom de «maravelles de la Ciencia» o de «maravelles de la Natura»—indistintament—designa fenòmens com les cataratas de Niàgara o'ls milions de kilòmetres que'ns separen de les estrelles. No dubto que aixís pugui donarse a moltes honestes persones la sensació de lo sublim. En quant a mí, no més trobo sublimitat en coses normals y tranquiles. Y lo que'm sembla «diví», com a l'avi Spinoza, es que sempre'ls angles d'un triangle valguin dos rectes.

Tal volta al fer vessar al Niàgara tant de líquit y al separarnos tan llunyanament de les estrelles, la realitat se mostra genial. Però al fer que'ls triangles haguessin constantment aquella tan profonda y delicada harmonía, la realitat se'ns presenta com a dotada de bon gust. Ja he dit alguna volta que la raho de la superioritat entre'l Geni y el Gust era la clau de tota la qüestió del Classicisme y del Romanticisme. Vota aquest pel Geni,—adhuc a risch de deixarse enganyar pels simulacres de Geni.—El Classicisme serva, al contrari, un culte inquebrantable pel Gust; que potser el Gust no es altra cosa que la genialitat socialisada, feta humana y civil.

Jo tinch a Wanda Landowska pel més clàssich dels concertistes d'avuy. Perque'l seu art es la exaltació del Gust. Perque la seva obra, desde la execució d'un petit menuet fins als bells llibres sobre la música antiga, afirma sempre aquest sentit de sociabilitat, de continuitat, de veneració per les tradicions més pures. Si ésser romàntich vol dir haver el deliri dels començaments absoluts, ésser clàssich significa fer colaborar en la propia feina la suma d'esforços de les passades generacions. Wanda Landowska ens fa veure vivament que la música antiga es quelcom de sublim, perque es quelcom de normal. La seva lliçó se xifra en dirnos que'ls anomenats primitius no son precisament uns ingenuus. Tal volta'ls ingenuus sien més aviat els Strauss del dia... «Hi hà tant de candor, exactament,—ha escrit alguna vegada,—en les peces de Couperin com en els contes de Voltaire».

Xenius ha associat en una glosa anterior, perque circunstancies meramente anecdòtiques ho volíen, els noms de Rodin y de Wanda Landowka; afegint que la lliçó de Wanda Landowka era justament contraria a la de Rodin. Rodin es un romàntich y son art un deliri del geni y un recomençar; Wanda Landowska es clàssica, y son art un pro-

lliçó de gust i de continuació.

... Xenius em sap greu que aquest cop, als concerts de l'Orfeó, ens hagi donat l'artista algun intermedi romàntic ... — Passem per Chopin, perquè diu si s'estava tan enamorat de Mozart, i, sobretot, per raó del patriotisme polonès de la nostra amiga. Mes, perquè Wagner? Per què, sobretot, Berlioz-Liszt? ... — L'eclecticisme representa sempre una feblesa. Per a donar als homes una lliçó profunda, cal tenir el supremo valor d'ésser sistemàtic. Ésser sistemàtic amb una mica d'ironia: heus aquí una fórmula del Bon Gust. No valia més excloure, limitar-se? No valia més continuar dient-nos — deixant tota la resta — aquestes profunditats harmoniques de les velles composicions, que recorda la valor dels angles d'un triangle, aquest tot, aquest tot de significació i de misteri, que, segons Marcel, el coreògraf del artista, hi ha dins un menuet.

Xenius.

mes que un petit acte del seu apostolat, renuncià al premi en metàlich, oferintlo als pobres de Barcelona.

No cal dir que aquest nou acte del conegut professor ha sigut alabat y aplaudit en tots els centres sportius.

Per la nostra part voldríem que'l Comité'ns digués ¿quins son pera ell els pobres de Barcelona als quals ha repartit les 300 pessetes?

Es solament a títul de curiositat, perque no havem pogut enterarnosen, com tampoch de si hi ha hagut temps d'enviar uns diplomes oferts als alumnes del senyor Vila, que bé ho mereixen.

A Sants y a minyons...

Futbol

El diumenge jugaren els Clubs Barcelona y Català al nou camp que aquest ha adquirit del Club Espanyol al costat del ex-Velòdrom, ab bastanta concorrencia y actuant de jutge'l senyor Lloret.

El partit fou molt mogut, treballant sempre ab gran afany y ab forta empenta'l Club Català, qui cada día progressa més, y sostenint durant moltes estones el joch del Campió, al que espatllaren sovint boniques jugades. El Barcelona guanyà per 3 a 1.

A n'el jutge li feren varies ovacions de xiulets per la seva especial manera d'interpretar els reglaments y de veure certes jugades.

***

Els Clubs Espanya y Universitari feren un partit sense gran interés en conjunt, que acabà ab un empatament per no haver lograt tanto cap dels dos equips.

***

El día 19 de febrer se farà la inauguració oficial del nou camp de sports del Centre A. de Dependents.

Se faràn proves d'atletisme y un partit de futbol.

***

Pera Pasgua, 16 d'abril, el Club Barcelona anirà a Bilbao a disputar el Campionat d'Espanya.

Diumenge al dematí's vegé molt concorregut el Camp de Sports de la Secció de Sports del C. de D. del C. y de la I., en ocasió d'efectuarse la primera prova del Concurs de Gimnàs, en la que s'obtingueren bons resultats.

Podem anunciar, pera'l diumenge vinent, día 29, una excursió ciclista de mitg día; sortint a les sis del matí de la Plaça dels Josepets, els excursionistes atravessaràn la serra del Tibidabo fins a Rubí y tornaràn al mitgdía per Papiol. Cal portarse l'esmorzar.

La Secció de Sports de montanya del Centre Excursionista de Catalunya celebrarà avuy, dijous, a les deu de la nit, la sessió preparatoria de l'anunciada Setmana de Sports d'Hivern que's tarà a Ribes els dies 29 de janer a 5 de febrer.

CRONICA MUSICAL

WANDA LANDOWSKA Y "LAS CONCEPCIONES ESTÉTICAS DEL SIGLO XVIII"

Couperin el Grande, que hizo para el clave retratos de mujeres en una música admirable, aseguraba que bajo sus dedos esos retratos adquirían un parecido notorio con los personajes que quería representar. Wanda Landowska, que es la intérprete inimitable de la música de ese siglo, merecería por su carácter extraordinario, su tan fino temple de alma, esa sensibilidad de que está dotada en grado extremo, haber sido una de las mujeres "retratadas" por el gran músico que vivió los mejores años del XVII y del XVIII.

La música, desde muchos años, ha perdido esa agudeza o esa ingenuidad; pero Wanda Landowska sabe encontrar la gracia perdida. Todo es música en esta mujer: en sus interpretaciones, toda música adquiere un valor superior, se remonta a un alto plano espiritual, toma un carácter nuevo que no sospechamos. Es que nos vuelve a otro siglo, a otros gustos, a otras ideas: al alma distinta de otros tiempos, cuya rica calidad entrevemos en la música que Wanda Landowska nos revela en su clave.

He aquí un capítulo de su libro "Musique ancienne". Después de leerlo parecen comprenderse mejor esas pequeñas piezas de clave.

"No se sabe todo lo que hay en un minueto."

Marcel.

(Coreógrafo del siglo XVIII.)

Cuando el público y cuando los músicos hablan de "música antigua", es en el siglo XVIII en lo que piensan; seguramente en tal minueto, tal gavota o aire de ópera. Así se justifica, en parte, su reproche de que los viejos compositores eran tan superficiales.

Sí lo eran, los del siglo XVIII; pero lo eran por refinamiento.

En lugar de chapotear en las aguas turbias de fingidas profundidades, preferían mejor el revolotear por la tersa superficie.

"Lo serio no es nunca gracioso—decía Voltaire—, ni tiene atractivos; se aproxima demasiado a lo severo, y esto repele."

A los excesos de sublimidad, preferían las visiones pálidas y fugitivas que atan dulcemente al corazón, suaves elegancias, lindas futilidades de picantes giros, sonidos dulces y sonrientes que divierten al oído.

Consentían en una cautividad; pero siempre que no se sintiesen demasiado las cadenas, o a menos, también, de que no fuesen éstas guirnaldas de flores. A las tempestades del corazón humano preferían el goce de la vida, la riente alegría de la belleza o, también, los espectáculos solemnes y majestuosos.

"Dolor, no eres un gran mal"—decían los estoicos—. "¡Ni un gran bien tampoco!—parecen responder los hombres del siglo diez y ocho—. ¡Evitémosle! No importunemos al mundo con nuestros dolores ni nuestras tristezas."

A Gluck se le reprochaba su tosquedad, su falta de ligereza y de elegancia; sobre todo el abuso de acentos vehementes y de dolorosos transportes.

El objeto de las artes no es tan sólo la emoción; es también el placer que la acompaña. No basta con que la emoción sea fuerte; es necesario, aún, que sea agradable.

Laocoonte sufre; pero no gesticula.

Las ideas de Mozart se adaptaban perfectamente a este criterio. Delacroix cita un pasaje de una carta suya, que, en cierto modo, es un programa:

"Las pasiones violentas no deben expresarse jamás de tal modo que lleguen a producir disgusto. Aun en situaciones horribles, la música no debe herir al oído ni dejar de ser música."

Lo brutal debía, entonces, disimularse; las pasiones violentas, los gritos, las angustias, se dejaron de lado, tanto como todo lo que pudiera extrañar al sentido de estos hombres, acostumbrados a poner freno a las formas exteriores.

Se evitaba lo que se llamaba la "imitación viciosa": el representar con rasgos gigantescos lo que es solamente grande; el llevar hasta la rudeza lo que sólo debe tener un carácter viril.

La moderación y la serena nobleza del arte griego: esta era la base del gusto francés del siglo XVIII.

Cultivada en las Cortes reales, pulida en una sociedad siempre atenta a las conveniencias y a la cortesía, el mérito principal de esta música debió de consistir en la elegancia, la facilidad y la pureza de gusto, a fin de evitar todo aquello que pudiera rozar a los espíritus delicados. Y de ahí viene su aire ligero y divinamente frívolo, algunas veces majestuoso y siempre chispeante de gracia y de espiritualidad.

¿Que carecía de grandeza y de acentos viriles?... No pidamos a esta reina de belleza tan sencilla y tan artificial el sorprendernos por la fuerza de sus músculos o lo pesado de su planta... Sepamos serle agradecidos por haber llevado a la música algo de su majestad y de su gracia divina.

Wanda Landowska dará hoy—(en la Comedia, a las seis de la tarde)—su primer concierto. Interpretará en el clavicembalo música de John Bull, Couperin, Rameau, J. S. Bach, Haendel y Mozart.

ción ideológica ninguna, conducentes sólo a conseguir mejoras; pero, a medida que las organizaciones obreras progresan, tienden al Sindicato único, que es la fuerza, y que no compromete la seguridad del Estado.

Así, el Sindicato minero tuvo que luchar primero con la violencia; pero cuando se consolidó, ha facilitado a la industria minera su desarrollo: no se puede condenar el Sindicato único.

El Sr. CAMBO: Es un poder enfrente del Estado, tan fuerte como el Estado.

El Sr. MENENDEZ: Estamos seguros de que el Sr. Cambó y todos los oradores hubiesen hablado de otro modo a no hallarnos en período electoral.

Nosotros, tanto socialistas, como sindicalistas, somos comunistas. La legislación social que puede hacerse den-

por la clase capitalista, se ve arrastrada a la violencia como único medio de lucha. Es inútil que le pidáis legalidad cuando ni siquiera os avenís a aplicar a todos por igual leyes que, aun en su recta aplicación, favorecen a la clase burguesa.

Se ha dicho que conceder a los obreros aquello a que aspiran supondría la ruina para la sociedad. Pero ¿puede afirmarse que en esta sociedad existe un espíritu de justicia y de equidad que merezca la pena de conservar? Los obreros saben que para ellos la vida se reduce a alquilar su trabajo a quienes tienen los elementos de producción.

Nosotros no queremos destruir la civilización que vosotros habéis creado, no; queremos que haya una solución de continuidad entre la sociedad pasada y aquella a que aspiramos. Y aspiramos a que el productor no perezca en la miseria, mientras lo tienen todo unos cuantos parásitos que no producen.

«El fin justifica los medios». ad de los Sindicatos. Favomistas. El ejemplo de erar a los siervos.

cuales se presta a las pretensiones de la clase proletaria la atención que merecen como hecho social. (Rumores.)

La clase capitalista ha realizado ya su obra; ahora debe hacer la suya una estructura social nueva. La lucha que se avecina no es de barricadas; no se pretende con ella destruir nada, sino consolidar lo creado.

En nombre de la organización capitalista han muerto en la guerra última millones de hombres. "Es la guerra", se dice ante tanto horror. Nosotros decimos: ¿Qué importa la muerte de unos centenares de patronos y obreros, si ha de ser para implantar un estado de justicia?

En todo el proceso de valoración de las cosas, desde que aparecen en la Naturaleza hasta que se convierten en artículos propios para el uso, no existe más que trabajo; por eso decimos que en el trabajo reside la única soberanía política y económica.

Decís que la sociedad que buscamos es la ignorancia, y ponéis el ejemplo de Rusia. ¿Se puede hablar así en España, con sus páramos y sus millones de analfabetos? Cuando se levante el telón de Rusia es posible que se vea lo que hoy todavía se nos oculta: el reparto de las tierras a los campesinos, la cultura puesta al alcance de todos, el bienestar para todo el que trabaja.

La Revolución francesa proclamó los derechos del hombre; pero es evidente la esclavitud de los asalariados. En la sociedad que nosotros queremos no serán reducidos a condición miserable los que hoy dominan. Vuestros hijos no tienen por qué temer; sólo tendrán que aceptar la divisa de que la vida es el trabajo.

Habla el conde de Romanones. cutir a los diputados. El cas Miláns del Bosch. Respo no. Una con

El PRESIDENTE, noticioso de que el conde de Romanones desea usar de la palabra, se la concede.

Dice el conde de ROMANONES que habla por un ineludible deber, y sin propósito de producir molestia alguna al Gobierno.

Expresa su opinión de que las autoridades no pueden de ningún modo discutir la conducta de los diputados en las Cortes.

En noviembre—prosigue—pronuncié yo unas palabras en el Congreso; y al día siguiente les ponía un comentario acre el capitán general de Cataluña. Para rectificar aquellas palabras acudí al ministro de la Guerra.

Recientemente, una autoridad de Barcelona ha comentado los debates del Congreso sobre el estado social de Barcelona. Se me dijo que aquellas palabras estaban rectificadas, y yo que lo creo todo, me lo creí.

Pero al leer esta mañana el extracto de la sesión del Senado, mi asombro no reconoce límites. Una autoridad de Barcelona, para demostrar que el Gobierno que yo presidía pactaba con los

---

Excusas del ministro de la Guerr manones. Al jefe del Gobier ga de las cartas. «Las Bosch», dice

El ministro de la GUERRA le contesta que las cartas son de quien las recibe; que no yendo aquellas a que el conde se ha referido dirigidas a él, sino a otro ministro de la Guerra, no puede saber cuáles tienen carácter privado y cuáles no; y que el Gobierno estima en mucho la colaboración del conde de Romanones, a cuya persona sabrá hacer que se guarden todos los respetos.

El conde de ROMANONES no se da por satisfecho con las evasivas del ministro, y vuelve a preguntar concretamente si el ministro de la Guerra encuentra lícito que se hayan hecho públicas esas cartas, enviadas a un antecesor suyo, por culpa del capitán general de Cataluña.

El ministro de la GUERRA: El senador que leyó esas cartas anunció que podría llevar los originales; y claro está que los originales no pueden estar en manos de aquella autoridad de Cataluña.

El conde de ROMANONES replica que el ministro de la Guerra de entonces no ha entregado las cartas; luego no puede haberlas entregado más que el capitán general de Cataluña.

Además, es que existen precedentes: en el mes de marzo llegaron a Madrid copias de unas cartas que hacen determinada campaña. Esas cartas fueron leídas en un centro militar, y co-